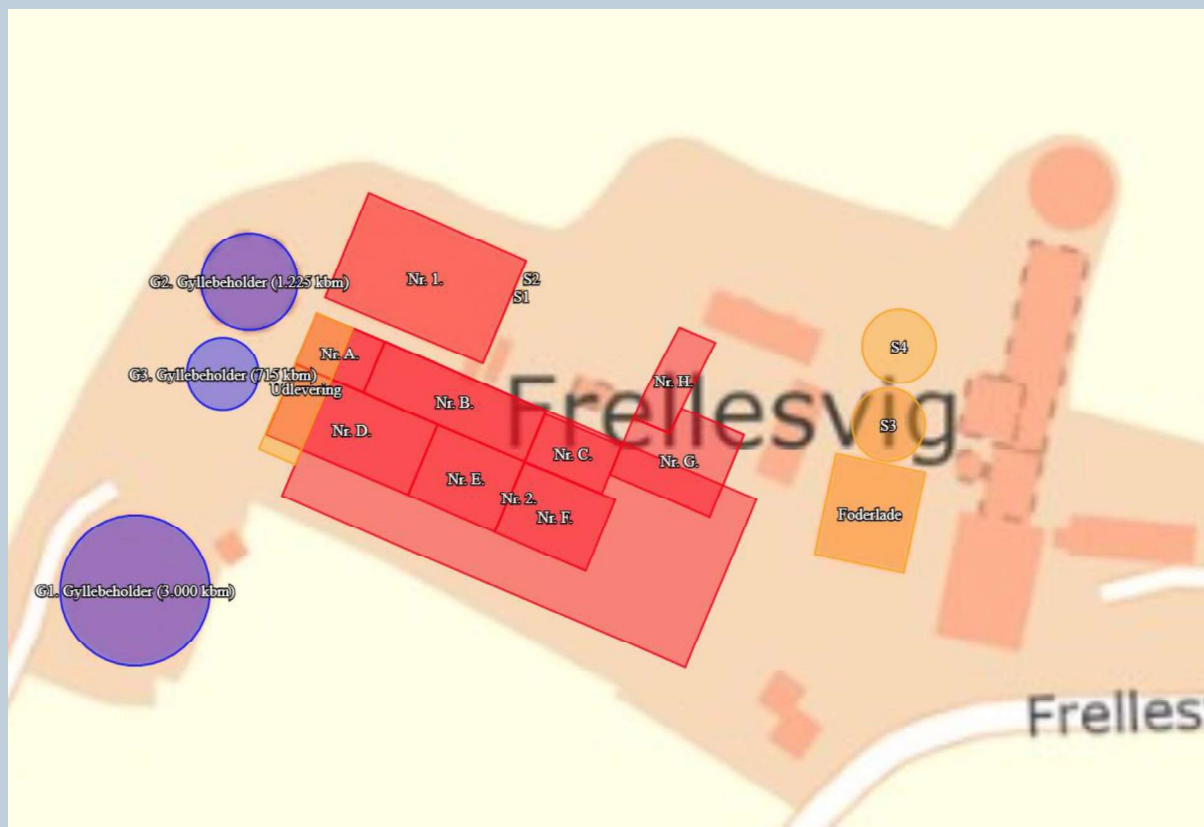

§ 16 a godkendelse efter husdyrbrugloven

IE-husdyrbrug

Frellesvigvej 17, 5953 Tranekær

Afgjort den 31.januar 2023

Svendborg
Kommune

Datablad

Ansøger og kontaktperson	Tjørntved A/S Skovsbovej 14 5900 Rudkøbing
Husdyrbrugets navn og adresse	Frellesvigvej 17, 5953 Tranekær
Ejer af ejendommen	Tjørntved A/S Skovsbovej 14 5900 Rudkøbing
Ejendomsnummer	4820008121
Matrikelnummer	5A Frellesvig By, Tullebølle
Virksomhedens art	Produktion af smågrise og slagtesvin
CHR-nummer	98513
CVR-nummer	34603820
Virksomhedstype	Svineproduktion med mere end 2000 stipladser til slagtesvin.
Tilsynsmyndighed	Svendborg Kommune Miljø, Erhverv og Teknik, Natur og Miljø, Svendborgvej 135, 5762 V Skerninge Tlf. 6223 3444 landbrug@svendborg.dk
Ansøgningens skemanummer i www.husdyrgodkendelse.dk	232000
Godkendt produktionsareal	2.991 m ²
Journal nr.	22/2982
Øvrige afgørelser	Langeland kommune oplyser, at byggeriet kræver byggetilladelse, udledningstilladelse og anmeldelse af byggeaffald.
Konsulent	Max Jacobsen Miljørådgivning Mobil: 31 34 07 17 mjb@maxjacobsen.eu

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Svendborg Kommune med tilladelse fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering. Copyright Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering.

Tjørntved A/S
Skovsbovej 14
5900 Rudkøbing

Miljø og Teknik

Natur og Miljø

Svendborgvej 135

5762 Vester Skerninge

Tlf. 62 23 34 00

Svendborg Kommune meddeler hermed godkendelse efter husdyrbruglovens¹ § 16 a, stk. 2 til husdyrbruget på Frellesvigvej 17, 5953 Tranekær.

Husdyrbruget godkendes med denne godkendelse første gang efter husdyrbrugloven fra 2017.

Svendborg Kommune meddeler godkendelsen på baggrund af de indsendte oplysninger og de fastsatte vilkår, og det afgøres, at husdyrbruget ikke medfører en væsentlig virkning på miljøet.

Dato: 31. januar 2023

Godkendt: Ida Marie Andersen

Agronom

Annonceret på Svendborg Kommunes hjemmeside den 31. januar 2023 og på Langeland Kommunes hjemmeside snarest herefter.

Klagefristen udløber den 28. februar 2023 (4 uger efter annoncering af godkendelsen).

Søgsmålsfristen udløber den 31. juli 2023 (6 mdr. efter annoncering af godkendelsen eller efter en klagenævnsafgørelse)

Revurderes inden den 31. januar 2028 (8 år efter meddelelse af godkendelsen eller efter klagenævnsafgørelse)

---

¹ Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., LBK nr. 520 af 1. maj 2019 (husdyrbrugloven).

Resumé

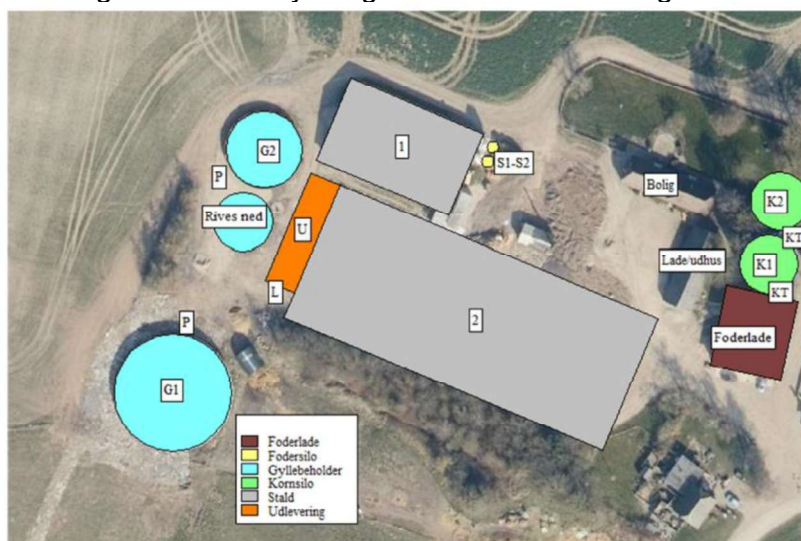
Tjørntved A/S har søgt Svendborg kommune om godkendelse til at erstatte eksisterende sostald med en ny stald til slagtesvin og smågrise på Frellesvigvej 17, 5953 Tranekær.

Den nye stald er 89 m lang og 37 m bred med en kiphøjde på 8,3 m og dermed lidt større end den tidligere stald. Den placeres på tomten fra den tidligere sostald og inden for rammerne af det eksisterende anlæg. Derudover ansøges der om lovliggørelse af to fodersiloer i en højde på 10 m op ad den eksisterende toklimastald (S1 og S2) samt opsætning af en kornsilo nord for den eksisterende.

Det vurderes, at ændringerne ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Ændringen er omfattet af husdyrbrugloven. I forbindelse med ændringen udvides produktionsarealet fra 2.043 m² til 2.991 m².

Placeringen af de nye og eksisterende anlæg kan ses på nedenstående billede:

Husdyrbrugets anlæg. Ny sostald (2) opføres på tomten fra eksisterende sostald i større dimensioner. Eksisterende klimastald (1) forbliver. K1 eksisterende kornsilo, K2 kornsilo som nyopføres. G1 og G2 er eksisterende gyllebeholdere. S1 og S2 fodersiloer som ansøges lovliggjort med godkendelse.

Produktionen af husdyrgødning består af gylle, som opbevares i ejendommens gyllebeholdere.

Ammoniakfordampningen stiger fra 2084 kg N/år til 4195 kg N/år.

Husdyrbruglovens grænseværdier for påvirkning af natur er overholdt for kategori 1 og kategori 2 natur. Der er ikke yderligere beskyttede naturområder, hvor det vurderes, at belastningen på husdyrbruget vil forårsage en tilstandsændring.

Husdyrbruglovens lugtkriterier overholdes i forhold til nærmeste nabo, samlet bebyggelse som byzone ved brug af en OML beregning, da det vurderes, at ventilationsanlægget på den nye stald afviger fra de standardforhold, som indgår i beregningen normalt.

Der er fastsat støjgrænser i henhold til Miljøstyrelsens vejledninger for støj og der er foretaget en orienterende beregning på støjbelastningen i omgivelserne – og det er vurderet, at støjgrænserne overholdes med de fastsatte vilkår.

Antallet af transporter til og fra ejendommen vil stige med 35 til 397. Størstedelen af transporterne afvikles i kortere perioder i forår og efterår. Der vurderes, at støj fra driften samt transport ikke medfører væsentlige gener. Det er desuden vurderet, at husdyrbruget ikke giver anledning til øvrige gener fra f.eks. støv, lys, skadedyr, affald mv.

Det vurderes, at det ansøgte husdyrbrug ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Indholdsfortegnelse

Datablad	2
<i>Resumé</i>	4
Indholdsfortegnelse	5
Indledning	7
Svendborg Kommunes afgørelse	7
<i>Lovgrundlag</i>	7
Afgørelse med vilkår	8
<i>Generelle forhold</i>	14
<i>Retsbeskyttelse</i>	14
<i>Revurdering af godkendelse</i>	14
<i>Klagevejledning</i>	14
<i>Søgsmål</i>	16
Miljøteknisk redegørelse	17
<i>Vurdering af miljøkonsekvensrapport</i>	17
<i>Ejendomsforhold</i>	18
Ansøger og ejerforhold.....	18
Vurdering af samdrift med andre husdyrbrug.....	19
<i>Placering</i>	20
Husdyrbrugets beliggenhed, afstandskrav og planmæssige forhold.....	20
Beskyttelseslinjer og planmæssige forhold.....	23
Placering i tilknytning til eksisterende byggeri.....	27
Varetagelse af landskab, kulturhistorie, rekreative og geologiske værdier mv.....	27
<i>Husdyrbrugets anlæg</i>	30
Produktionsareal.....	30
Drift af staldanlæg.....	31
Ventilation.....	34
Rengøring.....	35
<i>Miljøpåvirkning fra husdyrbrugets anlæg</i>	35
Ammoniakdeposition til naturområder.....	35
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter).....	40
Lugt.....	42
Støj.....	45
Rystelser.....	54
Transport.....	54

Transport og støjgener fra byggeproces	55
Støv	56
Lys	56
Skadedyr	57
<i>Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand .....</i>	<i>57</i>
Gødningsproduktion og opbevaringskapacitet.....	58
Olie og olieholdige produkter	58
<i>Egenkontrol og Overvågning .....</i>	<i>59</i>
<i>IE-husdyrbrug.....</i>	<i>60</i>
Energi- og Ressourceforbrug	61
Substitution af skadelige stoffer.....	63
Optimering af produktionsprocesser	63
Affald	63
Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).....	65
Forebyggelse af uheld	65
<i>Offentlig høring.....</i>	<i>66</i>
<i>Konklusion .....</i>	<i>67</i>
BILAG.....	68
Bilag 1. Miljøkonsekvensrapport.....	69
Bilag 2. Tidligere godkendte placeringer af dyrehold samt produktionsareal i nudrift.....	121
Bilag 3. Oversigtskort – placering af bygninger	123
Bilag 4. Tilkørselsveje til husdyrbruget	124
Bilag 5. Placering af afkast samt koordinater for lugtcentrum – ansøgt drift.....	125
Bilag 5a OML-beregning ansøgt drift.....	126
Bilag 5b Placering af afkast samt koordinater for lugtcentrum - standard drift	130
Bilag 5c OML-beregning standard drift.....	131
Bilag 6 Lugt – Vurdering af OML-beregning	135
Bilag 6a. Lugt – Vurdering af OML-beregning i praksis	142
Bilag 6b. Lugt – Vurdering af OML-beregning i praksis, tabelværdier	145
Bilag Y. Støj.....	146
Bilag Æ. Svendborg Kommunes behandling af høringssvarene.	153

Indledning

Svendborg Kommune har via Max Jakobsen Miljørådgivning den 31. januar 2022 modtaget en ansøgning om udvidelse af husdyrproduktionen på Frellesvigvej 17, 5953 Tranekær. Ansøgningen er indsendt via Miljøstyrelsens digitale ansøgningssystem og har skema nr. 232000. Der er søgt om et produktionsareal på 2.991 m², og at erstatte den eksisterende sostald med en ny stald på samme placering samt lovliggørelse af to fodersiloer og opførelse af en kornsilo.

Som følge af lov om forpligtende kommunale samarbejder², er det Svendborg Kommune, der administrerer husdyrbrugloven for husdyrbrug i Langeland Kommune.

Svendborg Kommune godkender og fører tilsyn med husdyrbrugets miljøforhold.

Husdyrbruget godkendes med denne godkendelse for første gang efter husdyrbrugloven. Det eksisterende retsgrundlag for husdyrbruget er en forhåndsvurdering af staldbyggeri fra 2000, som efterfølgende er tilpasset med anmeldelse om skift i dyretype fra 15. december 2015.

Denne godkendelse meddeles efter husdyrbrugloven og er opdelt i 3 dele.

Første del er Svendborg Kommunes afgørelse, som indeholder vilkårene for godkendelsen.

Anden del er en miljøteknisk redegørelse, som danner grundlag for de opstillede vilkår i godkendelsen.

Tredje del er en samling af relevante bilag. Bilag 1 er ansøgers indsendte miljøkonsekvens rapport, som Svendborg Kommunes afgørelse er baseret på.

Svendborg Kommunes afgørelse

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i husdyrbrugloven³ med tilhørende husdyrgodkendelsesbekendtgørelse⁴, husdyrgødningsbekendtgørelsen⁵ samt Miljøstyrelsens vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug.

Svendborg Kommune har informeret offentligheden og berørte myndigheder tidligt i beslutningsprocessen ved offentlig annoncering på Svendborg Kommunes hjemmeside i perioden 18. maj til 1. juni 2022. Ingen har ønsket har ønsket ansøgningsmaterialet tilsendt. Ansøger har undervejs i processen indsendt to ændringer til projektet. Staldbyggeriet er det

---

² Lov om forpligtende kommunale samarbejder, jf. LBK nr. 446 af 8. april 2022.

³ Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. LBK nr. 520 af 1. maj 2019 (husdyrbrugloven).

⁴ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, BEK nr. 2225 af 27. november 2021 (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).

⁵ Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning, BEK nr. 2243 af 29. november 2021 (husdyrgødningsbekendtgørelsen).

samme og Svendborg Kommune har vurderet, at det ikke er relevant at annoncere ændringen igen.

Der har været foretaget høring af et udkast til miljøgodkendelse i perioden 21. december 2022 til 20. januar 2023 af 68 parter i sagen (naboer og tilstødende matrikler). Der er indkommet 10 høringssvar. Høringssvarene er hvor det er relevant indarbejdet i afgørelsen og en emnevis opdeling, Svendborg og Langeland Kommuners samt ansøgers svar herpå fremgår af hvidbogen i bilag Æ, hvor det er relevant.

Afgørelse med vilkår

Svendborg Kommune godkender hermed husdyrbruget på Frellesvigvej 17, 5953 Tranekær, matrikel 5 a, i henhold til § 16 a, stk. 2 i husdyrbrugloven.

Godkendelsen meddeles til ejeren af husdyrbruget, pt. ansøger, der dermed er ansvarlig for, at husdyrbruget placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse.

Det afgøres samtidig, at godkendelsen af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget, og godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra den dato, hvor godkendelsen er meddelt.

Hvis godkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden efterfølgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Godkendelsen gives på baggrund af de oplysninger, som ansøger har sendt frem, den miljøtekniske redegørelse og på følgende vilkår:

Husdyrbrugets byggeri

1. Bygning 2 skal placeres som vist på bilag 3
2. Nedenstående byggeri må etableres med følgende dimensioner:

<i>Bygning</i>	<i>Grundplan (m²)</i>	<i>Højde (m)</i>	<i>Taghældning (°)</i>
<i>Stald 2</i>	3293	8,3	15
<i>Fodersilo 1</i>	4,91	10	-
<i>Fodersilo 2</i>	4,91	10	-
<i>Kornsilo</i>	176	15	-

Afstandskrav

3. Der skal senest 1 måned efter meddelelse af denne miljøgodkendelse fremsendes en redegørelse for, at afstandskravet fra stald til dræn er overholdt.

Landskabelige hensyn

4. Nyt byggeri skal etableres i samme eller tilsvarende materialer og farver som de eksisterende driftsbygninger.
5. Den eksisterende skærmende beplantning syd for stald 2, som er vist på bilag 3 skal bevares
6. Hvis beplantningen skades i forbindelse med byggeriet, skal den genetableres senest 1 år efter meddelelsen af denne godkendelse
7. Beplantningen skal løbende vedligeholdes, og ved nedskæring skal det sikres, at der er tilbageværende planter, der fortsat kan afskærme effektivt.

Produktionsstørrelse og staldindretning

8. Der må etableres et staldanlæg med et samlet produktionsareal på 2.991 m². Produktionsarealet skal placeres og indrettes med staldsystem som angivet i den efterfølgende tabel, og med følgende dyrearter, dyretyper:

Stald	Dyretype	Totalt areal m ²	Produktionsareal m ²	Staldsystem
Nr. 1	Smågrise	792	532	Delvist spaltegulv
Nr. 2	Slagtesvin og Smågrise	3293	2459	Delvist spaltegulv, 25-49% fast gulv

Teknologi

Gyllekøling

9. Gyllekanalerne i stald 2 i alt 1.845 m² skal forsynes med køleslanger, der forbindes til en varmepumpe.
10. Anlægget skal levere en årlig køleydelse på 495.571 kwh
11. Der tillades fleksibilitet på køleeffekt og driftstid så længe den ammoniakreducerende effekt er minimum 22,3 % og køleeffekten er minimum 30,66 W/m² svarende til en årlig driftstid på 8.760 timer. Den øvre grænse for køleeffekt 44,7 W/m² må ikke overskrides.
12. Inden anlægget installeres skal der sendes en redegørelse til Svendborg Kommunes accept, som dokumenterer, at den ammoniakreducerende effekt på 22,3 % kan opnås med det valgte anlæg samt, at grænserne for køleeffekt overholdes.
13. Varmepumpen skal være forsynet med en timetæller til dokumentation af årlig driftstid.
14. Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningsystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
15. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Egenkontrol

16. Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.
17. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
  - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmerne samt sikkerhedsanordningen
  - kontrol af kølekredsens ydelse
18. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 7 dage.
19. Registreringen fra timetæller, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndig.

Overdækning af gyllebeholder

20. Gyllebeholder nr. 1 på 3000 m³ skal forsat være forsynet med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.
21. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
22. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
23. Hvis en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.

Egenkontrol

24. Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ventilation

25. Der skal etableres i alt 6 afkast på den eksisterende stald 1, og 20 afkast på den nye stald nr. 2, og afkastene skal placeres, som det fremgår af redegørelsen for den gennemførte OML-beregning jf. bilag 5 og 5a.

26. Ventilationssystemets afkast skal indrettes, som beskrevet i den efterfølgende tabel:

Stald nr.	Dyretype og gulvsystem	Antal afkast	Afkast nr.	Afkasthøjde over terræn (m)	Indre diameter (m)	Ydre diameter (m)	Maksimal ventilationskap. pr. afkast (m ³ /time)
1	Toklimastald smågrise Delvist spaltegulv (>25% fast gulv)	6	1-6	4,0	1,1	1,14	11.800
2	Flexgruppe: Slagtesvin og smågrise Delvist spaltegulv (>25% fast gulv)	14	7-20	9,5	0,92	1,0	27.000

27. Inden der sættes dyr i stald 2, skal der sendes en redegørelse til Svendborg Kommunes accept, der dokumenterer følgende:

- Placering af ventilationsafkast
- Afkasthøjde for alle afkast.
- Indre og ydre diameter for alle afkast
- Maksimal ventilationskapacitet for alle staldafsnit.

Dokumentationen skal blandt andet tage udgangspunkt i leverandøroplysninger eller tilsvarende.

Rengøring

28. Staldanlæg og ventilationsanlæg skal renholdes og rengøres i et omfang, så der til hver en tid opnås en god staldhygiejne, og de miljømæssige gener begrænses.

Støj

29. Husdyrbrugets samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) og målt i ethvert punkt ved naboer eller deres opholdsarealer må ikke overstige følgende værdier:

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (referencydtrykket 20 µPa) i punkter 1,5 m over terræn. Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode. Støjgrænsen er gældende 15m fra bolig ved nærmeste opholdsareal. Er boligen nærmeste punkt gælder støjgrænsen her.

30. Omrøring i forbindelse med udbringning af gylle samt påfyldning af gyllevogn med traktor må forekomme alle dage hverdage 07.00-18.00 og lørdag 07.00-14.00.
31. Påfyldning af gyllevogn med lastbil må forekomme alle dag 07.00-22.00.
32. Vilkårene som begrænser driften af gylleomrøring og gyllepumpning kan bortfalde, hvis en støjdokumentation dokumenterer, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes uden hensyntagen til usikkerheden på beregninger/målinger.
33. Inden dokumentationen gennemføres skal beregningsforudsætninger accepteres af Svendborg Kommune.

Målinger/beregninger skal udføres efter Miljøstyrelsens vejledninger om beregning og målinger af ekstern støj fra virksomheder (Vejledning nr. 5/1984 – Ekstern støj virksomheder, Vejledning nr. 6/1984 – Måling af ekstern støj fra virksomheder, Vejledning nr. 5/1993 – vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder), og skal desuden være i overensstemmelse med Miljøstyrelsens seneste bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer.

Hvis dokumentationen viser, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes uden de begrænsninger, der er fastlagt for støjklidernes drift, bortfalder de relevante vilkår. Et vilkår anses først for bortfaldet, når Svendborg Kommune har meddelt dette til ansøger.

34. Ind- og udlevering af dyr skal foregå i en lukket sluse svarende til indendørsforhold
35. Dyreholdet må ikke give anledning til støjgener ved de omkringliggende boliger, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.
36. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støjgener fra dyreholdet, skal der foretages støjreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.
37. Hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne dokumentation kan dog kun kræves én gang årligt.

Dokumentationen skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinier.

Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er at finde på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre Miljømåling – ekstern støj.

Målinger/beregninger skal udføres efter Miljøstyrelsens vejledninger om beregning og målinger af ekstern støj fra virksomheder (Vejledning nr. 5/1984 – Ekstern støj virksomheder, Vejledning nr. 6/1984 – Måling af ekstern støj fra virksomheder, Vejledning nr. 5/1993 – vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder), og skal desuden være i overensstemmelse med Miljøstyrelsens gældende bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer.

Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 mdr. efter at resultatet foreligger sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes

Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.

Egenkontrol

38. Der skal føres journal for eventuelle afvigelser for driften af omrøring af gylle og påfyldning af . Journalen skal indeholde en angivelse af dato, varighed og årsag til afvigelsen. Journalen skal kunne fremvises ved tilsyn og skal opbevares for de seneste 5 år.
39. Et forslag til journal for afvigelser af driften af de nævnte støjkluder, skal sendes til tilsynsmyndighedens accept senest 1 måned efter meddelelsen af denne miljøgodkendelse.

Støv

40. Driften må ikke give anledning til støvgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.
41. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støvgener, skal der foretages støvreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Lys

42. Udenfor ejendommens areal må der ikke være lysgener, der er væsentlige efter tilsynsmyndigheden vurdering.
43. Hvis der opstår væsentlige lysgener, skal der foretages lysregulerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr og fluer

44. Der skal foretages en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af skadedyr (fluer, rotter mv.) på ejendommen. Bekæmpelsen skal være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Agro, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, tidligere Statens Skadedyrlaboratorium.
45. Hvor foder opbevares og håndteres, skal der renholdes og vedligeholdes, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

Affald

46. Der skal oprettes en opbevaringsplads for døde produktionsdyr på Frellesvigvej 17 inden godkendelsen tages i brug.

Generelle forhold

Miljøgodkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i produktionsarealet, herunder staldafsnit og gødningsopbevaringsanlæg samt ændres på dyreholdets sammensætning, før ændringen er anmeldt og godkendt af Svendborg Kommune. Svendborg Kommune skal desuden hurtigst muligt orienteres om ændringer i ejerforhold.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Svendborg Kommune gør endvidere opmærksom på, at en afgørelse efter § 16 a, efter reglerne i husdyrbrugloven ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Herunder kan det nævnes, at en eventuel byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand m.v. skal søges separat hos Langeland Kommune.

Retsbeskyttelse

Vilkårene i denne godkendelse er omfattet af 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40 stk. 1 husdyrbrugloven. Det betyder, at det som hovedregel ikke vil være muligt at stille nye krav til husdyrbruget inden for de første 8 år efter meddelelsen af godkendelsen medmindre,

- Der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- Forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- Forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- Væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, eller
- Det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Husdyrbrugets egenkontrol er undtaget for retsbeskyttelsen, og tilsynsmyndigheden kan revidere denne for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening, eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn, jf. § 53 stk. 2 i husdyrbrugloven.

Retsbeskyttelsesperioden regnes fra datoen for denne godkendelse. Påklages godkendelsen, regnes perioden fra den dato, hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet træffer afgørelse vedrørende klagen.

Revurdering af godkendelse

Miljøgodkendelsen skal, jævnfør § 39 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen regelmæssigt, og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet otte år. Uanset disse frister skal godkendelsen dog revurderes ved offentliggørelse af en BAT-konklusion.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klageberettigede er ansøger, enhver med en individuel, væsentlig interesse i sagen samt forskellige myndigheder, foreninger og organisationer (jf. kapitel 7 i husdyrbrugloven). Klagenævnet afgør, om du er klageberettiget.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via klageportalen på følgende link: <https://kpo.naevneneshus.dk/>. Klagen sendes gennem klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i klageportalen.

Når du klager, skal du betale et gebyr. Gebyret er 900 kr. for privatpersoner og 1800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen og i visse andre tilfælde. For mere information, se Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside, <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke indsendes via klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Svendborg Kommune. Vi videresender herefter din anmodning til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som afgør, om anmodningen kan imødekommes.

Klagen skal være indgivet senest 4 uger efter, at afgørelsen er blevet offentligt annonceret. Du kan finde godkendelsen på Svendborg Kommunes hjemmeside www.svendborg.dk, og klagefristen er dermed **28. februar 2023** (4 uger efter godkendelsen er annonceret).

Hvis afgørelsen påklages, vil Svendborg Kommune senest tre uger efter klagefristens udløb videresende klagen til behandling i Miljø- og Fødevarerklagenævnet sammen med vores bemærkninger til sagen og klagepunkterne. Bemærkningerne sendes også til klagesagens parter.

En klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Hvis afgørelsen udnyttes i klageperioden, eller mens en eventuel klage behandles af Miljø- og Fødevarerklagenævnet, sker dette på ansøgers egen regning og risiko.

Følgende er orienteret om afgørelsen:

Ansøger og ejer:

- Henrik Oldenbjerg, Tjørntved A/S, Skovsbovej 14, 5900 Rudkøbing

Naboer:

- Ejere, lejere og virksomheder indenfor lugtkonsekvenszone på 935 m og ejere af tilstødende matrikler.

Myndigheder

- Styrelsen for Patientsikkerhed (stps@stps.dk)

Foreninger og organisationer:

- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk

- Ferskvandsfiskeriforeningen, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Orientering om denne afgørelse er desuden sendt til ansøgers konsulent Max Jakobsen Max Jakobsen Miljørådgivning og Langeland Kommune. Lokalforeningen af Dansk Ornitologisk Forening, langeland@dof.dk er ligeledes blevet informeret.

Søgsmål

Ønskes godkendelsen prøvet ved domstolene skal sagen være anlagt senest 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt.

Fristen for at anlægge søgsmål er den 31. juli 2023 (6 måneder efter godkendelsen er meddelt).

Miljøteknisk redegørelse

Denne miljøredegørelse danner grundlag for de vilkår, der meddeles i godkendelsen. Udgangspunktet for redegørelsen er den indsendte ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget.

I den indsendte digitale ansøgning (skema nr.: 232000) er der gennemført beregninger for det ansøgte husdyrbrugs påvirkning af de omkringboende og de nærmeste naturområder. Desuden er der redegjort for, hvordan husdyrbruget anvender den bedste tilgængelige teknik (BAT).

Vurdering af miljøkonsekvensrapport

Svendborg Kommune har gennemgået ansøgningen og vurderer, at oplysningskravet vedrørende miljøkonsekvensrapporten er opfyldt, idet den indeholder:

- 1) En beskrivelse af det ansøgte med oplysninger om
  - a) det ansøgtes placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender,
  - b) det ansøgtes forventede væsentlige og eventuelle kumulative indvirkninger på miljøet,
  - c) det ansøgtes særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet,
  - d) den eller de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgtes indvirkninger på miljøet,
  - e) alle yderligere oplysninger omhandlet i bilagets pkt. F, som er relevante for de særlige karakteristika, der gør sig gældende for det ansøgte og for det miljø, der kan forventes at blive berørt.
- 2) Et samlet, ikke-teknisk resumé af oplysningerne i pkt. 1, og påtænkte foranstaltninger ved IE-husdyrbrugets ophør, hvis det ansøgte vedrører et IE-husdyrbrug.
- 3) Oplysning om den kompetente ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten.

Svendborg Kommune vurderer, at:

Punkt 1a, 1b, 1c fremgår af den digitale ansøgning, der er indsendt via husdyrgodkendelse.dk

Punkt 1d er beskrevet fyldestgørende,

Punkt 1e er beskrevet fyldestgørende

Punkt 2 er beskrevet fyldestgørende

Punkt 3 er beskrevet fyldestgørende

Miljøkonsekvensrapporten er vedlagt som bilag 1. Svendborg Kommune har taget udgangspunkt i Miljøkonsekvensrapportens beskrivelser af det ansøgte og beregningerne i det digitale ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk i forhold til de vurderinger og konklusioner der er gennemført i de efterfølgende afsnit.

Ejendomsforhold

Ansøger og ejerforhold

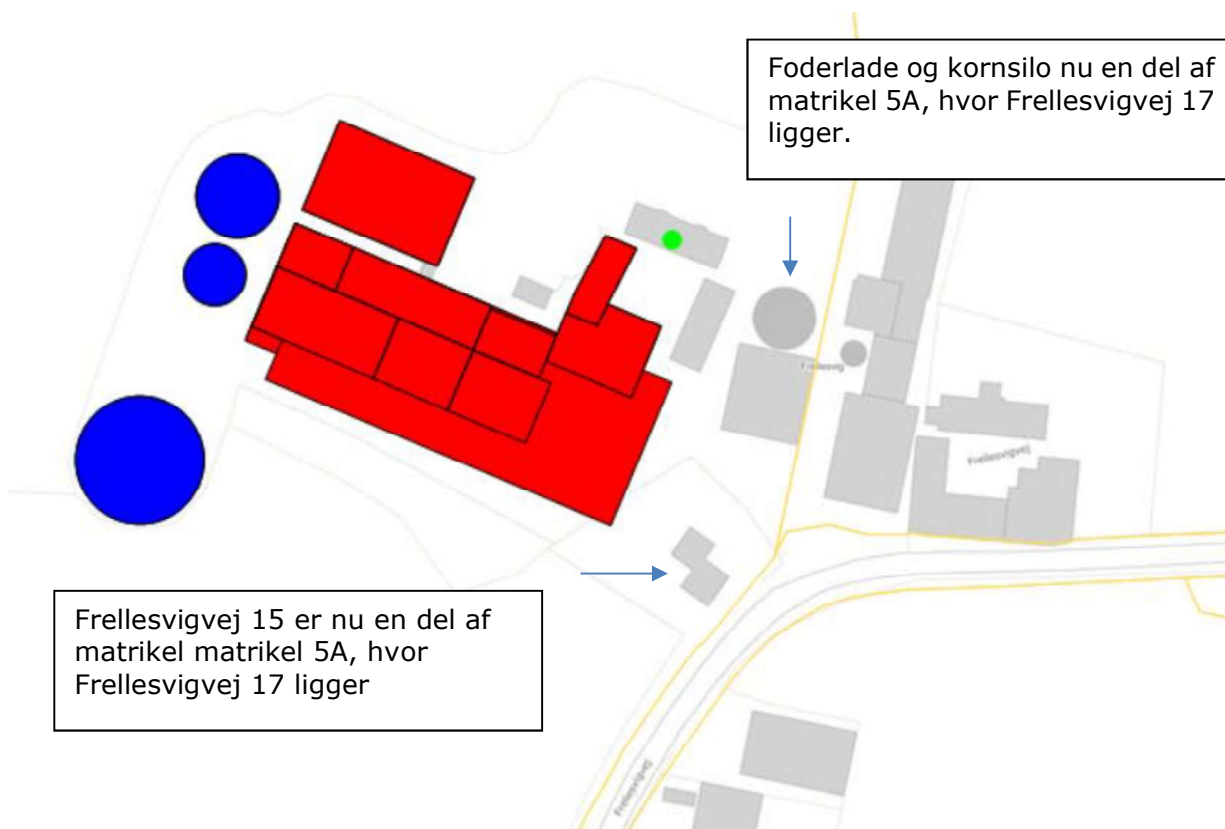
Godkendelsen meddeles til husdyrbruget på Frellesvigvej 17, 5953 Tranekær. Ansøger og ejer pt. er Tjørntved A/S, Skovsbovej 14, 5900 Rudkøbing.

Ejer er dermed ansvarlig for, at husdyrproduktionen placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse, samt at de ansatte på ejendommen er bekendt med godkendelsens vilkår.

Vurdering af sammatrikulering

I følge husdyrbruglovens § 3 stk. 1 skal husdyranlæg på samme matrikulære ejendom godkendes samlet.

Ansøger har i forbindelse med ansøgningen om godkendelse ansøgt om to matrikulære ændringer. Der er ansøgt om at ændre matrikelskellet mellem matriklerne 4a, Frellesvig By, Tullebølle, hvor Frellesvigvej 19 er beliggende og matrikel 5a, Frellesvig By Tullebølle, sådan at foderlade og kornsilo kommer til at være på ejendommen Frellesvigvej 17. Desuden er der ansøgt om sammenlægning mellem matriklerne 5a, 6l og 12b, så beboelsesejendommen (Frellesvigvej 15) tidligere beliggende på matrikel 12b i dag er en del af matrikel 5a, som det fremgår af nedenstående figur.

Godkendte matrikelforhold omkring Frellesvigvej 17. Matrikelgrænser er gul streg.

Ændringerne er godkendt af Langeland kommune og Geodatastyrelsen og tinglyst og de nye matrikelgrænser danner dermed grundlag for denne godkendelse.

Vurdering af samdrift med andre husdyrbrug.

Ansøger har oplyst, at Frellesvigvej 17, 5953 Tranekær aktuelt har en fælles afgørelse om skift i dyretype⁶ med Frellesvigvej 19, 5953 Tranekær. Det fremgår af afgørelsen om skift i dyretype at anlæggene på de to ejendomme i tilfælde af godkendelse skal godkendes separat. Denne godkendelse søges udelukkende for Frellesvigvej 17. Ansøger har redegjort for, at Frellesvigvej 17 efter nugældende regler og klagenævnspraksis er sin egen selvstændige produktionsejendom uden driftsfællesskab med Frellesvigvej 19. Det er Svendborg kommunes vurdering, at Frellesvigvej 17 og 19 er to ejendomme, idet de er beliggende på samlede faste ejendom, som defineret i udstykningslovens §2. Udgangspunktet vil derfor være, at de skal godkendes, som to selvstændige ejendomme, medmindre de to anlæg teknisk, driftsmæssigt og miljømæssigt ikke kan vurderes adskilt (NMK-131-00191). Det fremgår desuden af klagenævnspraksis at alle tre parametre skal være opfyldt for, at der kan være tale om samdrift (18/04781). Kun i tilfælde hvor det ene husdyrbrug ikke kan fungere uden det andet vil der rent teknisk være tale om samdrift. Det vurderes at der vil være et miljømæssigt og delvist driftsmæssigt, men ikke teknisk driftsfællesskab mellem de to ejendomme. Idet de to ejendomme kan drives selvstændigt og det at der udveksles korn, smågrise og gylle med andre ejendomme, gør det ikke til teknisk samdrift.

Det vurderes derfor, at kriteriet for samdrift ikke er opfyldt i denne sag.

En forudsætning for, at dyreholdet på Frellesvigvej 17 og 19 kan godkendes separat, er at det i gældende godkendelse fremgår entydigt, hvilke dyr, der går på hvilken ejendom. Svendborg kommune har sammenlignet placering af dyrene i den miljøtekniske redegørelse, som følger byggetilladelsen til toklimastalden på Frellesvigvej 17 fra 2000⁷, med angivelse af placering af dyreholdet i afgørelse om skift i dyretype fra 2015 med det i denne ansøgning ansøgte placeringer vurderer, at der er overensstemmelse mellem dyrenes placering (se bilag 2). Samtidig er der ikke i afgørelsen om skift i dyretype fastsat vilkår, som påvirkes af opsplittningen af dyreholdet på de to ejendomme.

Samlet set er det Svendborg Kommunes vurdering, at Frellesvigvej 17 skal godkendes selvstændigt.

Biaktiviteter

Ansøger har oplyst, at der ikke er andre aktiviteter på husdyrbruget, der er omfattet af krav om godkendelse eller tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven. Ansøger har oplyst, at overskudsvarme fra gyllekølingsanlægget anvendes til opvarmning af toklimastald og farestald, men ikke til stuehus.

Svendborg Kommune har ikke oplysninger som indikerer, at der skulle være tale om biaktiviteter og vurderer derfor, at dette ikke er tilfældet.

---

⁶ Afgørelse om ændring af dyrehold på ejendommene Frellesvigvej 17 og 19, 5953 Tranekær, fra 15. december 2015

⁷ Miljøteknisk redegørelse vedrørende nybyggeri til svineproduktion på landbrugsejendommen beliggende Frellesvigvej 17, 5953 Tranekær

Placering

Husdyrbrugets beliggenhed, afstandskrav og planmæssige forhold

Husdyrbruget ligger ca. 3 km syd for Tranekær og 6,5 km nord Rudkøbing på det nordlige Langeland.

Placeringen af husdyranlæggets eksisterende og nye bygninger fremgår af nedenstående kort og af bilag 3:

Staldafsnittene Nr- A-H fjernes og stald 2 opføres på samme placering dog uden staldafsnit Nr- G-H og ca. 10 m bredere. Stald Nr. 1 forbliver. Gyllebeholderne på 1.225 m³ og 3.000 m³ forbliver, mens den lille beholder nedrives.

De efterfølgende vurderinger af placering og miljøpåvirkningerne tager udgangspunkt i det beskrevne anlæg. Der er på baggrund af disse vurderinger ikke fundet anledning til at ændre på placering og udformning af det nye byggeri, og der stilles derfor følgende vilkår:

Fastsættelse af vilkår:

- Stald 2 skal placeres som vist på Bilag 3.
- Nyt byggeri må etableres med følgende dimensioner:

Bygning	Grundplan (m ²)	Højde (m)	Taghældning (°)
Stald 2	3293	8,3	15
Fodersilo 1	3,34	10	-
Fodersilo 2	3,34	10	-
Kornsilo	176	15	-

Afstandskrav

Dette afsnit vurderer anlæggets placering i forhold til afstandskrav i §§ 6-8 i husdyrbrugloven. Afstandskravene i §6 og §8 skal overholdes for anlæg, som giver øget forurening. Dette er tilfældet med den nybyggede stald 2, mens der ikke er øget for stald 1 eller gyllebeholderne.

§6

Etablering, udvidelse og ændringer af husdyranlæg samt gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der medfører forøget forurening er ikke tilladt indenfor 50 m fra nedenstående boliger og områder. Placering, afstand og krav fremgår af det efterfølgende oversigtskort og tabel:

Område	Afstandskrav	Afstand målt fra nybyggeri
Eksisterende eller kommuneplanlagt byzone eller sommerhusråde	50 m	1750 m (Tullebølle by)
Område i landzone der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	50 m	4800 m (Lokalplan nr. 65 for Færgegårdens camping udlagt til offentlige formål)
Nabobeboelse	50 m	116m (Frellesvigvej 16)

Svendborg Kommune vurderer, at de valgte udpegninger og afstande er korrekte, og at det ansøgte projekt overholder de fastsatte afstandskrav i husdyrbruglovens § 6.

§7

Ifølge husdyrbruglovens §7 må der ikke etableres, udvides eller ændres husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg inden for 10 m fra ammoniakfølsomme naturtyper.

Der ligger ingen naturområder indenfor 10 m fra det ansøgte anlæg.

§8

Etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der medfører forøget forurening skal overholde en række afstandskrav til f.eks. vandindvindingsanlæg, dræn mv. Afstandskravene og afstanden til de konkrete anlæg/områder fremgår af den efterfølgende tabel.

Anlægstype	Afstandskrav	Afstand målt fra nybyggeri/anlæg med forøget forurening
1) Enkelt vandindvindingsanlæg	25 m	Ny stald 90 m
2) Fælles vandindvindingsanlæg	50 m	2.700 m
3) Vandløb (herunder dræn) og søer	15 m	365 m*
4) Offentlig vej, privat fællesvej	15 m	54 m
5) Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	60 m
6) Beboelse samme ejendom Frellesvigvej 17/Frellesvigvej 15	15 m	27 m/16 m*
7) Naboskel	30 m	34 m**

*Se afsnit om dræn. **Naboskel er blevet ændret. Se afsnit som Ansøger og ejerforhold

Svendborg Kommune vurderer, at det ansøgte projekt overholder de fastsatte afstandskrav i husdyrbruglovens § 8 med de godkendte ændringer af naboskel.

Dræn

Ifølge husdyrbrugloven må der ikke være permeable rør/dræn indenfor 15 meter af projektet. Ifølge ansøgers oplysninger omkring drænføring, så er der umiddelbart ikke dræn indenfor 15 m af de planlagte nye bygninger. Der er ikke fremsendt yderligere oplysninger herom.

Svendborg Kommune har ikke – ud over ansøgers oplysninger - konkret viden om placering af dræn i området, hvor projektet gennemføres. Ejer af husdyrbruget er til hver en tid forpligtet til at sikre, at afstandskravet til dræn overholdes i forhold til etableringer, udvidelser eller ændringer, hvor forureningen øges. Der skal derfor senest 1 måned efter byggeriet sættes i gang sendes en redegørelse til Svendborg Kommune, der bekræfter, at afstandskravet til dræn er overholdt. Svendborg Kommune gør opmærksom på, at omlægning i faste rør, fjernelse af dræn i faste rør samt ændret placering kræver, at der udarbejdes en tilladelse efter vandløbsloven – reguleringen af dræn må ikke gennemføres før Langeland Kommune har meddelt tilladelse efter vandløbsloven.

Fastsættelse af vilkår:

- Der skal senest 1 måned efter meddelelse af denne miljøgodkendelse fremsendes en redegørelse for, at afstandskravet fra stald til dræn er overholdt.

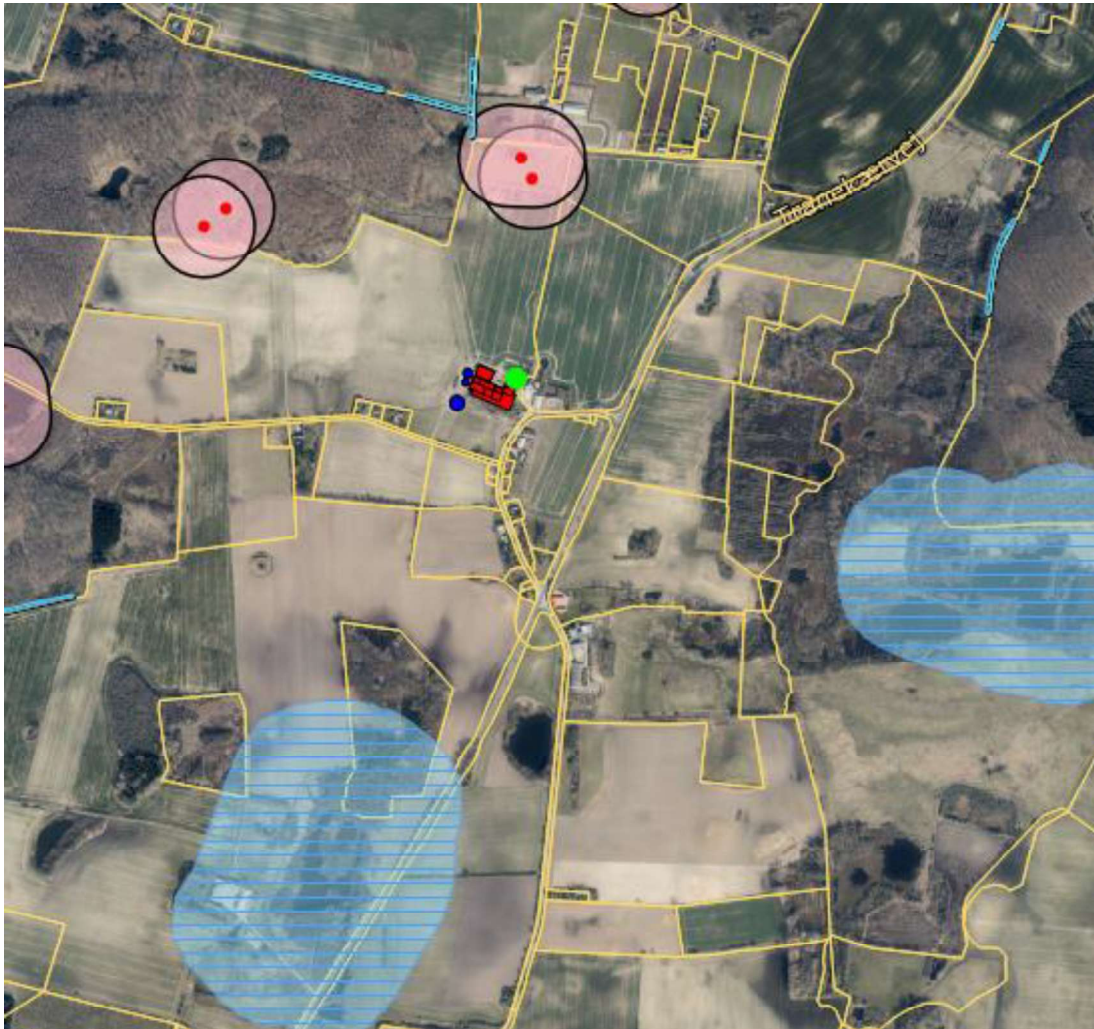
Beskyttelseslinjer og planmæssige forhold

Beskyttelseslinjer

Svendborg Kommune vurderer, at de ansøgte nye bygninger, ikke er placeret indenfor eller i nærheden af:

- Fredede fortidsminder
- Sø og å beskyttelseslinjer
- Kirkebyggelinjer / kirkezoner indenfor 300 meter fra anlægsdelen
- Fredede områder / Fredninger

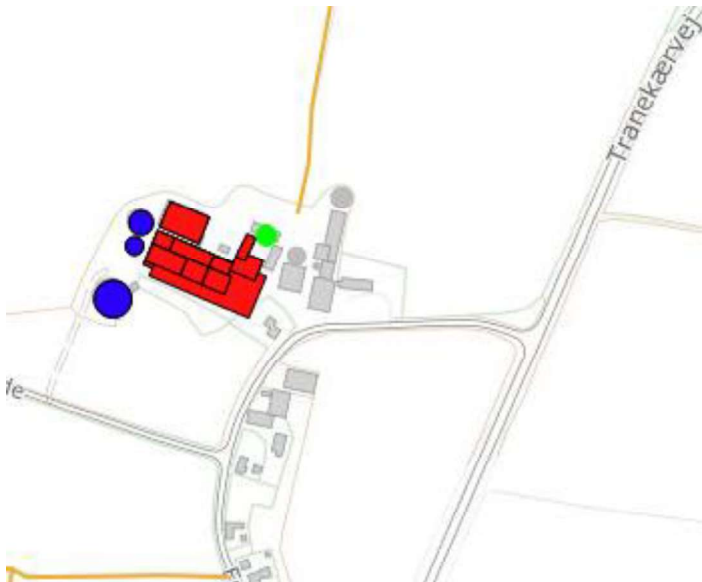
Husdyrbrugets placering i forhold til ovenstående fremgår af nedenstående figur

Beskyttelseslinjer og fredninger nær husdyrbruget. Rød skravering er kirkebyggelinjer (ingen inden for udsnittet), røde prikker er fredede fortidsminder og pink buffer beskyttelseslinjer heromkring. Lyseblå skravering er søbeskyttelseslinje og blå buffer å-beskyttelseslinjer. Fredede områder er hvid baggrund med blå skravering (ingen inden for området).

Beskyttede diger

Et beskyttet sten- og jorddige ender tæt ved stuehuset på ejendommen. Diget er placeret på den modsatte side af stuehuset i forhold til byggeriet i en afstand på 57 m fra byggetomten. Den nærmest tilkørsel til byggepladsen går ikke forbi diget. Det vurderes derfor ikke, at det vil blive påvirket af byggeriet eller bygningen.

Skovbyggelinje

Som det fremgår af nedenstående kort, ligger dele af bygningsmassen inden for skovbyggelinje. For skovbyggelinjer gælder, at erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri som ligger i tilknytning til eksisterende bebyggelse kan opføres uden dispensation. Der henvises til vurdering af erhvervsmæssig nødvendighed.

Erhvervsmæssig nødvendighed

Ny Stald

De fleste driftsbygninger på en landbrugsejendom må anses for at være erhvervsmæssige nødvendige. Meget store landbrugsbygninger af industriel karakter eller fællesanlæg, der knytter sig til driften på flere ejendomme vil dog ikke anses for at være erhvervsmæssige nødvendige. I vurderingen af den erhvervsmæssige nødvendighed er det også relevant at vurdere, om der på ejendommen forefindes en eksisterende bygningsmasse, der kan erstatte et nyt byggeri.

Svendborg Kommune vurderer, at der er tale om en landbrugsejendom. Ansøger argumenterer for den erhvervsmæssige nødvendighed ud fra følgende:

”De eksisterende stalde er udtjente og kan ikke anvendes til en produktion af slagtesvin og/eller klimagrise efter nutidens krav om ammoniakreduktion og dyrevelfærd. Det er ikke muligt at have samme klimastyring i de gamle stalde som en ny og moderne stald. Der henvises i øvrigt til Miljø- og Fødevarerklagenævnets praksis på området, hvor nævnet har afgjort at svinestalde har en afskrivningsperiode på maksimalt 20 år. De eksisterende stalde på Frellesvigvej 17 er ældre end 20 år. Det kan ikke betale sig at renovere de gamle stalde, da det vil kræve en så omfattende renowering, at det er billigere og bedre at rive bygningerne ned og bygge en ny stald, der lever op til nutidens krav om BAT og dyrevelfærd.”

Den eksisterende stald 2 på ejendommen, som nedrives er bygget i 1978⁸. Stalden er indrettet med ni mindre staldafsnit med forskellige gulvtyper.

Svendborg Kommune finder ikke anledning til at sætte spørgsmåltegn ved ansøgers vurdering af, at anlægget er udtjent og utidssvarende. Dermed er ikke andre bygninger på ejendommen, som kan anvendes til slagtesvineproduktion.

Ud fra retspraksis vurderes samlet 2.991 m² (inklusive stald 1) produktionsareal ikke at være af industrilignende karakter. Selve staldarealet på 3.293 m² svarende til en produktionsarealsprocent på 82%. Ansøger har oplyst, at produktionsarealet omfatter stier, mens krybber og tværgange er fratrukket. Det vurderes som rimelige angivelser af arealerne.

Ved den ønskede produktion på 9000 slagtesvin/polte med et arealkrav på 0,40-1 m² afhængig af vægt og produktionsform svarende det til ca. 2.250 slagtesvin/polte på stald ad gangen. Staldens dimensioner, synes derfor at være proportional med den ønskede produktion

Svendborg Kommune vurderer, at stalden er erhvervsmæssig nødvendig.

Fodersiloer

Der søges om lovliggørelse af to fodersiloer med en kapacitet på hver 20 tons i tilknytning til den eksisterende toklimastald. Ansøger har i sin miljøkonsekvensrapport redegjort for, at kapacitet af siloerne svarer til en måneds forbrug af foder til smågrisene på ejendommen. Det fremgår af klagenævnspraksis, at siloers erhvervsmæssige nødvendighed, kan vurderes ud fra

---

⁸ Meddelelse om byggearbejde fra 12. juni 1978.

husdyrbrugets foderbehov. Svendborg Kommune vurderer, at siloerne er erhvervsmæssigt nødvendige.

Kornsilo

Ansøger oplyser, at det samlede kornbehov til slagtesvin 2300 tons svarende til den samlede kapacitet af den nye og den eksisterende silo. Svendborg kommune vurderer, at den samlede silokapacitet er erhvervsmæssig nødvendig.

Placering i tilknytning til eksisterende byggeri

I henhold til husdyrbrugloven med tilhørende vejledning skal ny bebyggelse placeres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, medmindre der foreligger en særlig begrundelse for en anden beliggenhed.

Den ansøgte stald placeres på tomten fra en nedrevet stald. Afstandene til blivende eksisterende bygninger er til gyllebeholder 6 m, til toklimastald 4 m og til lade øst for bygningerne 13 m og inden for rammerne af det eksisterende anlæg. Når hele husdyranlægget betragtes, vil det visuelt fremstå samlet og som en helhed. Det fremgår af klagenævnspraksis⁹, hvis en bygning nedrives og der placeres en bygning på samme placering, kan tilknytningen vurderes ud fra, om det er i tilknytning til den resterende bygningsmasse på ejendommen.

Fodersiloerne placeres op ad toklimastalden i tilknytning til denne. Kornsiloen placeres nord for den eksisterende silo i en afstand af 1,4 m.

Samlet er det Svendborg Kommunes vurdering, at det nye byggeri placeres i tilknytning til det eksisterende produktionsanlæg.

Varetagelse af landskab, kulturhistorie, rekreative og geologiske værdier mv.

Det fremgår af husdyrbrugloven, at loven særligt tilsigter, at bevare landskabet, kultur- og bymiljøer, værdifulde bebyggelser og at de åbne kyster fortsat skal udgøre en væsentlig natur- og landskabsressource. Kulturhistoriske og rekreative værdier samt geologiske interesser betragtes oftest som en del af de landskabelige værdier. I det efterfølgende redegøres der for de parametre, der er relevante for det konkrete projekt.

Landskab

I Langeland Kommunes kommuneplan er der følgende udpegninger, som byggeriet skal vurderes i forhold til. Byggeriet ligger udenfor nedenstående udpegninger.

- Naturområder med særlige beskyttelsesinteresser
- Værdifulde landskaber
- Større uforstyrrede landskaber
- Landskabelige interesseområder

---

⁹ Sag 18/05243

- Kystforland

Landskabsområde

Det ansøgte byggeri placeres indenfor landskabsområdet "Tranekær godslandskab",

Landskabskarakteren for landskabsområdet Tranekær godslandskab er i kommuneplanen beskrevet på følgende måde:

"Godslandskabet omkring Tranekær Slot er især karakteriseret ved store, dyrkede marker og afgræssede lavbundsområder, der afgræses af store skove med markante skovbryn. Terrænet er stærkt præget af to parallelle strøg af hatbakker, der adskilles af langstrakte lavbundsområder. Skovene står generelt i det bakkede terræn og er med til at understrege kontrasten til de store, åbne flader. De karaktergivende strukturer har generelt en stærk kulturhistorisk reference til Tranekær Slot og forvaltningen af godset. Det ses også i bebyggelsesstrukturen, der især er præget af små huse langs vejene, særligt i tilknytning til skovene, samt Tranekær landsby, hvor udviklingen i høj grad har været knyttet op på grevskabet omkring 1800-tallet. Landskabet har en stor skala, hvor især skovene afgrænser overvejende lukkede landskabsrum. Karakteren er enkel og velstruktureret, og landskabet opleves generelt uforstyrret."

Det strategiske mål er vedligeholde, hvor der gælder følgende:

"Hovedparten af karakterområdet har fået det strategiske mål vedligeholde, fordi landskabet er vurderet karakteristisk og i middel tilstand. Det betyder, at der ved ændringer i området bør lægges vægt på at tilpasse disse i den eksisterende landskabskarakter."

Grundet staldens placering inden for rammerne af det eksisterende anlæg og der er en afskærmende beplantning syd for stalden vurderes det ikke, at byggeriet vil påvirke landskabets struktur eller at landskabets enkle store skala forstyrres. Der stilles vilkår om, at den eksisterende skærmende beplantning bibeholdes og vedligeholdes løbende.

Den nye kornsilo placeres ligeledes inden for den ramme, som skabes af anlæggene på Frellesvigvej 17 og 19 og højden svarer til højden på den eksisterende silo og det vurderes derfor ikke at byggeriet af siloen vil påvirke landskabets struktur eller at landskabets enkle store skala forstyrres.

Større sammenhængende landskaber

Byggeriet ligger i området for større sammenhængende landskaber i "Tranekær området med den stærke kulturhistorie i sammenhæng til de kystnære landskaber".

Ifølge kommuneplanen gælder der for større sammenhængende landskaber at:

"De større sammenhængende landskaber er sårbare over for større bebyggelse, større tilplantninger og større tekniske anlæg. Med større bebyggelse, større tilplantninger og større tekniske anlæg menes større skovrejsningsområder, vindmøller, antenner, master over 30 meter, højspændingsanlæg, biogasanlæg, større veje samt solcelleparker."

Det fremgår af Langeland Kommunes kommuneplan 2021-2033, at erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri kan etableres i tilknytning til eksisterende bebyggelse under hensyn til landskabets skala, visuelle sammenhæng, terræn, eksisterende bevoksning og karaktergivende strukturer.

Svendborg Kommune vurderer, at der er tale om genetablering af en stald på samme placering i lidt større dimensioner end den tidligere stald indenfor rammerne af det

eksisterende anlæg. Den nye kornsilo placeres ligeledes inden for den ramme, som skabes af anlæggene på Frellesvigvej 17 og 19 og højden svarer til højden på den eksisterende silo og det vurderes derfor ikke, at byggeriet af siloen vil have en visuel effekt på opfattelse af det større sammenhængende landskab.

Konklusion

Med udgangspunkt i den gennemførte vurdering og de fastsatte vilkår er det Svendborg Kommunes vurdering, at hensynet til landskabets skala, visuelle sammenhæng, terræn, eksisterende bevoksning og karaktergivende strukturer er varetaget, og at det ansøgte anlæg ikke vil medføre væsentlig påvirkning af landskabet.

Kulturhistorie

Husdyrbruget ligger udenfor for Kommuneplanens udpegninger for "Kulturhistoriske områder og Kulturmiljø / særligt værdifulde kulturmiljøer. Det ansøgte byggeri vil ikke medføre nogen væsentlig påvirkning af kulturhistoriske værdier.

Rekreative områder

Husdyrbruget ligger uden for områder med oplevelsesmuligheder og vurderes ikke i øvrigt at påvirke rekreative muligheder, da stalden og siloerne opføres inden for rammerne af det eksisterende anlæg. Det ansøgte byggeri vil ikke medføre nogen væsentlig påvirkning af rekreative områder.

Geologiske værdier

Husdyrbruget ligger uden for geologiske interesseområder og vurderes ikke i øvrigt at påvirke geologiske værdier, da stalden og siloerne opføres inden for rammerne af det eksisterende anlæg. Det ansøgte byggeri vil ikke medføre nogen væsentlig påvirkning af geologiske værdier.

Bymiljøer og værdifulde bebyggelser

Husdyrbruget ligger udenfor for Kommuneplanens udpegninger for "Kulturhistoriske områder og Kulturmiljø / særligt værdifulde kulturmiljøer og vurderes ikke i øvrigt at påvirke bymiljøer og værdifulde bebyggelser, da stalden og siloerne opføres inden for rammerne af det eksisterende anlæg. Det ansøgte byggeri vil ikke medføre nogen væsentlig påvirkning af bymiljøer eller værdifulde bebyggelser.

Samlet konklusion

Svendborg Kommune vurderer, ud fra ansøgers vurdering i miljøkonsekvensrapporten og ovenstående supplerende vurdering, samt fastsættelse af de efterfølgende vilkår vil det ansøgte byggeri ikke påvirke bymiljøer, værdifulde bygninger, de landskabelige, kulturhistoriske, rekreative samt geologiske værdier væsentligt.

Fastsættelse af vilkår:

- *Nyt byggeri skal etableres i samme eller tilsvarende materialer og farver, som de eksisterende driftsbygninger.*
- *Den eksisterende skærmende beplantning syd for stald 2 som er vist på bilag 3 skal bevares.*
- *Hvis beplantningen skades i forbindelse med byggeriet, skal den genetableres senest 1 år efter meddelelsen af denne godkendelse*
- *Beplantningen skal løbende vedligeholdes, og ved nedskæring skal det sikres, at der er tilbageværende planter, der fortsat kan afskærme effektivt.*

Husdyrbrugets anlæg

Produktionsareal

De eksisterende og de nye staldbygninger jf. bilag 3 indrettes til produktion af slagtesvin og smågrise på følgende måde:

Stald	Dyretype	Totalt areal m ²	Produktionsareal m ²	Staldsystem
Nr. 1	Smågrise	792	532	Toklimastald, delvist spaltegulv
Nr. 2	Slagtesvin og Smågrise	3293	2459	Delvist spaltegulv, 25-49% fast gulv

I ansøgers miljøkonsekvensrapport fremgår placeringen af produktionsarealet i de enkelte staldafsnit.

Svendborg Kommune vurderer, at det oplyste produktionsareal i det eksisterende staldanlæg, er i overensstemmelse med Svendborg Kommunes oplysninger fra det tidligere godkendte staldanlæg og oplysninger fra BBR samt, at staldsystemerne er angivet korrekt idet, der ikke i de eksisterende anlæg var fastsat vilkår om BAT. Ansøger oplyser desuden, at produktionsarealet på Frellesvigvej 17, ikke er udvidet i forbindelse med skiftet i dyretype 2015, da de ekstra søer/polte er sat ind på Frellesvigvej 19 samt, at produktionsarealet i nudrift er nettoareal. Se bilag 2.

Det fremgår af de efterfølgende vurderinger, at det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet, og Svendborg Kommune vurderer derfor, at der kan stilles vilkår, der tillader etablering og indretning af det ansøgte husdyrbrug. Svendborg Kommune gør opmærksom på, at ændringer af størrelse og indretning af produktionsareal samt ændring af dyretype og dyreart ikke må ske uden Svendborg Kommunes godkendelse.

Fastsættelse af vilkår

- Der må etableres et staldanlæg med et samlet produktionsareal på 2.991 m². Produktionsarealet skal placeres og indrettes med staldsystem som angivet i den efterfølgende tabel, og med følgende dyrearter, dyretyper:

Stald	Dyretype	Totalt areal m ²	Produktionsareal m ²	Staldsystem
Nr. 1	Smågrise	792	532	Toklimastald, delvist spaltegulv
Nr. 2	Slagtesvin og Smågrise	3293	2459	Delvist spaltegulv, 25-49% fast gulv

Drift af staldanlæg

Ifølge husdyrbrugloven skal der for husdyrbrug, der har en ammoniakemission, der er større end 750 kg N/ha/år, fastsættes vilkår, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Med udgangspunkt i den ansøgte husdyrproduktion herunder anvendt produktionsareal samt gødningsopbevaringsanlæg beregnes - i det digitale ansøgningssystem - husdyrbrugets faktiske ammoniakemission, og et tilhørende krav til BAT. Beregningen af BAT-kravet inddrager en proportionalitetsvurdering i henhold til Miljøstyrelsens vejledning mv.

Beregningerne i ansøgningssystemet viser følgende resultat for den samlede udledning af ammoniak fra husdyrbruget:

Det tilhørende krav til BAT er i ansøgningssystemet beregnet til:

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3783	412	4195
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3928	266	4195
Forskel (kg NH ₂ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Samlet ammoniaktab for hele anlægget (alle produktioner) opnåelig ved anvendelse af BAT					
	Vejl. sum (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers begrundelse	Kommunens krav (kg NH ₃ -N /år)	Kommunens begrundelse
Rediger	3783				

Det fremgår af beregningerne, at husdyrbrugets samlede ammoniakemission ikke er større end det fastsatte krav til BAT.

Ansøger har, i miljøkonsekvensrapporten beskrevet, at ammoniakemissionen reduceres ved anvendelse af følgende teknologier:

1. Gyllekøling
2. Overdækning af én gyllebeholder (3000 m³)

Svendborg kommune vurderer, at ejendommen, med de beskrevne tiltag, lever op til husdyrbruglovens krav om anvendelse af BAT, og der stilles vilkår i forhold til driften af de ansøgte teknologier. Det anvendte staldsystem bidrager også til, at BAT-kravet overholdes, og der stilles derfor også vilkår til det anvendte staldsystem – vilkåret er fastsat i afsnittet om produktionsareal.

Gyllekøling

Ansøger har angivet følgende om dimensioneringen af gyllekølingsanlægget:

Tabel 2.1: Gyllekøling og køleeffekt

Staldafsnit	Gyllekumme	Køleeffekt pr. m ² gyllekumme	Total køleeffekt
Nr. 1	1.845 m ²	30,66 W/m ² *	56.567 W

Den i ansøgningsmaterialet angivne ammoniakreduktion 22,3% opnås med en køleeffekt på 30,66 W/m² ved kontinuert drift 8.670 timer om året. Dette giver en køleydelse på 495.571 kwh. Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at der ikke er truffet beslutning om hvilket anlæg, der installeres og at gyllekølingsanlægget i dette tilfælde udelukkende anvendes til at reducere ammoniakemissionen og ikke til at reducere lugtemissionen. Det er derfor Svendborg Kommunes vurdering, i overensstemmelse med Miljøstyrelsens helpdesk¹⁰ at anlægget ikke behøver at være i kontinuert drift, men at der kan tillades fleksibilitet på køleeffekten og driftstid, og så længe den ammoniakreducerende effekt er minimum 22,3 % og en årlige køleydelse 495.571 kwh. Den øvre grænse for køleeffekt på 44,7 W/m² må ikke overskrides jf. Miljøstyrelsens helpdesk. Der stilles vilkår om dette.

Samtidig stilles der vilkår om, at inden anlægget installeres, skal der sendes en redegørelse til Svendborg Kommune, som dokumenterer, at den ammoniakreducerende effekt på 22,3 % opretholdes med det valgte anlæg.

Overdækning

For at sikre den ammoniakreducerende effekt af overdækning vurderer Svendborg Kommune, at gyllebeholderen overdækning, skal være omfattet nedenstående vilkår om reparationer og logbog.

---

¹⁰ <https://husdyrvejledning.mst.dk/helpdesk/helpdesk-svar/bat/gyllekoeling-og-vilkaarsfastsaettelse-uden-kendt-anlaegsdimensionering/>

Fastsættelse af vilkår

Vilkår jf. BAT-krav

Gyllekøling

- Gyllekanalerne i stald 2 i alt 1.845 m² skal forsynes med køleslanger, der forbindes til en varmepumpe.
- Anlægget skal levere en årlig køleydelse på 495.571 kwh
- Der tillades fleksibilitet på køleeffekt og driftstid så længe den ammoniakreducerende effekt er minimum 22,3 % og køleeffekten er minimum 30,66 W/m² svarende til en årlig driftstid på 8.760 timer. Den øvre grænse for køleeffekt 44,7 W/m² må ikke overskrides.
- Inden anlægget installeres skal der sendes en redegørelse til Svendborg Kommunes accept, som dokumenterer, at den ammoniakreducerende effekt på 22,3 % kan opnås med det valgte anlæg samt, at grænserne for køleeffekt overholdes.
- Varmepumpen skal være forsynet med en timetæller til dokumentation af årlig driftstid.
- Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Egenkontrol

- Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.
- Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
  - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmerne samt sikkerhedsanordningen
  - kontrol af kølekredsens ydelse
- Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 7 dage.
- Registreringen fra timetæller, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndig

Overdækning af gyllebeholder

- Gyllebeholder nr. 1 på 3000 m² skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.
- Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
- Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.

- Hvis en skade ikke kan reparerer inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.

Egenkontrol

- Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ventilation

Staldanlægget er indrettet med ventilationsanlæg med 6 afkast på stald 1 og 20 afkast på stald 2 fordelt jævnt hen over bygningerne. Miljømæssigt har ventilationssystemet betydning for lugtbelastningen i omgivelserne og ejendommens energiforbrug.

Svendborg Kommune vurderer, at der løbende bør være fokus på driften af ventilatorerne sådan, at der sikres en optimal effekt og begrænset energiforbrug. Ansøger har oplyst, at det er almindelig praksis, at ventilationsanlæg rengøres og vedligeholdes løbende - og oftest ved skift af dyr i et staldafsnit. Det er Svendborg Kommunes vurdering, at den almindelige praksis, om rengøring og vedligehold vil sikre, at ventilationsanlægget fungerer optimalt og stiller vilkår om dette. Der er i lugtafsnittet lavet en OML beregning, som kræver at ventilationsanlægget indrettes på en bestemt måde, der fastsættes vilkår herom.

Fastsættelse af vilkår

- Der skal etableres i alt 6 afkast på den eksisterende stald 1, og 20 afkast på den nye stald nr. 2, og afkastene skal placeres, som det fremgår af redegørelsen for den gennemførte OML-beregning jf. bilag 5 og 5a.
- Ventilationssystemets afkast skal indrettes, som beskrevet i den efterfølgende tabel:

Stald nr.	Dyretype og gulvsystem	Antal afkast	Afkastnr.	Afkasthøjde over terræn (m)	Indre diameter (m)	Ydre diameter (m)	Maksimal ventilationskap. pr. afkast (m ³ /time)
1	Toklimastald smågrise Delvist spaltegulv (>25% fast gulv)	6	1-6	4,0	1,1	1,14	11.800
2	Flexgruppe: Slagtesvin og smågrise Delvist spaltegulv (>25% fast gulv)	14	7-20	9,5	0,92	1,0	27.000

- Inden der sættes dyr i stald 2, skal der sendes en redegørelse til Svendborg Kommunes accept, der dokumenterer følgende:
  - Placering af ventilationsafkast
  - Afkasthøjde for alle afkast.
  - Indre og ydre diameter for alle afkast
  - Maksimal ventilationskapacitet for alle staldafsnit.

- Dokumentation skal blandt andet tage udgangspunkt i leverandøroplysninger eller tilsvarende.

Rengøring

Formålet med rengøring af stalde er at nedsætte smittetrykket i besætningen, men også at reducere eventuelle miljømæssige gener i form af f.eks. lugt, støv og fluer.

For at begrænse de miljømæssige gener er det Svendborg Kommunes vurdering, at staldanlægget til hver en tid skal renholdes og rengøres, så den miljømæssige påvirkning begrænses og der opnås en god staldhygiejne, og der stilles vilkår herom. Dette vil bl.a. indebære, at stier holdes tørre, samt at stalde og fodringsanlæg holdes rene og dybstrøelsesarealer holdes tørre.

Ansøger har redegjort for, at staldanlægget rengøres efter hvert dyreskift og at der i hverdagen er fokus på at skrabe gangarealer og fast gulv ved behov. Svendborg Kommune vurderer, at den valgte metode og hyppighed af rengøring umiddelbart vil sikre en god staldhygiejne.

- *Staldanlæg og ventilationsanlæg skal renholdes og rengøres i et omfang, så der til hver en tid opnås en god staldhygiejne, og de miljømæssige gener begrænses.*

Miljøpåvirkning fra husdyrbrugets anlæg

Miljøpåvirkningen fra husdyrbrugets anlæg vurderes i forhold til den faktiske emission fra produktionsarealet. Hvor det er relevant eller, hvor loven fastlægger det i en metode vurderes merpåvirkningen i forhold til henholdsvis nudrift og 8 års drift.

Svendborg Kommune vurderer, at oplysningerne for nudriften og 8 års driften, der er opgivet i den digitale ansøgning, er korrekte, og at disse kan danne grundlag for de efterfølgende vurderinger.

Ammoniakdeposition til naturområder

Det fremgår af ansøgningen, at ammoniakemissionen er 2084 kg N/år i 8-årsdrift og 2084 kg i nudrift. Emissionen fra det ansøgte anlæg er 4194,5 kg N/år.

Ansøger har udpeget en række naturområder, og husdyrbrugets ammoniakdeposition er beregnet hertil.

Resultatet af de gennemførte beregninger fremgår af den efterfølgende tabel.

Oversigt af naturpunkter

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
Nr. 5. Skov nord - vest	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,5	0,5	1,3	▼
Nr. 4. Overdrev - syd	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,5	0,5	0,8	▼
Nr. 3. Mose - øst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,8	0,8	1,5	▼
Nr. 2. Overdrev >2,5 ha	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0	▼
Nr. 1. Overdrev (Natura 2000)	Kategori 1	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0	▼

De valgte naturområder fremgår af miljøkonsekvensrapporten i bilag 1, og af kort under de enkelte beskrivelser af natur-kategoriene.

Svendborg Kommune vurderer, at der ikke ligger andre §3-beskyttede naturområder i nærheden af husdyrbruget, som det er relevant at lave beregninger til.

I forhold til de gennemførte beregninger af ammoniakdepositionerne vurderer Svendborg Kommune, at oplysninger om kildehøjder, ruhed og kumulation, er korrekte.

Resultatet opnås med udgangspunkt i, at der er indregnet en ammoniakreducerende effekt for så vidt angår:

- Gyllekøling i stald 2.
- Teltoverdækket gyllebeholder (3.000 m³)

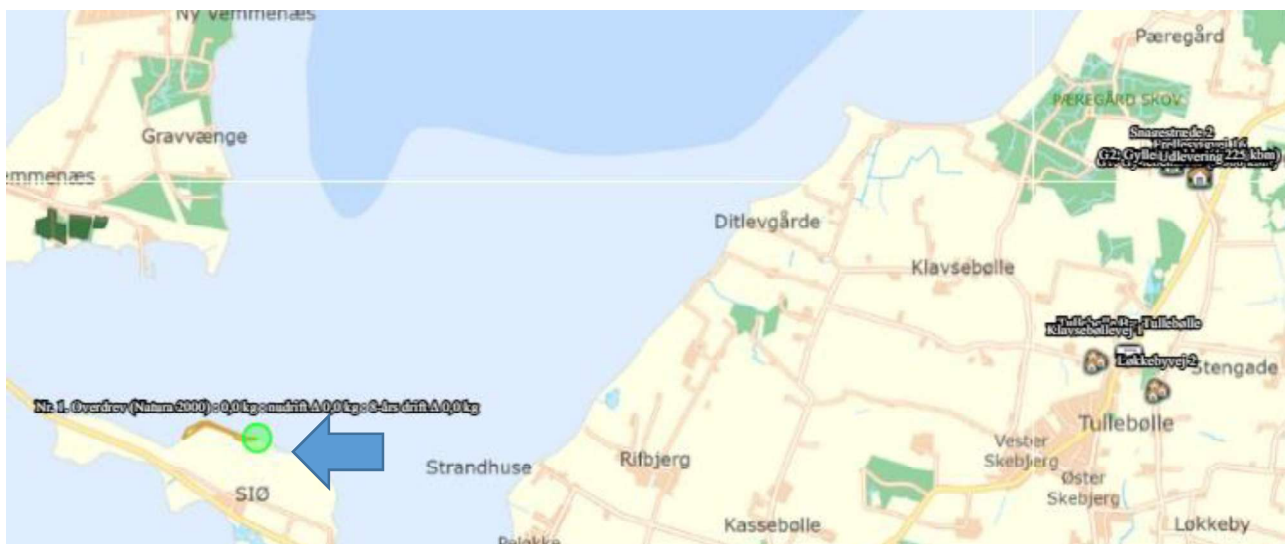
Der er i afsnittet om *Produktionsareal og Drift af anlæg* fastsat vilkår herom.

Kategori 1-natur

Kategori 1-natur er de ammoniakfølsomme naturtyper indenfor Natura 2000-områderne. Disse områder er omfattet af husdyrbruglovens § 7, stk. 1, nr. 1. Naturstyrelsen har kortlagt naturtypernes udstrækning i forbindelse med Natura 2000-planlægningen.

Ifølge husdyrbrugloven må den totale kvælstofdeposition til disse områder maksimalt udgøre 0,7 kg N/ha/år, dog 0,4 eller 0,2 kg N/ha/år, hvis der findes henholdsvis 1, eller mere end 1 husdyrbrug i nærheden.

Ansøger har udpeget følgende kategori 1 naturpunkt:

Naturområde 1 er det nærmest beliggende naturområde, som er omfattet af husdyrbruglovens kategori 1. Der er tale om et overdrev i Natura 2000-område nr. 127 'Sydfynske Øhav'. Naturområdet er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten. Totaldepositionen til naturområdet fra husdyrbruget er 0,0 kg/ha/år. Der er derfor ikke regnet med kumulativ effekt fra andre husdyrbrugsejendomme og husdyrbruglovens grænseværdi på 0,7 kg N/ha/år er overholdt.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur er ammoniakfølsom natur beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Kategori 2-natur ligger udenfor Natura 2000-områder og kan være f.eks. højmoser og lobeliesøer, § 3-beskyttede heder større end 10 ha, og § 3-beskyttede overdrev større end 2,5 ha. Husdyrbruglovens krav til kategori 2 natur er en maksimal totaldeposition fra husdyrbruget til naturområdet på 1,0 kg N/ha/år.

Ansøger har udpeget følgende kategori 2 naturpunkt:

Nærmeste kategori 2-naturområde (naturområde 2) er et overdrev der ligger cirka 2 km vest for staldanlægget.

Naturområde 2 er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten. Totaldepositionen og merdeposition til naturområdet fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, og dermed overholdes husdyrbruglovens krav til kategori 2 natur.

Kategori 3-natur

Kategori 3-natur er ammoniakfølsomme naturtyper udenfor Natura 2000-områder, som ikke allerede er omfattet af kategori 1 eller 2. Det vil sige § 3-beskyttede heder, moser og overdrev, og derudover også ammoniakfølsomme skove. Enge, strandenge og søer regnes ikke for ammoniakfølsom natur, og er derfor ikke omfattet af Kategori 3.

I henhold til husdyrbrugloven kan kommunen stille krav om en maksimal merdeposition af ammoniak fra husdyrbruget til denne type af naturområder, dog ikke under 1,0 kg N/ha/år.

Ansøger har udpeget følgende Kategori 3-naturpunkter:

De nævnte naturområder 3-5 er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten se også ovenstående tabel. Da ingen af Kategori 3-naturområderne modtager en merdeposition på over 0,8 kg N/ha/år fra husdyrbruget er husdyrbruglovens krav til kategori 3-natur overholdt og naturområdernes tilstand, vurderes ikke at ville ændre sig, som følge af det ansøgte projekt.

Øvrig natur - §3-beskyttede naturområder

Som beskrevet i miljøkonsekvensrapporten findes der ingen § 3-beskyttede naturområder tæt på husdyrbruget, som ikke også er omfattet af husdyrbruglovens kategori 3 og dermed allerede er vurderet i ovenstående afsnit.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt ikke vil kunne ændre naturtilstanden af beskyttet natur i området omkring husdyrbruget.

Øvrig natur - Natura 2000-område

Nærmeste naturområde indenfor Natura 2000-område nr. 127 'Sydfynske Øhav', som ikke er omfattet af husdyrbruglovens natur-kategorier er et område med naturtypen 'Enårig strandengsvegetation'. Naturtypen findes ca. 8 km sydvest for husdyrbruget. Ammoniakdepositionen til dette område er 0 kg N/ha/år og det ansøgte projekt vil ikke medføre nogen fysiske ændringer af det konkrete naturområde.

På den baggrund vurderer Svendborg Kommune, at det ansøgte projekt hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-området væsentligt.

Øvrig natur - Fuglebeskyttelse

Fuglebeskyttelsesdirektivet fastlægger en generel beskyttelse af alle vilde fugle og deres levesteder i og udenfor Natura 2000.

Nærmeste fuglebeskyttelsesområde er nr. 71, som er en del af Natura 2000-område nr. 127 'Sydfynske Øhav'. Fuglebeskyttelsesområdet findes ca. 6 km sydvest for husdyrbruget. Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 71 er:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 71		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Knopsvane (T)
	Sangsvane (T)	Blisgås (T)
	Mørkbuget knortegås (T)	Troldand (T)
	Bjergand (T)	Edderfugl (T)
	Hvinand (T)	Toppet skallesluger (T)
	Havørn (TY)	Rørhøg (Y)
	Engsnarre (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Blishøne (T)	Klyde (Y)
	Almindelig ryle (Y)	Brushane (Y)
	Sorthovedet måge (Y)	Dværgterne (Y)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Rødrygget tomskade (Y)	

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

På grund af den store afstand vurderes det, at det ansøgte projekt, hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området 'Sydfynske Øhav' herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 71 væsentligt.

Den øvrige varetagelse af vilde fugle og deres levesteder, sker ved at det i husdyrgodkendelsen vurderes, om ammoniakdepositionen fra det ansøgte projekt vil medføre en ændring af naturområder i nærheden. Se ovenstående afsnit om kategori 1-, kategori 2-, kategori 3-natur samt afsnit om beskyttet natur.

På grund af det ansøgte projekts karakter, afstanden til nærmeste fuglebeskyttelsesområde og den uændrede tilstand af nærliggende naturområder, vurderes det samlet, at det ansøgte projekt, hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke vilde fugle og deres levesteder væsentligt.

Samlet vurdering

Svendborg Kommune vurderer, at

- Kravene om maksimalt tilladt totaldeposition for kategori 1- og kategori 2-natur er overholdt.
- Merbelastningen fra husdyrbrugets ammoniakdeposition ikke medfører en tilstandsændring af de nærmeste omkringliggende naturområder, og der fastsættes derfor ikke krav til maksimal merdeposition i forhold til kategori 3-natur og § 3 natur.
- Der ikke er nogen påvirkning af Natura 2000-områder.
- Der er ikke nogen påvirkning af vilde fugle og deres levesteder.

Der stilles derfor ikke vilkår med henblik på at begrænse ammoniak-emissionen fra driften af husdyrbruget, udover de vilkår, der tidligere er fastsat til begrænsning af ammoniakemissionen.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter)

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets¹¹ Bilag IV. Disse Bilag IV-arter er særlig strengt beskyttet i deres naturlige udbredelsesområde. Beskyttelsen indebærer forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder, yngle- og rasteområder, både indenfor og udenfor Natura 2000-områderne. Beskyttelsen skal sikre, at arterne kan opnå "gunstig bevaringsstatus".

Før kommunen kan træffe afgørelse om godkendelse skal der foretages en konkret vurdering af, om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arter, jf. gældende habitatbekendtgørelse¹².

Padde

Spidssnudet frø, springfrø og stor vandsalamander har naturligt udbredelsesområde på den midterste del af Langeland i følge faglig rapport nr. 635⁴. Svendborg Kommune har dog ikke kendskab til konkrete fund i området omkring husdyrbruget.

Stor vandsalamander, springfrø og spidssnudet frø yngler i vandhuller af forskellig størrelse. Vandhullerne skal helst være solbeskinnede med rent vand og uden fisk. Dybe, kolde eller forurenede vandhuller kan dog være sommerlevested, selv om de ikke egner sig som ynglested. Spidssnudet frø yngler også ved bredden af store søer og i overskyggede ellesumpe.

Den nærmest beliggende sø i området findes ca. 350 meter syd for husdyrbruget. Da søen modtager en merdeposition fra husdyrbruget på under 1 kg N/ha/år, vurderes det, at søens

---

¹¹ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer.

¹² Bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt. De øvrige søer i området findes længere væk og vurderes derfor alle at modtage en merdeposition fra husdyrbruget på under 1 kg N/ha/år.

Det vurderes samlet, at tilstanden af søer i området ikke vil ændre sig, som følge af det ansøgte projekt. På den baggrund vurderes det, at det ansøgte projekt ikke kan beskadige eller ødelægge bilag IV-padders yngle- eller rasteområder.

Flagermus

Sydflagermus, brunflagermus, troldflagermus og dværgflagermus har naturligt udbredelsesområde på den midterste del af Langeland ifølge faglig rapport nr. 635. Svendborg Kommune har dog ikke kendskab til konkrete fund af disse arter i nærheden af husdyrbruget.

Yngle- eller rasteområder for sydflagermus vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer forringelse af bygninger, da de yngler i huse. De vil desuden kunne blive påvirket af større ændringer af skovkanters placering, forløb og beskaffenhed.

Brunflagermus, troldflagermus og dværgflagermus kan blive negativt påvirket af fældning af træer med hulheder, træer med revner og sprækker, kapning af grene med hulheder osv. De kan desuden påvirkes negativt af større ændringer af skovkanternes placering, forløb og beskaffenhed, plantning af nåletræer efter afdrift af gammel løvskov og selektiv fældning af træer med potentiale for hulheder ved udtynding af skov. Da dværgflagermus og troldflagermus ofte har sommerkvarter i huse af varierende type, kan de desuden ligesom sydflagermus påvirkes negativt af forringelser af bygninger.

Da det ansøgte projekt ikke medfører ændring af skovkant/eksisterende træer eller forringelser af eksisterende bygninger, vurderes det, at yngle- eller rasteområder for syd-, brun-, trold- og dværgflagermus ikke kan blive beskadiget eller ødelagt, af det ansøgte projekt.

Hasselmus

Hasselmus har naturligt udbredelsesområde på den midterste del af Langeland ifølge faglig rapport nr. 635.

I følge Naturdata er der fundet hasselmus i en skovmose ca. 1,2 km øst for husdyrbruget.

Svendborg Kommune vurderer, at skovmosen (naturområde 3 i tabel) ikke vil ændre tilstand, som følge af det ansøgte projekt. Se nærmere vurdering i ovenstående afsnit om Kategori 3-natur.

Hasselmus lever i småskove, beplantninger og levende hegn.

Yngle- og rasteområder for Hasselmus kan blive beskadiget af nedlæggelse eller indskrænkning af levesteder som kan isolere hasselmusene i områder, der er for små og for afsondrede til, at der kan opretholdes en levedygtig bestand på og omkring stedet. Valg af for ensidige kulturflader uden et rigt udbud af insekter, urter og træer med rig frugtsætning i hele den sommeraktive periode forringer fødeuddudet og dermed også levestedets kvalitet som yngle- og rasteområde.

Da det ansøgte projekt ikke indeholder disse elementer, og tilstanden af naturområdet hvor hasselmusen er fundet ikke vil ændre sig, som følge af det ansøgte projekt, vurderes det, at yngle- eller rasteområder for hasselmus ikke kan blive beskadiget eller ødelagt, af det ansøgte projekt.

Plantearter

Det vurderes desuden at der ikke findes plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b, i nærheden af det ansøgte projekt. Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt ikke kan ødelægge disse plantearter.

Samlet

Samlet set vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a eller ødelægge de plantearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b.

Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 1 og stk. 2.

Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er lugtmission fra stalde. Der vil også kunne forekomme lugt fra gødningsopbevaringsanlæg og ved udbringning. Der foreligger dog kun data og modeller, der kan beregne lugtbelastningen fra stalde til omgivelserne. Det betyder, at lugtgener fra gødningsopbevaringsanlæg og ved udbringning primært reguleres ved generelle regler om bl.a. flydelag/overdækning af gyllebeholder, samt tidspunkter for, hvornår husdyrgødning må udbringes, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsen¹³.

Lugtbelastningen fra stalde angives ved en række beregnede geneafstande og tilhørende genekriterier. Afstanden til naboer skal være længere end de beregnede geneafstande for, at genekriterierne kan overholdes. Husdyrbruglovens genekriterier er fastlagt i forhold til enkeltboliger, samlet bebyggelse¹⁴ og lokalplanlagt boligområde m.v.¹⁵ i landzone og byzone/sommerhusområde.

Ifølge husdyrbrugloven reduceres de modelberegne geneafstande, hvis husdyrbruget er placeret nord for de omkringboende. Omvendt forøges geneafstanden, hvis der er andre husdyrbrug med en ammoniakemission på 750 kg NH₃-N pr. år, indenfor 300 m fra byzone og lign. eller samlet bebyggelse eller 100 m fra enkeltliggende boliger.

Beregningen af geneafstandene foretages både med NY model¹⁶ og FMK-modellen¹⁷. Den model, der beregner den længste geneafstand anvendes. Der er for hver beregningsmodel fastsat tilhørende genekriterier.

---

¹³ Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning, BEK nr. 1142 af 10. juli 2022

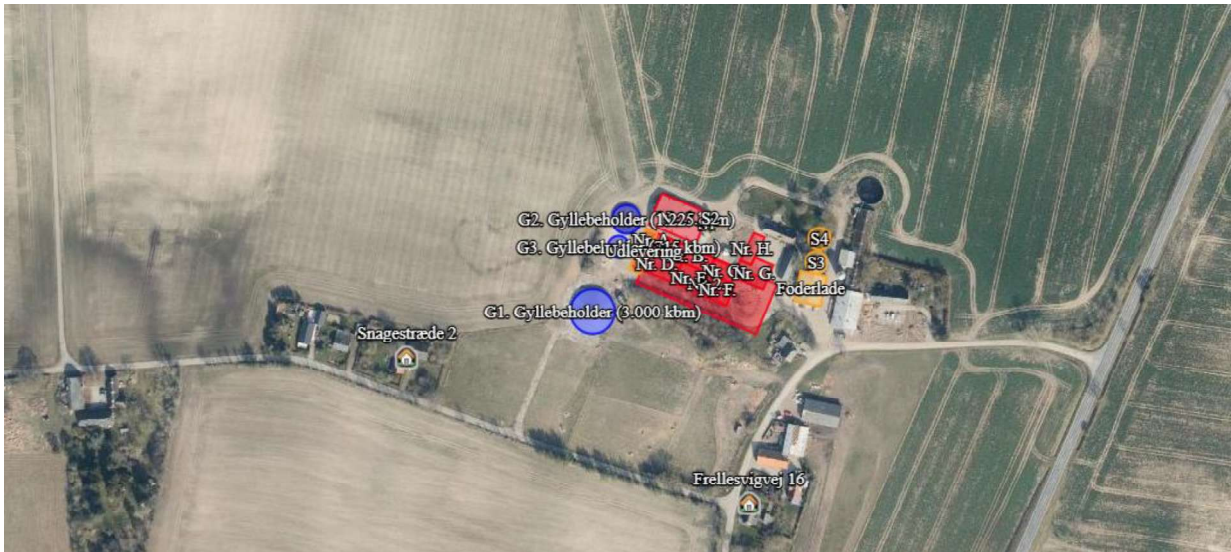
¹⁴ Beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften, hvor der inden for en afstand af 200 m ligger flere end 6 beboelsesbygninger på hver sin ejendom uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften.

¹⁵ Lokalplan i landzone, der er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

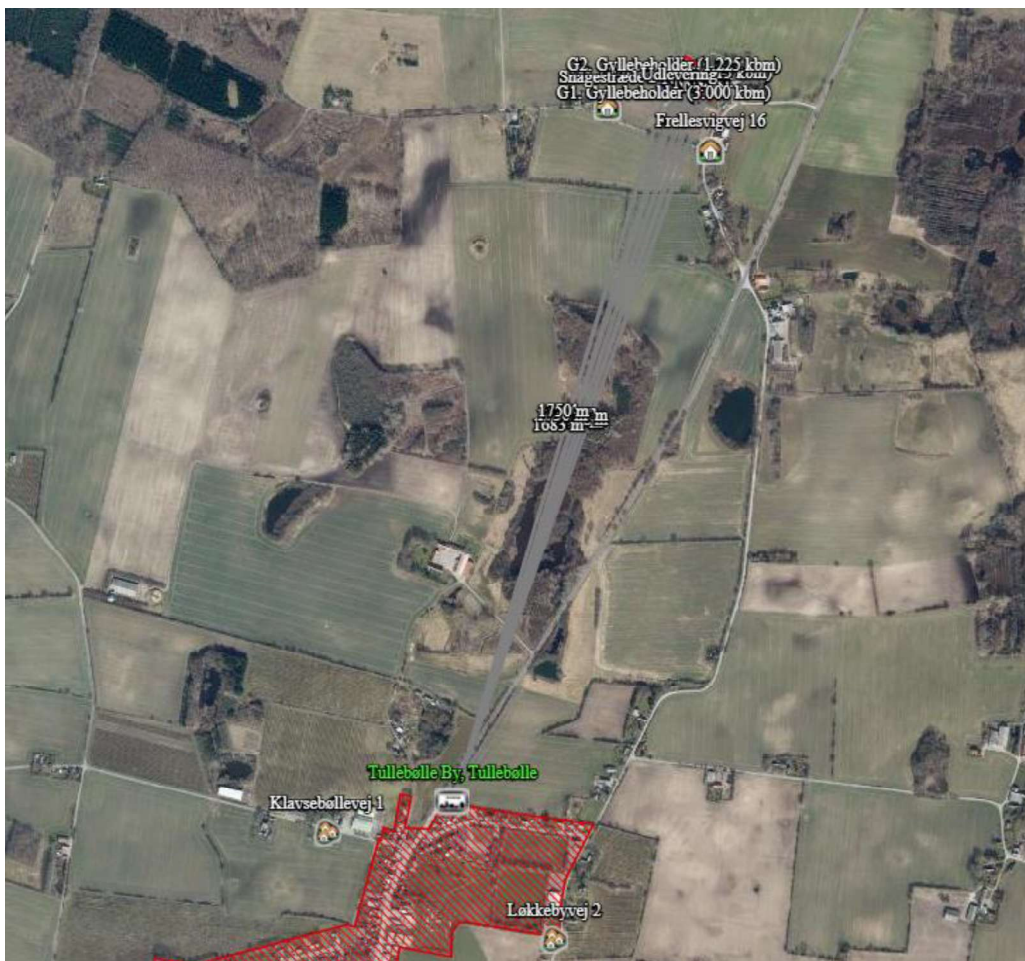
¹⁶ Tager udgangspunkt i ny lugtvejledning og OML-Operationelle Multi Luftforureningsmodel

¹⁷ Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK 2. udgave maj 2002.

Ansøger har beskrevet og vurderet hvor nærmeste enkeltliggende boliger, samlede bebyggelse samt byzone er beliggende. Det efterfølgende oversigtskort viser placeringen af de udpegede boliger og områder.

Udklip fra husdyrgodkendelse.dk med placering af de nærmeste enkeltliggende boliger, Frellesvigvej 16 og Snagestræde 2.

Udklip fra husdyrgodkendelse.dk med placering af nærmeste boliger i samlet bebyggelse. Klavsebøllevej 1 og Løkkebyvej 2 samt nærmeste byzoneområde Tullebølle By.

Svendborg Kommune har vurderet, at de valgte udpegninger er korrekte. Nord for husdyrbruget i en afstand af ca. 575 m ligger endnu en enkeltliggende bolig. Svendborg Kommune har gennemført en scenarieberegning ved denne bolig, og har konstateret, at husdyrbruglovens lugtkriterier kan overholdes ved denne bolig. Derfor fremgår boligen ikke af den efterfølgende redegørelse og vurdering.

Ansøger har i ansøgningssystemet gennemført en beregning af lugtbelastningen ved ovenstående beregningspunkter, og resultatet fremgår af den efterfølgende tabel:

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Frellesvigvej 16	0	NY	281	224,8	159,3	Nej
Snagestræde 2	0	NY	281	281	210,7	Nej
Klavscbøllevej 1	0	NY	583,6	525,3	1902,7	Ja
Løkkebyvej 2	0	NY	583,6	525,3	1976,9	Ja
Tullebølle By, Tullebølle	0	NY	764,1	725,9	1729,8	Ja

Det fremgår af beregningerne, at Husdyrbruglovens lugtkriterier ikke kan overholdes i forhold til de to nærmeste enkeltliggende boliger på Snagestræde 2 og Frellesvigvej 16 – markering med rød i tabellen ovenfor. Lugtkriterierne er overholdt for samlet bebyggelse og byzone/sommerhusområder. Lugtemissionen øges i forhold til nudrift.

Når husdyrbruglovens genekriterier ikke kan overholdes, og lugtemissionen samtidig øges i forhold til nudrift, vil der ifølge Miljøstyrelsens vejledning være tale om, at husdyrproduktionen som udgangspunkt medfører en væsentlig påvirkning af omgivelserne, og der bør derfor meddeles afslag på ansøgningen om at udvide husdyrproduktionen.

Ansøger har dog mulighed for at lade ansøgningssystemets beregninger erstatte af en konkret OML-beregning (- Operationelle Meteorologiske luftkvalitetsmodel). Udgangspunktet er, at det kun er ansøgningssystemets beregninger efter den "Ny model", der direkte kan erstattes af en OML-beregning. Kun ved markante ændringer af ventilationsforholdene f.eks. ved etablering af centrale afkast – kan en beregning efter FMK-modellen erstattes af en konkret OML-beregning.

Lugtberegningerne i ansøgningssystemet er alle gennemført med "Ny model", og ansøger har derfor gennemført en konkret OML-beregning. Resultatet fra denne beregning viser, at den beregnede geneafstand efter den konkrete OML-model er kortere end geneafstanden beregnet efter FMK-modellen. Derfor skal der tages udgangspunkt i, at en konkret OML-beregning kun kan erstatte en beregning efter FMK -modellen, hvis der er tale om markant afvigende ventilationsforhold. Det betyder, at ventilationsforholdene i det ansøgte projekt skal medføre en betydelig mindre spredning end "almindelige ventilationsforhold" og sådan, at der åbenlyst vil være en kortere geneafstand end beregnet ud fra FMK-modellen. Der er i vedlagte bilag 6 gennemført en konkret vurdering af ventilationsforholdene, og det er konkluderet, at FMK-modellens beregning kan erstattes af en konkret OML-beregning.

Den konkrete OML-beregning er gennemført med følgende lugtreducerende tiltag:

- Afkast er placeret tæt på kip på den nye stald

- Afkast på ny stald forhøjes til mindst 1,2m over kip

Placering af afkast, lugtcentrum, beregningsforudsætninger m.v. fremgår af ansøgers Miljøkonsekvensrapport med gennemgang af OML-beregningerne og tilhørende bilag 4 og 5 4 jf. denne godkendelses Bilag 1. Placering af afkast og resultatfiler fra beregningerne er medtaget i denne godkendelses bilag 5, 5a, 5b og 5c.

Formålet med at erstatte standard-lugtberegningerne efter "NY-model" og FMK-modellen med en konkret OML-beregning er at give et mere retvisende billede af de faktiske lugtspredningsforhold i det konkrete projekt. Det vil blandt andet sige, at væsentlige virkemidler samt vind- og terrænforhold inddrages i lugtberegningen, og at den konkrete virkning heraf kan beregnes.

Ifølge klagenævnets praksis¹⁸ skal kommunen vurdere, hvorvidt OML-beregningen giver et retvisende billede af de faktiske forhold. Svendborg Kommunes vurdering af de gennemførte OML-beregninger og resultater fremgår af *Bilag 6a og 6b. Lugt – Vurdering af OML-beregning i praksis.*

OML-beregningerne viser, at Husdyrbruglovens genekriterier kan overholdes ved de nærmeste enkeltliggende boliger, nærmeste samlet bebyggelse og byzone.

Samlet er det Svendborg Kommunes vurdering, at OML-beregningens resultater kan opnås i praksis under forudsætning af, at der stilles vilkår til placering og indretning af ventilationssystemets afkast og om anvendelse af maksimal ventilationskapacitet og diameter. I forhold til diameter på afkast, skal Svendborg Kommune gøre opmærksom på, at der er tale om diameteren i toppen af afkastet. Kommunen stiller desuden vilkår om, at der skal foreligge dokumentation for, at lugtgenekriterierne overholdes. Vilkår er fastsat i afsnit om ventilation.

Støj

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at støj fra husdyrbrug skal håndteres og vurderes i henhold til Miljøstyrelsens gældende vejledninger om "Ekstern støj". Det betyder bla., at der i miljøgodkendelsen skal fastsættes støjgrænser, der sikrer, at omgivelserne ikke belastes med støj, der er større end støjgrænserne. Samtidig skal der gennemføres en vurdering af, om de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne vurdering tager udgangspunkt i ansøgers oplysninger om *støjemissionen*, og Svendborg Kommunes orienterende beregning af *støjimmissionen* (støjbelastning) i de nærmeste omgivelser.

Emissionen bestemmes med udgangspunkt i oplysninger om de væsentligste støjkluder herunder placering, kildestyrke, driftstid, afskærmning mv. Immissionen bestemmes ved beregning med udgangspunkt i emission, afskærmning, afstandsdæmpning mv.

Støj fra husdyrbrug forekommer dels fra selve driften og dels fra transport til og fra ejendommen. Det betyder, at driftsstøjen inkluderer støj fra stationære støjkluder og fra den interne transport på ejendommen.

I vedlagte bilag Y fremgår oplysninger om emission og beregning af immissionen.

---

¹⁸ NMK-132-00750 Afgørelse i sag om miljøgodkendelse af et svinebrug på en ejendom beliggende i Svendborg Kommune. Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af d. 27. juni 2017.

Støjgrænser

Husdyrbruget på Frellesvigvej 17 er placeret i det åbne land, og afstanden til nærmeste lokalplanlagte område og byzone/sommerhusområde er væsentlig større end 1000 m. Afstanden til disse områder er så stor, at det ikke er relevant at regne på støj til disse.

For enkeltboliger i det åbne land fastsættes normalt støjgrænser for "blandet bolig og erhverv". I det åbne land betragtes som landbrugets arbejdsområde¹⁹. Svendborg Kommune har indledningsvis vurderet, at der for naboboelser skulle fastsættes støjgrænser for "blandet bolig og erhverv", men har på baggrund af et høringssvar foretaget en vurdering af relevansen af at fastsættes støjgrænser for "boligområde med åben og lav boligbebyggelse". Landsbyområder ofte vil have en karakter af blandet bolig og erhverv, men i særlige tilfælde kan der fastsættes støjgrænser for "boligområde for åben og lav boligbebyggelse", hvis der er tale om mere end en håndfuld boliger, der ligger samlet jf. Referencelaboratoriets FAQ's²⁰. Svendborg Kommune har derfor foretaget en vurdering af, hvordan området skal betragtes.

På den nordlige bue af Frellesvigvej (se kort herunder) nordvest for Tranekærvej ligger tre landbrugsejendomme. Frellesvigvej 17 og 19, som er fungerende husdyrbrug og Frellesvigvej 18, som er et plantebrug. Ejendommene er ejet af ansøger og indgår derfor ikke støjberegningen²¹. I den sydlige bue nordvest for Tranekærvej er der seks vejnumre Frellesvigvej 10-16. Aktuelt med fire enfamiliehuse, da der på Frellesvigvej 11 og 14 er ikke boliger. Der har tidligere være en bolig på nummer 14, som ifølge ejeren er revet ned, da den var i dårlig stand jf. ejers høringssvar. Det fremgår af Internettet, at den aktuelt er til salg som byggegrund. Sydøst for Tranekærvej ligger Frellesvigvej 6 og 8. Frellesvigvej 6 er en rideskole, som aktuelt er til salg. Uden et registreret dyrehold. Frellesvigvej 8 er der i CVR registeret registreret en servicevirksomhed inden for skovbrugserhvervet.

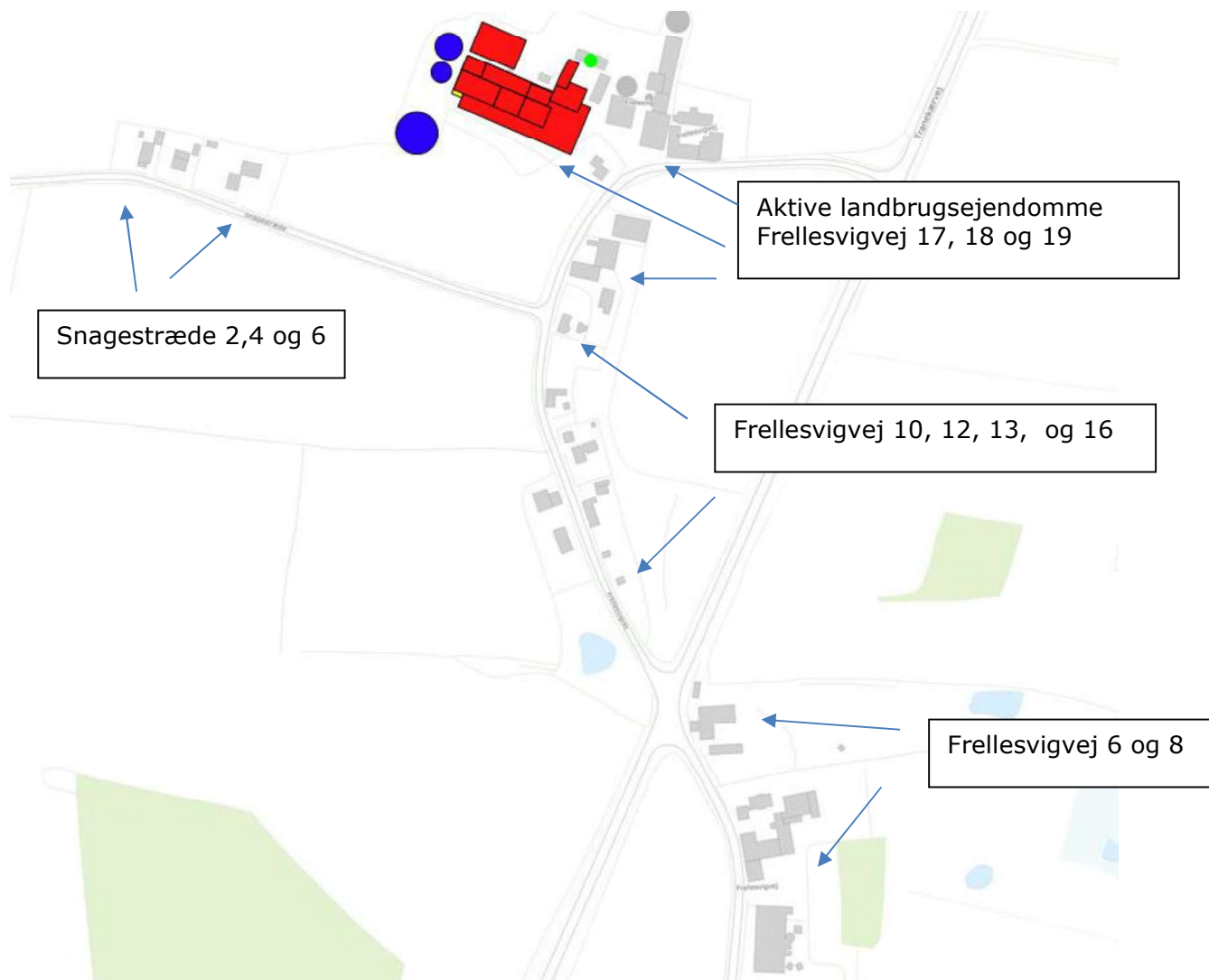
På Snagestræde ligger tre enfamiliehuse. De er ikke at betragtes som en samlet bebyggelse med boligerne på Frellesvigvej, da afstanden er for stor. Langeland Kommune har ikke planlagt for området og den faktiske fremtidige udvikling vil sandsynligvis afhænge samfundskonjunkturerne og er svær at spå om.

---

¹⁹ Vejledning fra Miljøstyrelsen. Ekstern støj fra virksomheder nr. 5/1984

²⁰ <https://referencelaboratoriet.dk/uFAQs/2009-02-en-kommune-spoerger-om-en-naermere-angivet-landsby-med-6-10-beboelser-er-at-betragte-som-boliger-i-det-aabne-land-eller-aaben-lav-boligbebyggelse-kommun/>

²¹ Klagenævnsafgørelse NMK-135-00026

Kort til vurdering af fastsættelse af støjgrænser

Svendborg Kommune vurderer, at der ikke er tale om en samlet bebyggelse på mere end håndfuld boliger og at området med de eksisterende virksomheder har karakter af blandet bolig og erhverv og at der derfor for naboerne skal fastsættes støjgrænser for "blandet bolig og erhverv" (områdetype 3) jf. Miljøstyrelsens vejledning.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning²² nr. 5/1984, bør støj fra landbrugsdrift ikke være større ved boliger i det åbne land end de grænseværdier, der er vist i den efterfølgende tabel.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984, bør støj fra landbrugsdrift ikke være større ved boliger i det åbne land end de grænseværdier, der er vist i den efterfølgende tabel.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7
Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Lørdag kl. 14-18 (4 timer)		Maksimal værdi
	Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)		
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (referencydtrykket 20 µPa) i punkter 1,5 m over terræn. Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode. Støjgrænsen er gældende 15m fra bolig ved nærmeste opholdsareal. Er boligen nærmeste punkt gælder støjgrænsen her.

Svendborg Kommune vurderer, at der skal stilles vilkår om, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser skal overholdes.

Støjmission

Ansøger har i miljøkonsekvensrapporten redegjort for støjmissionen ved at oplyse om de primære støjkluder og kildernes driftstid og placering. Der er tale om følgende kilder:

- Staldanlæg (fodringsanlæg, vakuumpumper, kompressorer)
- Frikøler
- Ventilationsanlæg
- Påfyldning af gyllevogn
- Korntørringsanlæg x 2
- Ind- og udlevering af dyr

Ansøger har redegjort for, at støjkluderne i staldanlægget er indendørs og det er Svendborg Kommunes vurdering, at de derfor kan udelades af beregningen. Ansøger har supplerende oplyst, at der under gylleomrøring anvendes en traktor mere. I høringssvarene er der indkommet et svar der går på, at der mangler en frikøler i forbindelse med gyllekølingsanlægget. Ansøger har redegjort for, at frikøleren vil blive placeret på den nordlige facade af stald 2 ud for gårdspladsen. Svendborg Kommune vurderer ud fra dette, betyder at frikøleren er minimum 3 meter fra gavlen af den nye stald og at frikøleren kan udelades af beregningen, da de nærmeste naboer mod syd og sydvest vil være skærmet af staldbygningen og at naboerne mod nord Almindingen 1, som er mere end meter væk er for langt væk til, at det er relevant at regne på dem (se beregning + korrektion for kornblæsere til pågældende adresse).

De betydende støjkluder bliver så:

- Ventilationsanlæg
- Påfyldning af gyllevogn
- Korntørringsanlæg x 2
- Ind- og udlevering af dyr
- Omrøring af gylle

Ansøger har i løbet af sagsbehandlingen tilføjet yderligere en kornsilo i ansøgningen, som placeres nord for den eksisterende, hvor der installeres yderligere en kornblæser mellem de to siloer. Naboerne nord for ejendommen er i den oprindelige støjberegning udeladt i det der vurderes, at de ikke vil blive belastet af støj, da de ligger længere end 500 m fra nærmeste støjkilde. Svendborg Kommune har dog vurderet, at ved samtidig drift af de to kornblæsere vil støjgrænserne kunne overskrides hos naboen beliggende på Almindingen 1, som ligger 519 m nord for de to kornblæsere i aften- og nattimerne. Svendborg Kommune har derfor suppleret beregningerne med en beregning til Almindingen 1, hvor der er korrigeret for afstanden til udover 500 m. Resultatet af denne beregning fremgår under R4 i ovenstående tabel.

Støj fra intern transport

Intern transport kan også bidrage til støjbelastningen i omgivelserne – i det konkrete ansøgning vil den interne transport primært forårsages af transportere, der kører til og fra ejendommen med dyr, gylle, foder mv. I hverdagene kan der i gennemsnit forventes ca. 1 transport – mens der ved gylleudkørsel kan forekomme flere. Ansøger oplyser at en del af markerne ligger direkte omkring husdyrbruget og at antallet gyllekørsler derfor er lavt. Der er ikke nabobeboelser på tilkørselsvejen til husdyrbruget. Det er Svendborg Kommunes vurdering, at det begrænsede antal kørsler til og fra ejendommen i hverdagen vil være uden betydning for den samlede støjbelastning fra husdyrbruget. I perioden med gyllekørsel kan den interne transport sandsynligvis give anledning til et mindre støjbidrag. Der er dog tale om en forholdsvis begrænset periode, og Svendborg Kommune vurderer derfor, at støjbidraget fra intern transport kan udelades i den efterfølgende orienterende støjberegning.

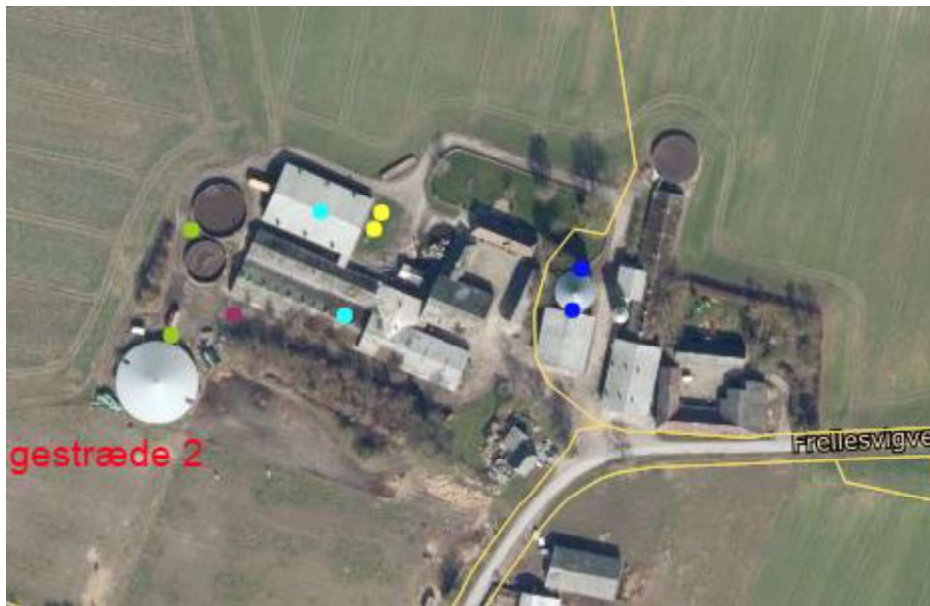
Støj fra dyrehold

Klagenævnet²³ har redegjort for, at der med henvisning til Miljøstyrelsens vejledninger ikke er vejledende støjgrænser for dyrehold, og at støj fra dyr mest hensigtsmæssigt reguleres i forhold til placering og afstand til de omkringboende eller ved at begrænse tidspunktet for støjpåvirkningen. For husdyrbruget på Frellesvigvej 17 er udleveringsrampen placeret mod vest på stald 2. Nærmeste bolig, der ikke ejes af husdyrbrugets ejer ligger ca. 146 m mod sydvest. Ansøger har supplerende oplyst, at der anvendes en sluse og at dette svarer til indendørs forhold. På denne baggrund er det Svendborg Kommunes vurdering, at slusen sikrer, at der ikke opstår væsentlige støjgener i forbindelse med ind- og udlevering af dyr, og der stilles vilkår om at ind- og udlevering af dyr foregår med lukket sluse svarende til indendørsforhold. Svendborg Kommune vurderer endvidere, at der skal fastsættes et generelt vilkår om, at dyreholdet ikke må give anledning til gener i omgivelserne, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige.

Placeringen af kilderne fremgår af det efterfølgende oversigtskort.

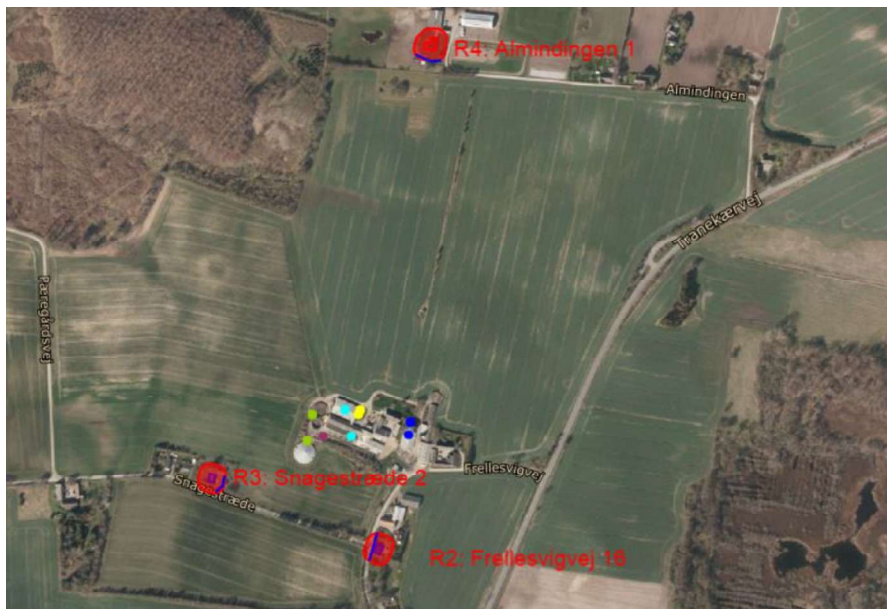
²³ Sag 19/05023 af 25. januar 2021, [Afgørelse \(naevneneshus.dk\)](https://naevneneshus.dk)

Placering af støjkilder. Grønne prikker påfyldning af gylle til vogn og omrøring. Det er i beregningen forudsat, at omrøring i G1 foregår nord for beholderen, som angivet på oversigtskortet. For påfyldning af gylle i G1 er der for adresserne R2 (øst) og R3 (vest) målt til det nærmeste påfyldningspunkt markeret med sort rektangel på gyllebeholderens overdækning. Turkise prikker er ventilationscentre. Blå prikker er kornblæser. Brun prik er udlevering af dyr. Gule prikker er foderindblæsning.

Støj-immission

Med udgangspunkt i de væsentligste støjkilder, placeringen og driften af disse har Svendborg Kommune gennemført en orienterende beregning af støjbelastningen i de punkter, der fremgår af det efterfølgende oversigtskort. Frellesvigvej 18 og 19 er udeladt, da ejendommene er ejet af ansøger.

Naboer som der er beregnet støj til. Der er regnet til det punkt inden for 15 m af ejendommens beboelse (rød buffer), hvor man naturligt ville opholde sig (blå streg). For Frellesvigvej 16 er fraregnet dele af vejen og for Snagestræde 2 er der fraregnet buskads og udhusbygning. For Almindingen 1 er punktet sammenfaldende med rød buffer. Frellesvigvej 18 er udeladt, da den er ejet af ansøger. Naboer syd for Frellesvigvej 16 er repræsenteret af denne. Det samme gælder naboer vest for Snagestræde 2 samt naboer nord og øst for Almindingen 1.

Beregningen er gennemført med Svendborg Kommunes støjberegningsværktøj, der er udarbejdet af det tidligere Grøntmij/Carl Bro, som akkrediteret støjrådgiver. Beregningen anvender den fælles nordiske beregningsmetode og tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledninger for beregning af støj²⁴.

Svendborg Kommune gør opmærksom på, at den gennemførte beregning af anlæggets støjbelastning i omgivelserne kan sidestilles med en orienterende støjmåling. Beregningen kan derfor udelukkende anvendes til at vurdere, om der er behov for en egentlig støjdokumentation "Miljømåling – ekstern støj" efter gældende bekendtgørelser og Miljøstyrelsens gældende vejledninger. En sådan dokumentation kan udelades, hvis det med stor sandsynlighed kan fastslås, at de fastsatte støjgrænser overholdes.

Beregningsforudsætninger fremgår af vedlagte bilag Y og resultatet af den gennemførte beregning fremgår af den efterfølgende tabel:

	Beregningspunkt	Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)
	Støjgrænser	55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
R2	Frellesvigevej 16	44 (49)	49 (54)	49 (54)
R3	Snagestræde 2	48 (53)	53 (58)	54 (59)
R4	Almindingen 1	34 (39)*	35 (40)*	35 (40)*

*Afstanden er korrigeret i forhold til beregningsresultatet for afstand udover 500 m. Se bilag Y.

Det skønnes, at beregningerne er behæftet med en usikkerhed på +/- 5 dB(A). Såfremt det med rimelig sikkerhed skal kunne fastslås, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes – og at en egentlig støjdokumentation kan undlades – skal resultatet plus usikkerheden være mindre end eller lig med de fastsatte støjgrænser. Tal i parentes angiver beregningsresultatet plus usikkerheden.

Under hensyntagen til usikkerheden på beregningerne fremgår det, at det ved alle boligerne og i aften- og nat perioder ikke er muligt at overholde de fastsatte støjgrænser. Tal fremhævet med rødt i ovenstående tabel angiver, at de fastsatte støjgrænser med stor sandsynlighed ikke kan overholdes.

²⁴ Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 og vejledning nr. 5/1993

Støjdæmpning og resultat

På baggrund af den gennemførte orienterende støjberegning har Svendborg Kommune foretaget en vurdering af effekten af en række støjdæmpende foranstaltninger som angivet i den efterfølgende tabel:

Støjkilde	Støjdæmpende foranstaltning
Omrøring af gylle	Driftstid må forekomme 07.00-18.00 på hverdage og lørdage 07.00-14.00
Påfyldning af gyllevogn med traktor	Driftstid må forekomme 07.00-18.00 på hverdage og lørdage 07.00-14.00
Påfyldning af gyllevogn med lastbil	Driftstid må forekomme alle dage 07.00-22.00.

Resultatet af ovenstående støjdæmpende foranstaltninger fremgår af den efterfølgende tabel – og beregningsforudsætninger fremgår af bilag Y.

	Beregningspunkt	Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)
	Støjgrænser	55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
R2	Frellesvigvej 16	44 (49)	35 (40)	33 (38)
R3	Snagestræde 2	48 (53)	39 (44)	31 (36)
R4	Almindingen 1	34 (39)*	33 (38)*	33 (38)*

* beregningsresultatet er korrigeret for afstand udover 500 m, se bilag Y

Når beregningsresultatet plus usikkerheden på 5 dB(A) betragtes vil støjgrænsen kunne overholdes i alle referenceperioder for alle naboer.

Weekend

Det vurderes at begrænsninger på driften af aktiviteter omkring omrøring og pumpning af gylle ved beholderne med traktor også skal gælde lørdag 14.00-18.00 og søndag 07.00-18.00, hvor støjgrænsen kun er 45 dB(A).

Konklusion

Det er samlet Svendborg Kommunes vurdering, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes, når de tiltag, der begrænser støjbelastningen fra husdyrbruget, etableres/iværksættes – og der stilles derfor vilkår i overensstemmelse hermed. Vilkårene som begrænser driften af pumpning af gylle til vogn og gylleomrøring kan bortfalde hvis en akrediteret støjdokumentation viser, at støjgrænserne overholdes uden begrænsninger, der er fastsat for støjkildernes drift, der stilles vilkår om dette.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der derudover skal stilles et generelt vilkår om, at hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne dokumentation kan dog kun kræves én gang årligt.

Fastsættelse af vilkår

- *Husdyrbrugets samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) og målt i ethvert punkt ved naboer eller deres opholdsarealer må ikke overstige følgende værdier:*

	<i>Alle dage</i>	<i>Alle dage</i>	<i>Alle dage</i>
<i>Mandag-fredag</i>	<i>kl. 18-22 (1 time)</i>	<i>kl. 22-7</i>	<i>kl. 22-7</i>
<i>kl. 7-18 (8 timer)</i>	<i>Lørdag</i>	<i>(½ time)</i>	<i>Maksimal</i>
<i>Lørdag</i>	<i>kl. 14-18 (4 timer)</i>		<i>værdi</i>
<i>kl. 7-14 (7 timer)</i>	<i>Søn- og helligdag</i>		
	<i>kl. 7-18 (8 timer)</i>		
<i>55 dB(A)</i>	<i>45 dB(A)</i>	<i>40 dB(A)</i>	<i>55 dB(A)</i>

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (referencelydtrykket 20 µPa) i punkter 1,5 m over terræn. Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode. Støjgrænsen er gældende 15m fra bolig ved nærmeste opholdsareal. Er boligen nærmeste punkt gælder støjgrænsen her.

- *Omrøring i forbindelse med udbringning af gylle samt påfyldning af gyllevogn med traktor med pumpe må forekomme alle dage hverdage 07.00-18.00 og lørdag 07.00-14.00.*
- *Omrøring af gylle fra G1 skal foregår nord for beholderen, som angivet i miljøkonsekvensrapporten*
- *Påfyldning af gyllevogn med lastbil må forekomme alle dag 07.00-22.00.*
- *Vilkårene som begrænser driften af gylleomrøring og gyllepumpning kan bortfalde, hvis en støjdokumentation dokumenterer, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes uden hensyntagen til usikkerheden på beregninger/målinger.*

Inden dokumentationen gennemføres skal beregningsforudsætninger accepteres af Svendborg Kommune. Dokumentationen skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinjer og som en Miljømåling – ekstern støj. Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er at finde på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendt til at udføre Miljømåling – ekstern støj. Målinger/beregninger skal udføres efter Miljøstyrelsens vejledninger om beregning og målinger af ekstern støj fra virksomheder (Vejledning nr. 5/1984 – Ekstern støj virksomheder, Vejledning nr. 6/1984 – Måling af ekstern støj fra virksomheder, Vejledning nr. 5/1993 – vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder), og skal desuden være i overensstemmelse med Miljøstyrelsens seneste bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer. Hvis dokumentationen viser, at de fastsatte støjgrænser kan

overholdes uden de begrænsninger, der er fastlagt for støjklidernes drift, bortfalder de relevante vilkår. Et vilkår anses først for bortfaldet, når Svendborg Kommune har meddelt dette til ansøger.

- Ind- og udlevering af dyr skal foregå i en lukket sluse svarende til indendørsforhold
- Dyreholdet må ikke give anledning til støjgener ved de omkringliggende boliger, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.
- Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støjgener fra dyreholdet, skal der foretages støjreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne dokumentation kan dog kun kræves én gang årligt.

Dokumentationen skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinier.

Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er at finde på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre Miljømåling – ekstern støj.

Målinger/beregninger skal udføres efter Miljøstyrelsens vejledninger om beregning og målinger af ekstern støj fra virksomheder (Vejledning nr. 5/1984 – Ekstern støj virksomheder, Vejledning nr. 6/1984 – Måling af ekstern støj fra virksomheder, Vejledning nr. 5/1993 – vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder), og skal desuden være i overensstemmelse med Miljøstyrelsens gældende bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer.

Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 mdr. efter at resultatet foreligger sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes.

Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.

Egenkontrol:

- Der skal føres journal for eventuelle afvigelser for driften af omrøring af gylle, påfyldning af vogn Journalen skal indeholde en angivelse af dato, varighed og årsag til afvigelsen. Journalen skal kunne fremvises ved tilsyn og skal opbevares for de seneste 5 år.
- Et forslag til journal for afvigelser af driften af de nævnte støjklid, skal sendes til tilsynsmyndighedens accept senest 1 måned efter meddelelsen af denne miljøgodkendelse.

Rystelser

Ansøger har redegjort for, at der ikke er stationære støjklid, der giver rystelser og at lastbiler i forbindelse med af og pålæsning slukker motoren. Pådenne baggrund vruderer ansøger, at der ikke er rystelser fra det konkrete husdyrbrug som giver væsentlige gener for omgivelserne.

Svendborg Kommune vurderer, at husdyrbruget ikke umiddelbart vil give anledning til væsentlige gener i form af rystelser.

Transport

De miljømæssige gener forbundet med transport vil primært være støj, lugt og støv. Lugtgener vil oftest kun forekomme ved gyllekørsel. Støvgener vil oftest kun være et problem ved kørsel

på grus- og markveje, og hvis naboerne ligger tæt ved kørselsvejen. Støjgener vil sandsynligvis opleves som værende mest generende i aften- og i de tidlige morgentimer.

Ansøger har afgivet følgende oplysninger om transporter til og fra ejendommen, og til- og frakørsel samt interne transportruter fremgår af bilag 4:

Tabel 5. Transporter til og fra ejendommen.

Art	Antal transporter/år nudrift	Antal transporter/år ansøgt	Transporter pr. uge/måned ansøgt	Tidspunkt
Levering af grise	52	52	Hverdage	00.00-24.00
Afhentning af slagtesvin	52	52	Hverdage	00.00-24.00
Afhentning af døde dyr	52	52	Alle dage	07.00-18.00
Korntransporter ved høst	30	65	Alle dage Sæsonbestemt	00.00-24.00
Levering af foder	52	52	Hverdage Evt. lørdage	07.00-18.00 07.00-14.00
Gylleudbringning	100*	100*	Alle dage Sæsonbestemt	00.00-24.00
Halmtransporter	12	12	Sæsonbestemt	00.00-24.00
Diverse transporter (brændstof, renovation m.m.)	12	12	Hverdage	06.00-18.00
I alt (gns.)	362	397		

* Transporter til udbringning af husdyrgødning er lavt, da mest muligt udbringes på markerne omkring ejendommen.

Ansøger har redegjort for det forventede antal transporter til og fra Frellesvigvej 17 som beskrevet i tabellen herover. Der er en mindre stigning på 35 transport om året til 397 transporter. Det er i gennemsnit ca. 1 transport pr. dag, men reelt færre det meste af året, da gyllekørsel er koncentreret i perioder i forår/efterår. Der er ingen forventes stigning i forbindelse med bygning af den nye stald.

Der er ingen nabobeboelser på tilkørselsvejen til husdyrbruget, idet det ligger direkte ud til offentlig vej.

Svendborg Kommune vurderer på baggrund af beliggenheden af husdyrbruget i forhold til omboende samt antallet og karakteren af transporter, at transport til og fra husdyrbruget ikke vil give væsentlige gener for omboende.

Transport og støjgener fra byggeproces

På baggrund af hørings svarene har ansøger tilføjet et afsnit omkring væsentlige virkninger på miljøet i byggeprocessen, som er indsat herunder:

"Der er tale om et mindre byggeri, der hurtigt er overstået. Det vil maksimalt tage 6 måneder fra start til slut. Men det afhænger selvfølgelig af vejrlig. Hvis der kommer en længerevarende periode med dårligt vejr, kan det forsinke et hvilket som helst byggeri. Det er i alles interesse (ikke mindst byggeherren), at byggeriet er hurtigst muligt overstået, når det sættes i gang.

Det forventes, at der vil være maksimalt 300 transporter i forbindelse med byggeriet. Ud af disse transporter vil maksimalt 100 transporter være lastbiltransporter, mens de øvrige transporter vil være personkøretøjer og varevogne til transport af håndværkere og eventuelle småting til byggeriet.

Der er ingen støjende maskiner på selve byggepladsen end de køretøjer, der kører til og fra, og fra selve håndværkernes aktiviteter med håndværktøj.

Byggeriet er at betragte som almindeligt byggeri og arbejdstiden er 7-19 mandag til lørdag. Den almindelige håndværksaktivitet vil ikke give anledning til større støjgener end som håndværksaktiviteten ved opførsel af f.eks. boliger.

Der bruges almindelige arbejdsredskaber og der er ikke brug for trykhammer.

Umiddelbart før byggeriet går i gang laves en seddel til naboerne til byggeriet, hvor det fremgår, hvem der kan kontaktes, hvis der opleves gener som følge af byggeriet.

Byggefirmaet vil udarbejde en kørerute til de chauffører, der skal køre til og fra byggepladsen. Her vil det fremgå, at den nordlige del af Frellesvigvej skal bruges ved til- og frakørsel til byggepladsen."

Der er ikke generelle fastsatte støjgrænser for byggepladser. Nogle kommuner har lavet generelle forskrift om støj fra byggeri, som gælder særligt i støjende aktiviteter i fastsatte geografiske områder. Det har Langeland og Svendborg kommuner ikke.

Svendborg Kommune vurderer, at der er tale om et mindre byggeri af begrænset varighed og at med den begrænsning af arbejdstiden, de anvendte værktøjer og det at transporterne går ad den nordlige del af Frellesvigvej er taget behørigt hensyn til naboerne og at der ikke vil være væsentlige virkninger på miljøet fra selve byggeriet og der fastsættes ikke vilkår hertil.

Støv

Ansøger oplyser, at der vil kunne forekomme støvgener ved daglig håndtering af foder og halm. Al håndtering af mulige støvkilder foregår indendørs samt at der er langt fra støvende aktiviteter til nabobeboelser og at der er bygninger og levende hegn mellem nabobeboelserne og de støvende aktiviteter.

Svendborg Kommune vurderer på baggrund af ansøgers oplysninger, at husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige støvgener.

Svendborg Kommune stiller følgende vilkår med henblik på håndtering af eventuelle støvgener.

Fastsættelse af vilkår:

- *Driften må ikke give anledning til støvgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.*
- *Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støvgener, skal der foretages støvreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.*

Lys

Ansøger oplyser, at lyset i stalden vil være tændt 06.00 til 20.00 og at der er orienteringslys ved udleveringsrampen, som kun er tændt ved behov.

Svendborg Kommune vurderer på grundlag af omfanget af udebelysning samt afstand til og beliggenhed i forhold til nærmeste nabobeboelser, at husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige lysgener.

Svendborg Kommune fastsætter følgende vilkår med henblik på håndtering af eventuelle lysgener.

Fastsættelse af vilkår:

- *Udenfor ejendommens areal må der ikke være lysgener, der er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.*
- *Hvis der opstår væsentlige lysgener skal, der foretages lysregulerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.*

Skadedyr

Skadedyr, der kan forekomme i tilknytning til husdyrbrug, vil oftest være flue, rotter og mus.

Ansøger har i miljøkonsekvensrapporten beskrevet, at skadedyr forebygges og bekæmpes på følgende måde:

- Forekomst af skadedyr forebygges blandt andet ved daglig oprydning og fjernelse af gødning, halm og foderrester.
- Ved konkrete forekomster af rotter og fluer bekæmpes disse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer for Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet

Forebyggelse af fluegener kræver først og fremmest en god gødningshåndtering, og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester. Der er tidligere fastsat vilkår om rengøring, der skal sikre, at der opretholdes en god staldhygiejne.

Forebyggelse af rotter og mus sker bla. ved at sikre, at der hvor foder håndteres og opbevares skal der renholdes og vedligeholdes, og der stilles vilkår herom. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper, f.eks. via den kommunale ordning.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at forebyggelse og bekæmpelse af skadedyr skal tage udgangspunkt i de nyeste retningslinjer fra Agroøkologi, Aarhus Universitet, tidligere Statens Skadedyrslaboratorium, og der stilles vilkår herom.

Svendborg Kommune vurderer, at ansøgers tiltag til forebyggelse og bekæmpelse er i overensstemmelse med retningslinjerne.

Fastsættelse af vilkår:

- *Der skal foretages en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af skadedyr (fluer, rotter mv.) på ejendommen. Bekæmpelsen skal være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Agro, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, tidligere Statens Skadedyrslaboratorium.*
- *Hvor foder opbevares og håndteres, skal der renholdes og vedligeholdes, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).*

Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand

Ved godkendelse af en husdyrproduktion, skal det sikres, at produktionen ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af bla. jord, grundvand og overfladevand.

I den sammenhæng er det Svendborg Kommunes vurdering, at særligt opbevaring og håndtering af husdyrgødning, olieholdige produkter, kemikalier samt håndtering af spildevand er miljøparametre, der kan have betydning for påvirkningen af jord, grundvand og

overfladevand. I det efterfølgende vurderes disse parametre i forhold til mulig påvirkning, og om der skal fastsættes vilkår til driften.

Gødningsproduktion, opbevaring og håndtering

Der er i husdyrgødningsbekendtgørelsen og gødningsanvendelsesbekendtgørelsen fastsat en række krav til opbevaring, håndtering og anvendelse af husdyrgødning.

I forbindelse med denne godkendelse gennemføres der en vurdering af, om gældende regler kan overholdes for så vidt, angår opbevaringskapacitet i gyllebeholder, idet manglende opbevaringskapacitet kan medføre risiko for uheld og dermed forurening af jord, grundvand mv.

Desuden foretages der en vurdering af risikoen for forurening af jord og grundvand ved håndtering af gylle.

Gødningsproduktion og opbevaringskapacitet

Ansøger har redegjort for følgende gødningsproduktion og opbevaringskapacitet:

Gødningstype	Mængde Inkl. regnvand, spildevand mv.	Opbevaring	Opbevaringskapacitet m ³
Gylle	7204 t	Gyllebeholder 1	1.225
fradrag overdækning	353	Gyllebeholder 2 Kanaler	3000 800
Samlet Gylle	6.851		5.025
9 måneders behov	5.138		5.025

Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til opbevaringskapacitet for gylle svarer til 6 måneder – tilstrækkelig opbevaringskapacitet vil dog svare til 9 måneder.

Husdyrproduktionen har en samlet opbevaringskapacitet svarende næsten 9 måneder. Det er dermed Svendborg Kommunes vurdering, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til rådighed for den samlede husdyrproduktion.

Olie og olieholdige produkter

Ansøger har oplyst, at der ikke opbevares dieselolie, motorolie eller spildolie på ejendommen. Svendborg Kommune vurderer derfor, at der ikke skal stilles vilkår til dette. Men gør opmærksom på, at hvis der installeres en dieselolie tank vil den være omfattet af de gældende Langeland Kommunes gældende retningslinjer for tankpladser på installeringstidspunktet.

Kemikalier

Ansøger har oplyst, at der ikke opbevares kemikalier på ejendommen. Svendborg Kommune vurderer derfor, at der ikke skal stilles vilkår til dette.

Spildevand

Ansøger har redegjort for produktionen, mængden samt bortledning af spildevand. Oplysningerne fremgår af den efterfølgende figur:

Spildevand	Nudrift Mængde m ³ /år	Ansøgt produktion Skønnet mængde m ³ /år	Opsamling/ udledes til
Rengøringsvand, vand fra vask af produkter fra husdyrhold, malkemaskiner, foderrekvisitter, o.l.	400	400	til gyllebeholder.
Tagvand* og vand fra befæstede arealer uden risiko for spild af olie og husdyrgødning	3.000	2.800	Dræn/nedsivning..
Ingen faste pladser med afløb			
Total		3.200	

* der falder ca. 0,7 m³ regn pr. m² pr. år.

Ansøger oplyser, at maskiner ikke vaskes og opbevares på Frellesvigvej 17. Dette foregår på ansøgers andre ejendomme.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at de generelle regler er tilstrækkelige i forhold til at sikre, at jord, grundvand og overfladevand ikke påvirkes væsentligt for så vidt, angår denne type af spildevand. Der stilles derfor ikke vilkår til dette.

Egenkontrol og Overvågning

Ansøger har redegjort for egenkontrol i den miljøkonsekvensrapport. Svendborg kommune vurderer, at det er beskrevet fyldestgørende. Der er i denne godkendelse stillet vilkår, der er omfattet af krav om egenkontrol. Egenkontrolvilkårene er fastsat under de relevante afsnit, og omfatter blandt andet:

- Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.
- Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
  - Afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen
  - Kontrol af kølekredsens ydelse

- Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 7 dage.
- Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- Der skal føres journal for eventuelle afvigelser for driften af omrøring af gylle, påfyldning af vogn. Journalen skal indeholde en angivelse af dato, varighed og årsag til afvigelsen. Journalen skal kunne fremvises ved tilsyn og skal opbevares for de seneste 5 år.

IE-husdyrbrug

Husdyrbruget på Frellesvigvej 17, 5953 Tranekær godkendes efter husdyrbruglovens §16 a, stk. 2, og er dermed omfattet af reglerne for IE-husdyrbrug. Det betyder, at husdyrbruget foruden vilkår i denne godkendelse skal sikre, at de generelle regler for IE-husdyrbrug efterleves.

IE-direktivet og en række BAT-konklusioner er indarbejdet i husdyrreguleringen for fjerkræ- og svinebrug, der er omfattet af husdyrbruglovens §16 a, stk. 2.

BAT-konklusionerne omhandler overordnet set emnerne miljøledelse og godt landmandskab samt teknikker indenfor ernæringsmæssig styring, effektiv energiudnyttelse, støj-, støv- og lugtemissioner, emissioner fra hhv. opbevaring, forarbejdning og udbringning af husdyrgødning, emissionsmonitoring og ammoniakemission fra staldanlæg.

Der gøres opmærksom på, at ved vedtagelse af nye BAT-konklusioner, skal husdyrbruget leve op til disse krav indenfor 4 år fra offentliggørelse af BAT-konklusionen.

Følgende særregler er gældende for alle IE-husdyrbrug og fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens kap. 17:

- Miljøledelsessystem – *miljøpolitik, mål, handleplan og oplæring af personale*
- Plan for regelmæssig kontrol, reparation, vedligehold og beredskab
- Hændelser og uheld
- Fordringskrav (hhv. kvælstof og fosfor)
- Energieffektiv belysning
- Støvemissioner fra staldanlæg
- Overholdelse af vilkår og krav
- Årlig indberetning til kommunalbestyrelsen
- Ophør af husdyrbrug

Foruden ovenstående særregler, skal kommunen desuden ved vurdering af en ansøgning om godkendelse af et IE-husdyrbrug varetage følgende regel:

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse af et IE-husdyrbrug desuden sikre sig, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at

1. der ud over iagttagelse af kravet i § 25 er truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
2. energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
3. mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
4. produktionsprocesserne er optimeret, i det omfang det er muligt,
5. affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages, og
6. der, i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik.

I det efterfølgende gennemgås det, om IE-husdyrbruget er indrettet og drevet på en måde, som sikrer, at husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav til IE-husdyrbrug er opfyldt, udover de stillede krav i § 25 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen vedr. BAT krav til ammoniak, der er beskrevet i kapitlet "drift af staldanlæg".

Energi- og Ressourceforbrug

Kommunen skal ved godkendelse af et IE-husdyrbrug sikre, at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt.

Det fremgår af Miljøkonsekvensrapporten, at de væsentligste anvendte materialer og naturressourcer er følgende:

El og Vand

De væsentligste anvendte energiforbrugende kilder er oplyst til at være følgende:

- Ventilation
- Lys
- Foderanlæg
- Opvarmning
- Rengøring

Med udgangspunkt i de anvendte mængder mv. er der i miljøkonsekvensrapporten foretaget en vurdering af, hvilken betydning energi- og ressourceforbruget har for påvirkningen af miljøet. I det efterfølgende fremgår Svendborg Kommunes bemærkninger og vurderinger hertil.

Vandforbrug

Det fremgår af Miljøkonsekvensrapporten, at det anvendte vandforbrug medfører en stigning på 44 %, primært fordi dyreholdet ændres fra søer til slagtesvin. Vandet leveres fra offentligt

vandværk. I miljøkonsekvensrapporten er der beskrevet, BAT på vandbesparende foranstaltninger, såsom at der bruges drikkenipler, fokus på observationer af lækager, iblødsætning af stalde og aflæsning af vandforbrug.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at det beskrivelserne i miljøkonsekvensrapporten er dækkede. Der er fokus på vandforbruget, og idet der leveres vand fra det offentlige vandværk, og der løbende afregnes vandforbrug, leves der op til beskrivelserne af BAT i BREF-dokumentet.

Idet anlægget er et IE-brug, vil der jf. § 44 stk. 2 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fremover skulle udarbejdes og følges en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af:

1. Punkt 3: forsyningsystem til vand og foder
2. Punkt 7: Udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes og frekvensen for løbende indstilling i så fald fastsættes i planen

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at ansøger har beskrevet de relevante mængder og rutiner omkring vandforbruget, og at vandressourcerne udnyttes effektivt.

Svendborg Kommune vurderer, at der ikke skal stilles vilkår til dokumentation af vandforbruget, idet der er vandværksvand, og der løbende vil blive aflæst og afregnet vandforbruget, foruden den årlige indberetning via regnskabet. Fremover vil der være kontrol med IE-bruget gennem de stillede krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Energi

Det fremgår af Miljøkonsekvensrapporten, at det anvendte energiforbrug medfører en stigning på cirka 12%, primært fordi dyreholdet ændres fra søer til slagtesvin.

I Miljøkonsekvensrapporten er der beskrevet, at strøm anvendes hovedsageligt til ventilation, lys, foderanlæg, opvarmning og rengøring.

I miljøkonsekvensrapporten er der beskrevet mht. BAT, hvorledes der er arbejdet med energioptimeringer indenfor:

- Udendørsbelysning
- Indendørsbelysning
- Strømbesparende motor i ventilationsanlægget
- Rengøring af ventilationsanlægget
- Intern Logistik
- Årlig aflæsning af elforbruget

Idet anlægget er et IE-brug, vil der jf. § 44 stk. 2 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fremover skulle udarbejdes og følges en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af:

- Punkt 4: varme-, køle- og ventilationssystemer samt temperaturfølere, herunder optimering og optimeret styring heraf
- Punkt 6: luftrensningssystemer

Der er desuden krav til Energieffektiv belysning i § 47 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, som IE-husdyrbruget skal leve op til.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at ansøger har beskrevet de relevante mængder og rutiner omkring energiressource forbruget, og at energiressourcerne udnyttes effektivt.

Svendborg Kommune vurderer, at der ikke skal stilles vilkår til dokumentation af energiforbruget, idet der fremover vil der være kontrol med IE-bruget gennem de stillede krav i

husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, og dermed leves der op til BAT-kravet jf. BREFF-dokumentet om aflæsning af elforbrug.

Substitution af skadelige stoffer

Det skal ved godkendelse efter husdyrbruglovens §16a, stk. 2 sikres, at der fastsættes vilkår, der begrænser anvendelse, fremstilling og frigivelse af relevante farlige stoffer med henblik på at undgå forurening af jord og grundvand. Ved farlige stoffer forstås stoffer og blandinger, som defineret i artikel 3 i Europa-Parlamentets og rådets forordning (EF) nr. 1272/2008.

Det skal samtidig sikres, at husdyrbruget har substitueret særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer.

Miljøministeriets generelle vurdering i bemærkningerne til § 1, nr. 7 i lovforslag nr. 88 af 22. februar 2012 er, at svinebrug ikke vil være omfattet af kravet i IE-direktivet om udarbejdelse af en basistilstandsrapport, da de ikke bruger, fremstiller eller frigiver relevante farlige stoffer. Natur- og Miljøklagenævnet har stadfæstet denne vurdering i nævnsafgørelse NMK-10-00988

Ansøger har i Miljøkonsekvensrapporten redegjort for, at der umiddelbart ikke anvendes skadelige stoffer. Ansøger har beskrevet hvorledes ammoniak og klimagasser ikke vil påvirke miljøet væsentligt.

Der kan være en række ikke decideret farlige stoffer, men derimod skadelige stoffer på et husdyrbrug. Ansøger har beskrevet, at der ikke opbevares diesellole, motorolie, spildolie eller pesticider på ejendommen.

Svendborg Kommune vurderer, at mulighederne for at substituere særligt skadelige stoffer eller betænkelige stoffer er irelevante i denne godkendelse, da der ikke er opbevaring eller brug af farlige stoffer på ejendommen. Brug af sprøjtemidler eller andre midler, der er relevante for markarbejdet, er reguleret og kontrolleres af anden lovgivning.

Optimering af produktionsprocesser

Det skal ved godkendelse af et IE-husdyrbrug sikres, at produktionsprocesserne er optimeret. Der er i Miljøkonsekvensrapporten redegjort for at processerne gyllekøling, mulighed for produktion af både smågrise og slagtesvin i den nye stald, E-kontrol, udbringningstaktik på omkringliggende marker er optimerede, så ressourcerne bruges mest optimalt.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at ansøger har optimeret relevante processer ud fra det beskrevne i miljøkonsekvensrapporten.

Affald

Kommunen skal ved godkendelse af et IE-husdyrbrug sikre, at affaldshirakiet iagttages jf. miljøbeskyttelseslovens regler. Affaldshirakiet er karakteriseret ved følgende:

- Affaldsforebyggelse
- Forberedelse med henblik på genbrug
- Genanvendelse
- Anden nyttiggørelse
- Bortskaffelse.

Det er i miljøkonsekvensrapporten redegjort for, at affaldshirakiet iagttages idet, der sorteres og indsamles affald til genbrug i det omfang, det er muligt.

Det er i miljøkonsekvensrapporten redegjort for, at affaldshirakiet iagttages på følgende måde på husdyrbruget:

- Døde dyr opbevares på Frellesvigvej 18 i gammel møddingsplads under kadaverkappe. Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr sker i henhold til reglerne i bekendtgørelse om opbevaring af døde produktionsdyr (BEK nr. 558 af 01/06 2011).
- Medicinrester og medicinaffald opbevares utilgængeligt i lukkede beholdere.
- Al affaldshåndtering sker i henhold til Langeland Kommunes affaldsregulativ.
  - Fast affald og emballage afleveres via godkendt affaldsmottager/- transportør eller leveres til genbrugsplads.
  - Eventuelt olie- og kemikalieaffald afleveres via godkendt affaldsmottager/-transportør eller leveres til genbrugsplads.
  - Eventuelle medicinrester, tom emballage m.m. afleveres via godkendt affaldsmottager/- transportør eller leveres til genbrugsplads.
  - Døde dyr afhentes af DAKA.

Husdyrproduktionen er omfattet af Affaldsbekendtgørelsen²⁵. Erhvervsaffald fra husdyrbruget skal håndteres i overensstemmelse med Langeland Kommunes erhvervsaffaldsregulativ, se https://langelandkommune.dk/Files/Files/Erhverv/Erhvervsaffald/Erhvervsaffaldregulativ_godkendt%20endelig%2013052019.pdf. Erhvervsaffaldsregulativet fastsætter regler for sortering og genanvendelse af affald med henblik på at sikre en miljømæssigt forsvarlig bortskaffelse med størst mulig ressourceudnyttelse.

Håndtering af døde dyr på ejendommen er omfattet af reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr²⁶. Ansøger har i miljøkonsekvensrapporten beskrevet, at døde dyr opbevares på den gamle møddingsplads på Frellesvigvej 18. Der er i høringen indkommet et høringssvar som går på, at der er lugt og visuelle gener fra dyrene, der ligger på pladsen for naboerne på Frellesvigvej. Svendborg Kommune vurderer, at det ifølge bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr er et krav, at opbevaringspladsen er placeret på et husdyrbrug, som har det pågældende CHR-nummer. Frellesvigvej 17 og 18 har ikke samme CHR-nummer, hvorfor der stilles vilkår om, at der etableres en opbevaringsplads, som lever op til kravene i bekendtgørelsen på Frellesvigvej 17 inden godkendelsen tages i brug.

Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. placering og indretning af opbevaringspladser.

Husdyrbruget skal til hver en tid efterleve gældende affaldsregulativ og lovgivning.

Svendborg Kommune vurderer, at affaldshåndteringen sker i henhold til affaldshirakiet jf. miljøbeskyttelseslovens regler, og i overensstemmelse med Langeland Kommunes gældende regulativ for erhvervsaffald.

Fastsættelse af vilkår:

- Der skal oprettes en opbevaringsplads til døde dyr på Frellesvigvej 17 inden godkendelsen tages i brug

²⁵ Bekendtgørelse om affald, BEK nr. 2512 af 10. december 2021 (affaldsbekendtgørelsen).

²⁶ Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr, BEK nr. 558 af 1. juni 2011.

Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)

Svendborg Kommune skal - ud over kravet om anvendelse af BAT i forhold til ammoniakemission – sikre, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

I det omfang, hvor forurening ikke kan undgås, skal det sikres, at der er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik.

Det fremgår af Miljøkonsekvensrapporten, at der leves op til BAT indenfor management, foder, energiforbrug, vandforbrug, opbevaring af husdyrgødning i forhold til BREFF-dokumentet:

- BAT i forhold til vand- og energiforbrug er vurderet ovenstående.
- Ansøger har beskrevet BAT for management, hvor der er fokus på den daglige ledelse og tjek af produktionsanlægget, forbrug af ressourcer og færrest mulige lugt- og fluegener.
- Ansøger har beskrevet BAT for foder, hvor der er fokus på fasefodring, minimering af næringsstoffer i gødningen, reduktion af foderrester og tilsætning af fytase.
- Ansøger har beskrevet BAT for opbevaring af husdyrgødning, hvor flydende husdyrgødning opbevares i gylletanke, flydelag, årlige eftersyn og lovpligtige eftersyn

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at ovenstående tiltag lever op til relevante krav i BREFF-dokumentet der beskriver BAT tiltag i svinestalde.

Svendborg Kommune vurderer, at der ikke skal stilles vilkår til dokumentation af de nævnte tiltag, da det er en del af miljøledelse der indgår i de stillede krav til IE-bruget i kapitel 17 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Der er deri bl.a. kontrol med IE-bruget gennem de stillede krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 46 omkring "Fodringskrav", hvor der stilles krav mht kvælstof (fasefodring/fodertilsetningsstoffer) og fosfor (fasefodring/fodertilsetningsstoffer) samt dokumentation deraf.

Forebyggelse af uheld

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at husdyrbruget skal indrettes og drives sådan, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne.

En del af det lovpligtige miljøledelsessystem er, at det skal sikres, at personalet er oplært indenfor relevant lovgivning, planlægning af aktiviteter, beredskabsplanlægning mv. Der er samtidig krav om, at der skal udarbejdes en beredskabsplan. Dette fremgår af § 44 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

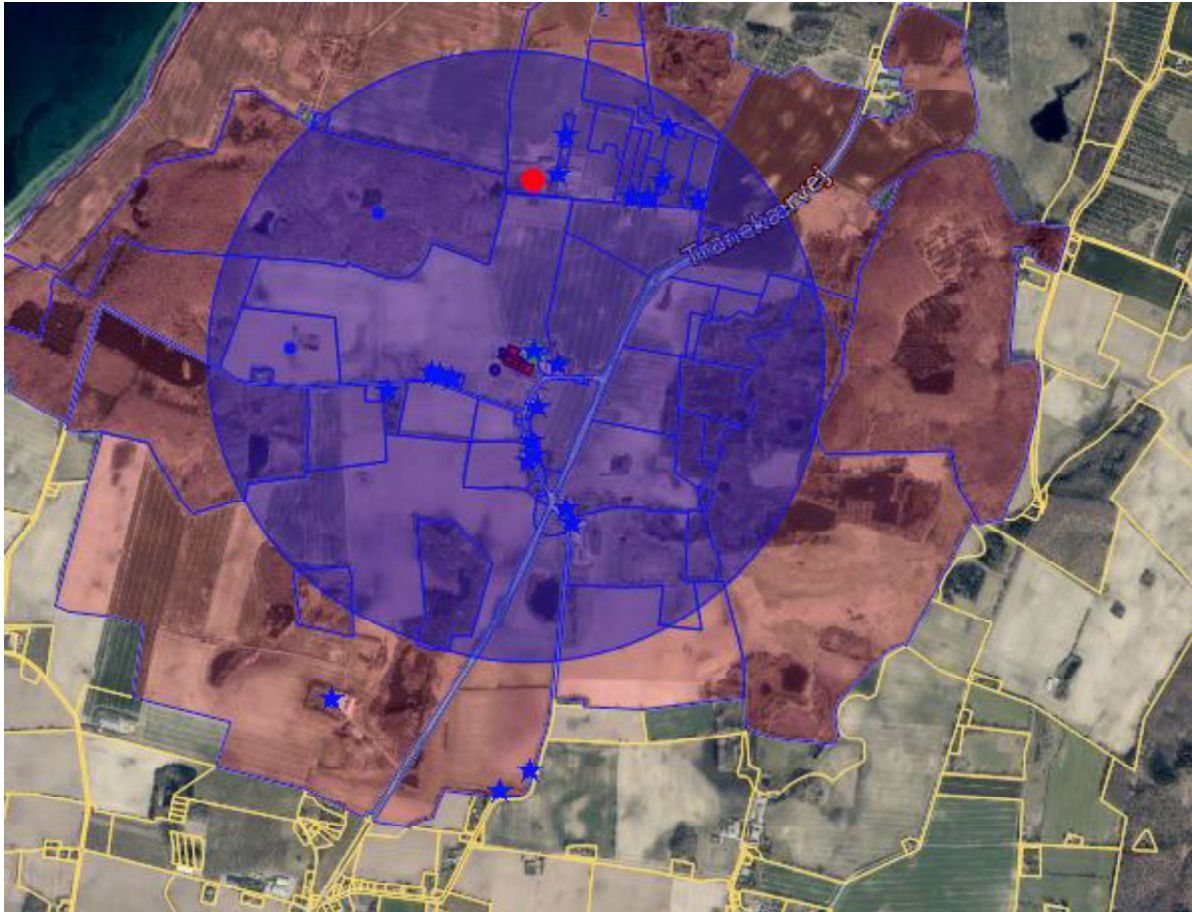
Det fremgår derudover af Miljøkonsekvensrapporten, at mulige driftforstyrrelse og uheld kan være gylleudslip, spil af olie eller kemikalier eller strømsvigt i staldanlægget. Der er desuden beskrevet, hvilke foranstaltninger der er truffet for at imødegå de nævnte mulige uheld. Det beskrives, at der bliver udarbejdet en beredskabsplan, når den nye stald tages i brug.

Svendborg Kommune vurderer, at de lovpligtige krav om oplæring og beredskabsplan er beskrevet fyldestgørende i Miljøkonsekvensrapporten.

Svendborg Kommune vurderer, at der ikke skal stilles vilkår til dokumentation beredskabsplan og oplæring af personale indenfor forebyggelse af uheld, da det er en del af miljøledelse der indgår i de stillede krav til IE-bruget i kapitel 17 § 44 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det skal dog bemærkes, at der skal udarbejdes en beredskabsplan snarest efter færdiggørelsen af den nye stald, for at leve op til kravene til IE-husdyrbruget.

Offentlig høring

Det ansøgte projekt godkendes efter husdyrbruglovens §16a stk. 2 og er dermed omfattet af husdyrbruglovens regler om udvidet offentlighed (jf. lovens §55)

Information om det ansøgte projekt er offentliggjort på Langeland og Svendborg Kommunes hjemmeside i perioden fra 18. maj til 1. juni 2022. Materialet er dermed stillet til rådighed for offentligheden og berørte myndigheder.

Der er i denne periode ikke indkommet høringssvar.

Et udkast til afgørelse er offentliggjort på Svendborg Kommunes hjemmeside perioden fra 21. december 2022 til 20. januar 2023, og ansøger, parter og andre berørte er direkte orienteret om høringen. Parter er her defineret som værende ejere og lejere af boliger, der ligger indenfor 935 m fra husdyranlægget, samt ejere af tilstødende matrikler.

Der er i perioden indkommet 10 høringssvar. Indkomne høringssvar samt Svendborg Kommunes bemærkninger hertil fremgår af bilag Æ. Høringssvarene er indarbejdet i godkendelsen, hvor dette er fundet relevant.

Høringssvarene vedrører følgende emner:

- Støj
- Lugt
- Transporter

- Skadedyr
- Udledning af ammoniak
- Effekt på turisme/markedsføring
- Ejendomsværdiforringelse
- Byggeproces
- Grøn omstilling
- Sundhed
- Gyllekøling
- Opbevaring af døde dyr
- Støj og transport i byggeprocessen

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring af Svendborg Kommunes samlede vurdering af, at godkendelse af husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Et udkast til afgørelse har været forelagt ansøger og dennes konsulent. Der er ikke indkommet bemærkninger.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt ved brug af OML for lugt, vurderer Svendborg Kommune, at udvidelsen af husdyrbruget kan godkendes.

Udvidelsen vil ikke medføre en væsentlig genepåvirkning af landskabelige værdier, natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning, jord, grundvand og overfladevand, og lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Ansøger har redegjort for at der anvendes bedst tilgængelig teknik (BAT) med udgangspunkt i management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi samt opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning. På den baggrund konkluderer kommunen, at der anvendes BAT til at forebygge og begrænse eventuel miljøpåvirkning.

Samlet set vurderer Svendborg kommune, at det miljøgodkendte husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af det omkringliggende miljø.

BILAG

Bilag 1.	Miljøkonsekvensrapport
Bilag 2.	Tidligere godkendte placeringer af dyrehold
Bilag 3.	Oversigtskort – placering af bygninger
Bilag 4.	Tilkørselsveje til husdyrbruget
Bilag 5.	Placering af afkast samt koordinater for lugtcentrum – ansøgt drift
Bilag 5a.	OML-beregning ansøgt drift
Bilag 5b	Placering af afkast samt koordinater for lugtcentrum – standard drift
Bilag 5c.	OML-beregning standard drift
Bilag 6.	Lugt – Vurdering af OML-beregning
Bilag 6a.	Lugt – Vurdering af OML-beregning i praksis
Bilag 6b.	Lugt – Vurdering af OML-beregning i praksis, tabelværdier
Bilag Y.	Støj
Bilag Æ.	Svendborg Kommunes behandling af høringssvarene.

Bilag 1. Miljøkonsekvensrapport.

Miljøkonsekvensrapport til ansøgning om miljøgodkendelse af svineproduktionen på Frellesvigvej 17, 5953 Tranekær

EJER OG DRIFTSFORHOLD

Ejendommens adresse:	Frellesvigvej 17, 5953 Tranekær
Matr.nr.:	5a Frellesvig By, Tullebølle
CVR nr.:	34 60 38 20
CHR nr.:	98513
Ansøger og ejer:	Tjørntved A/S, Skovsbovej 14, 5900 Rudkøbing
Kontaktperson:	Henrik Oldenbjerg, Skovsbovej 14, 5900 Rudkøbing Mobil: 40 11 34 72 Mail: henrik@oldenbjerg.com
Konsulent:	Max Jakobsen Miljørådgivning Mobil: 31 34 07 17, Mail: mib@maxiakobsen.eu
IT-skema nr.:	232.000_Version 3

INDHOLDSFORTEGNELSE	2
Indholdsfortegnelse	2
Indledning	4
1 Ikke teknisk resumé	4
2 Beskrivelse af projektet	6
2.1 Godkendelsespligt	6
2.2 Det ansøgte projekt	7
2.2.1 Tidligere godkendelser	8
2.2.2 Nudrift og 8-års drift	8
2.2.3 Erhvervmæssig nødvendig	8
2.2.4 Biaktiviteter	9
2.2.5 Husdyrbrugets ophør	9
3 Beskrivelse af alternativer	9
4 Beskrivelse af ressourceforbrug	10
4.1.1 Energiforbrug	10
4.1.2 Vandforbrug	10
5 Beskrivelse af miljøpåvirkninger	10
5.1 Lokalisering	10
5.1.1 Faste afstandskrav	12
5.2 Vurdering af påvirkning af landskabet	13
5.3 Vurdering af gener i lokalområdet	14
5.3.1 Lugt	14
5.3.2 Støj fra anlæg og maskiner	17
5.3.3 Lys	19
5.3.4 Fluor og skadedyr	19
5.3.5 Støv	19
5.3.6 Transport	19
5.4 Vurdering af spildevand, husdyrgødning, affald og kemikalier	21
5.4.1 Spildevand	21
5.4.2 Husdyrgødning	21
5.4.3 Affald og kemikalier	22
5.5 Vurdering af ammoniakpåvirkning	23
5.5.1 Ammoniakfordampning fra stald og lager	23
5.5.2 Ammoniakafsætning i lokalområdet	23
5.5.3 Ammoniakafsætning på naturområder	24
5.5.4 Internationale naturbeskyttelsesområder	24
5.5.5 Kategori 1 og 2 naturområder	24
5.5.6 Kategori 3-naturområder	25
5.5.7 Øvrige naturområder	26
5.5.8 Samlet konklusion naturområder	26
6 BAT-redegørelse	26
6.1 BAT i relation til Management	26
6.2 BAT i relation til ammoniak	27
6.3 BAT i relation til foder	27
6.4 BAT i relation til energi og vand	28
6.4.1 BAT på energibesparende foranstaltninger	28
6.4.2 BAT på vandbesparende foranstaltninger	28
6.4.3 BAT på opbevaring af husdyrgødning	29
6.5 Særregler for IE-husdyrbrug	29
6.5.1 Miljøledelse	29
6.5.2 Oplæring af medarbejdere	30
6.5.3 Kontrol og reparation/vedligeholdelse af husdyrbruget	30

6.5.4	Beredskabsplan.....	30
6.5.5	Fodringskrav	31
6.5.6	Optimering af produktionsprocesser	31
7	Uheld og risici	31
7.1	Driftsforstyrrelser og uheld	31
8	Egenkontrol.....	32
9	Samlet vurdering.....	33
10	Kilder	36
11	Metode	36
	Bilag 1 – Oversigt over anlægget.....	37
	Bilag 2a, 2b, 2c og 2d – Plantegning med produktionsarealer	39
	Bilag 3 – Beregning på gyllekøling	40
	Bilag 4 – Redegørelse til OML-beregning	41
	Bilag 5 – Redegørelse for meget ændrede ventilationsforhold	47

INDLEDNING

Denne miljøkonsekvensrapport redegør for husdyrproduktionen på Frellesvigvej 17, 5953 Tranekær. Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet i forbindelse med ansøgning om en ny miljøgodkendelse på ejendommen.

Det konkrete projekt er omfattet af § 16a stk. 2 i Husdyrbrugloven (LBK nr. 520 af 1. maj 2019).

Rapporten redegør for de faktuelle forhold ved den ansøgte produktion samt de forhold, der gør sig gældende ved den eksisterende produktion. Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet i henhold til retningslinjerne i bilag 1 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (BEK nr. 2225 af 27. november 2021).

Rapporten er inddelt i følgende afsnit:

- Ikke teknisk resumé
- Beskrivelse af projektet
- Beskrivelse af alternativer
- Beskrivelse af ressourceforbrug
- Beskrivelse af miljøpåvirkninger
- BAT-redegørelse
- Uheld og risici
- Egenkontrol
- Samlet vurdering
- Bilag 1 – oversigt over anlægget
- Bilag 2 – plantegning over produktionsarealer
- Bilag 3 – beregning på gyllekøling
- Bilag 4 – redegørelse til OML-beregning
- Bilag 5 – redegørelse for meget ændrede ventilationsforhold

1 IKKE TEKNISK RESUMÉ

Beskrivelse af det ansøgte projekt, placering og udformning

Der er et eksisterende sohold på Frellesvigvej 17 placeret ved Frellesvig på Langeland. Den eksisterende husdyrproduktion ønskes ændret fra et sohold med smågrise til en husdyrproduktion med smågrise og slagtesvin.

Der søges om at udvide husdyrproduktionen fra et eksisterende produktionsareal på 2.043 m² til et produktionsareal på 2.991 m². I forbindelse med udvidelsen fjernes de eksisterende sostalde og der opføres en ny stald til slagtesvin. Den nye stald placeres på samme lokalitet som de sostalde, der fjernes. Den nye stald bliver 89 meter lang, 37 meter bred og har en kiphøjde på 8,3 meter. Stalden opføres i afdæmpede ikke reflekterende farver. Der opføres endvidere to fodersiloer ved den eksisterende klimastald med hver en kapacitet på 20 ton samt en kornsilo på 1.300 ton umiddelbart nord for den eksisterende kornsilo. Den eksisterende klimastald fortsætter uændret og det samme gør ejendommens to gyllebeholdere.

Udformningen af staldanlægget vil være den samme som den hidtidige produktion, da ny stald placeres, hvor de eksisterende sostalde lå og da dimensionerne på den nye stald omtrent er den samme som de stalde, der fjernes.

På bilag 1 er der en oversigt over driftsbygningerne. Beskrivelse af driftsbygningernes anvendelse fremgår af tabel B1. På bilag 2 er der en plantegning over stalde.

Lugt

I forbindelse med den planlagte udvidelse forhøjes afkastene i den nye stald og afkastene placeres tæt ved kip. Alle afkast i den nye stald kommer til at have en afkasthøjde, der sidder mindst 1,2 meter over kip. Dermed sker der en bedre fortynding af lugtemissionen fra stalden, da ventilationsluften kommer fri af bygningens turbulens og lugtafsætningen i lokalområdet reduceres derfor væsentligt.

Lugtgenafstanden til nærmeste nabo, nærmeste samlede bebyggelse og byzone bliver overholdt.

Transporter

Det vurderes, at generne for nabobeboelser som følge af transport til og fra virksomheden vil være begrænsede, da ejendommens til- og frakørselsforhold ligger hensigtsmæssigt i forhold til omboende.

Ammoniakemission og påvirkning af natur

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 8,1 km sydvest for ejendommen. Der ligger flere § 3-beskyttede naturområder indenfor 1.000 meter fra staldanlægget.

Den planlagte ændring af husdyrproduktionen vil ikke medføre væsentlige tilstandsændringer af de pågældende naturtyper.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og transport af gylle, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som uvæsentlige. Der forventes ikke at være væsentlige gener fra støv, støj og fluer.

BAT (Bedste Tilgængelige Teknologi)

Projektet overholder den vejledende grænseværdi for ammoniaktab (emissionsgrænseværdi) pr. år opnåelig ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Beregningerne er foretaget efter de retningslinjer og beregningsmetoder, der fremgår af Miljøstyrelsens standardvilkår for BAT.

Der er desuden anvendt BAT i forhold til management, foder, vand og energi.

Alternative løsninger

Der er ikke overvejet alternative placeringer til den nye stald. En placering i direkte tilknytning til de eksisterende bebyggelsesarealer vurderes at være den bedste placering. Desuden er terrænet omkring de eksisterende driftsbygninger relativt fladt.

0-alternativ

Strukturudviklingen i dansk landbrug betyder, at der kontinuerligt bliver færre, men større landbrug. De enkelte landbrugsvirksomheder har derfor brug for, hvis de vil overleve at udvikle mere effektive og miljøvenlige driftsformer. Et 0-alternativ på Frellesvigvej 17 vil betyde, at der ikke sker den nødvendige udvikling med en løbende tilpasning af produktionsanlægget.

Ved at opføre den nye stald sikres en fremtidig moderne driftsform, hvor der er en synergieffekt, der giver en større effektivitet, hvor ressourceforbrug og emissioner pr. produceret enhed holdes lavest muligt.

2 BESKRIVELSE AF PROJEKTET

2.1 Godkendelsespligt

Der foretages en udvidelse af husdyrbruget og der opføres nye staldanlæg så der vil være plads til >2.000 slagtesvin på stald ad gangen. Det konkrete projekt er derfor omfattet af § 16a stk. 2 i Husdyrbrugloven (LBK nr. 520 af 1. maj 2019).

Ansøgningsskema (nr. 230.000) med beregninger er indsendt til Langeland Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk

Selvstændigt produktionsanlæg

Ansøger har husdyrbrug på andre ejendomme herunder på naboejendommen på Frellesvigvej 19. I henhold til § 3 i husdyrbrugloven er definitionen af et husdyrbrug husdyranlæg m.m., som ligger på samme ejendom.

Det altovervejende udgangspunkt er dermed, at hver enkelt landbrugsejendom har sin egen selvstændige godkendelse/tilladelse. Husdyrbruget på ejendommen på Frellesvigvej 17 er en selvstændig produktionsenhed, der drives uafhængigt af øvrige husdyrproduktioner. Husdyrbruget på Frellesvigvej 17 er ikke teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet med et andet husdyrbrug. Det er derfor i henhold til § 16c i husdyrbrugloven kun ejendommen på Frellesvigvej 17, der er omfattet af den konkrete miljøansøgning.

Husdyrbruget på Frellesvigvej 17 drives uafhængigt af andre produktionsenheder og kan frasælges som en selvstændig produktionsenhed. I henhold til Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis skal der være meget tungtvejende grunde for et husdyrbrug på en ejendom skal godkendes samlet med et husdyrbrug på en anden ejendom.

Det følger af Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis, at anvendelse af reglerne om samlet godkendelse forudsætter et sådant teknisk fællesskab omkring driften, at det reelt ikke er muligt at beregne og vurdere miljøpåvirkningerne for hvert husdyrbrug for sig, og at dette typisk vil kræve, at det teknisk ikke er muligt at drive husdyrproduktionerne uafhængigt af hinanden (jf. NMK 18/04781).

Husdyrbruget på Frellesvigvej 17 har tidligere været slået sammen med husdyrbruget på Frellesvigvej 19 i en fælles godkendelse/tilladelse. Med de regler, der er i dag, og Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis på området skal disse to ejendomme, ikke behandles som et teknisk fællesskab men som hvert sit selvstændige produktionsanlæg.

Vedrørende sammenmatrikulering

Der ligger en foderlade og en kornsilo på Frellesvigvej 19. Foderlade og kornsilo bliver sammenmatrikuleret med Frellesvigvej 17.

Sammenmatrikuleringer er en formalitet, er sat i værk, og forventes endeligt gennemført, før kommunen træffer afgørelse i sagen.

2.2 Det ansøgte projekt

Der søges om at udvide husdyrproduktionen fra et eksisterende produktionsareal på 2.043 m² til et produktionsareal på 2.991 m². I forbindelse med udvidelsen fjernes de eksisterende sostalde og den mindste gyllebeholder. Der opføres en ny stald til slagtesvin. Den nye stald placeres på samme lokalitet som de bygninger, der fjernes. Der opføres endvidere to fodersiloer ved den eksisterende klimastald og en kornsilo ved den eksisterende kornsilo.

Dimensioner på ny stald

Længde: 89,0 meter

Bredde: 37,0 meter

Kiphøjde: 8,3 meter

Taghældning: 15°

Produktionsareal: 2.459 m²

Stalden opføres i materialer, der ikke er reflekterende og i afdæmpede farver. Tagpladerne er af lysegrå eternitplader og facaderne på stalden matcher facaderne på de eksisterende stalde.

Dimensioner på hver fodersilo

Diameter: 2,5 meter

Højde: 10 meter

Kapacitet: 20 ton

Fodersiloerne opføres i materialer, der ikke er reflekterende og i afdæmpede farver. Fodersiloerne opføres i glasfiberarmeret polyester med gråhvid topcoat.

Dimensioner på kornsilo

Diameter: 15 meter

Højde: 15 meter

Kapacitet: 1.300 ton

Kornsiloen opføres i galvaniserede stålplader som den eksisterende kornsilo. Kornsiloerne fyldes ved høst, hvor kornet snegles over i kornsiloerne.

Foder til slagtesvinene pumpes fra foderladen ved de to kornsiloer over i slagtesvinestalden i en eksisterende foderledning. Det er også den praksis, der har været anvendt i den hidtidige produktion.

På bilag 1 er der en oversigt over driftsbygningerne. Beskrivelse af driftsbygningernes anvendelse fremgår af tabel B1. På bilag 2 er der en oversigt over indretningen af staldene med produktionsarealer.

2.2.1 Tidligere godkendelser

Der er tidligere den 15. december 2015 givet tilladelse til skift i dyretype. Denne tilladelse blev givet samlet for to ejendomme:

- Frellesvigvej 17
- Frellesvigvej 19

Der er imidlertid tale om to selvstændige produktionsanlæg, der ikke teknisk, forurenings- og driftsmæssigt er forbundet med andre husdyrbrug. Hvert enkelt produktionsanlæg kan drives uafhængigt af andre produktionsanlæg. Derfor er der foretaget en opsplitting af godkendelserne/tilladelserne på de to ejendomme.

På Frellesvigvej 17 er der et eksisterende husdyrbrug med søer og smågrise, mens der på Frellesvigvej 19 er et eksisterende husdyrbrug med slagtesvin/polte.

I tilladelsen fra 15. december 2015 er der givet tilladelse til følgende dyrehold:

- 440 årssøer
- 11.000 smågrise (7-30 kg)
- 1.978 slagtesvin

Klimastalde og sostalde er beliggende på Frellesvigvej 17, mens slagtesvinestalden (poltestalden) er beliggende på Frellesvigvej 19.

Der er derfor regnet med en tilladelse på Frellesvigvej 17 på:

- 440 årssøer
- 11.000 smågrise (7-30 kg)

Det er produktionsarealet fra denne tilladte produktion, der er regnet med i nudriften og 8-årsdriften for den konkrete miljøansøgning på Frellesvigvej 17.

Produktionen på Frellesvigvej 19 med 1.978 slagtesvin fortsætter uændret og uafhængigt af husdyrproduktionen på Frellesvigvej 17.

2.2.2 Nudrift og 8-års drift

Inden for de seneste år er der ikke foretaget ændringer af husdyrbruget, der har medført ændringer i produktionsarealet. Derfor er produktionsarealerne i nudriften og 8-årsdriften de samme.

Produktionsarealet for den eksisterende klimastald (der fortsætter) og de sostalde og klimastalde, der rives ned, er vist på bilag 2 med tilhørende plantegninger.

Gyllebeholderen på matr.nr. 61 Frellesvig By, Tullebølle er ikke med i nudrift og 8-årsdrift, da denne gyllebeholder er blevet sammenmatrikuleret med ejendommen på Frellesvigvej 17 i forbindelse med ansøgning om ny miljøgodkendelse. Gyllebeholderen har hidtil ligget på landbrugsejendommen på Frellesvigvej 18.

2.2.3 Erhvervsmæssig nødvendig

De ansøgte driftsbygninger er erhvervsmæssige nødvendige for at fremtidssikre husdyrproduktionen på ejendommen.

Det er nødvendigt at udvikle og effektivisere produktionsanlægget, for at kunne stå imod den stigende konkurrence. Strukturudviklingen i Danmark går mod større og færre landbrug. I tråd med dette ønskes produktionen på Frellesvigvej 17 omlagt og udvidet, og til det skal der bruges et større staldanlæg. Større enheder giver mulighed for at reducere omkostningerne og miljøbelastningen pr. produceret enhed.

De to ansøgte fodersiloer er erhvervsmæssigt nødvendige, da de skal bruges til at opbevare foder til smågrisene. Hver fodersilo er på 20 ton. Foderforbruget til smågrisene er ca. 500 ton pr. år til en produktion af ca. 12.000 smågrise. Så fodersiloerne fyldes ca. en gang pr. måned.

Den ansøgte kornsilo er erhvervsmæssig nødvendig, da den skal bruges til at opbevare foder til slagtesvinene. Der er en eksisterende kornsilo med en kapacitet på 1.000 ton og den ansøgte kornsilo har en kapacitet på 1.300 ton. Foderforbruget til slagtesvinene er ca. 2.300 ton pr. år til en produktion af ca. 10.000 slagtesvin. Kornsiloerne fyldes i forbindelse med høst.

De eksisterende stalde er udtjente og kan ikke anvendes til en produktion af slagtesvin og/eller klimagrise efter nutidens krav om ammoniakreduktion og dyrevelfærd. Det er ikke muligt at have samme klimastyring i de gamle stalde som en ny og moderne stald. Der henvises i øvrigt til Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis på området, hvor nævnet har afgjort at svinestalde har en afskrivningsperiode på maksimalt 20 år. De eksisterende stalde på Frellesvigvej 17 er ældre end 20 år. Det kan ikke betale sig at renovere de gamle stalde, da det vil kræve en så omfattende renovering, at det er billigere og bedre at rive bygningerne ned og bygge en ny stald, der lever op til nutidens krav om BAT og dyrevelfærd.

2.2.4 Biaktiviteter

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

2.2.5 Husdyrbrugets ophør

Der er ingen planer om, at husdyrproduktionen skal ophøre, men det forventes, at landbrugsvirksomheden fortsat effektiviseres, optimeres og udvides i det omfang, det er krævet for at følge med udviklingen.

Hvis husdyrproduktionen på ejendommen ophører, vil stalde og gødningsopbevaringsanlæg blive tomt og rengjort således, at produktionsanlægget afvikles miljømæssigt forsvarligt.

Det betyder, at følgende vil blive foretaget:

- Overskydende husdyrgødning i kummer og kanaler tømmes og fjernes på forsvarlig vis.
- Staldene bliver rengjorte.
- Inventar og andet metal afhændes til skrothandler eller lign.
- Alt affald, der kan genbruges, leveres til genbrugsstation eller lign.
- Affald, der ikke kan genbruges, afskaffes efter gældende regler.

3 BESKRIVELSE AF ALTERNATIVER

Alternative løsninger

Der er ikke overvejet alternative placeringer til den nye stald. En placering i direkte tilknytning til de eksisterende bebyggelsesarealer vurderes at være den bedste placering. Ny stald placeres således, hvor de gamle stalde, der fjernes, ligger. Desuden er terrænet omkring de eksisterende driftsbygninger relativt fladt.

0-alternativ

Strukturudviklingen i dansk landbrug betyder, at der kontinuerligt bliver færre, men større landbrug. De enkelte landbrugsvirksomheder har derfor brug for, hvis de vil overleve at udvikle mere effektive og miljøvenlige driftsformer. Et 0-alternativ på Frellesvigvej 17 vil betyde, at der ikke sker den nødvendige udvikling med en løbende tilpasning af produktionsanlægget.

Ved at opføre den nye stald sikres en fremtidig moderne driftsform, hvor der er en synergieffekt, der giver en større effektivitet, hvor ressourceforbrug og emissioner pr. produceret enhed holdes lavest muligt.

4 BESKRIVELSE AF RESSOURCEFORBRUG

Virksomhedens ressourceforbrug går primært til el- og vandforbrug, der anvendes til husdyranlægget.

4.1.1 Energiforbrug

Energi anvendes primært til ventilation, lys, foderanlæg, opvarmning og rengøring.

Nedenstående tabel 1 viser det nuværende og den ansøgte produktions forventede energiforbrug.

Tabel 1. Energiforbrug i nudrift og ansøgt drift.

	Nudrift	Ansøgt
El (kWh)	120.000 kWh	135.000 kWh

I afsnit 6 er der redegjort for anvendelse af BAT- på energibesparende foranstaltninger.

4.1.2 Vandforbrug

Vand anvendes primært til drikkevand. Nedenstående tabel 2 viser det nuværende og den ansøgte produktions forventede vandforbrug.

Tabel 2. Vandforbrug i nudrift og ansøgt drift.

	Nudrift	Ansøgt
Drikkevand (inkl. drikkevandsspild)	3.700 m ³	6.000 m ³
Vand til vask af stalde	400 m ³	500 m ³
Vandforbrug i alt	4.100 m³	6.500 m³

Der anvendes vand fra offentligt vandværk.

I afsnit 6 er der redegjort for anvendelse af BAT- på vandbesparende foranstaltninger.

5 BESKRIVELSE AF MILJØPÅVIRKNINGER

5.1 Lokalisering

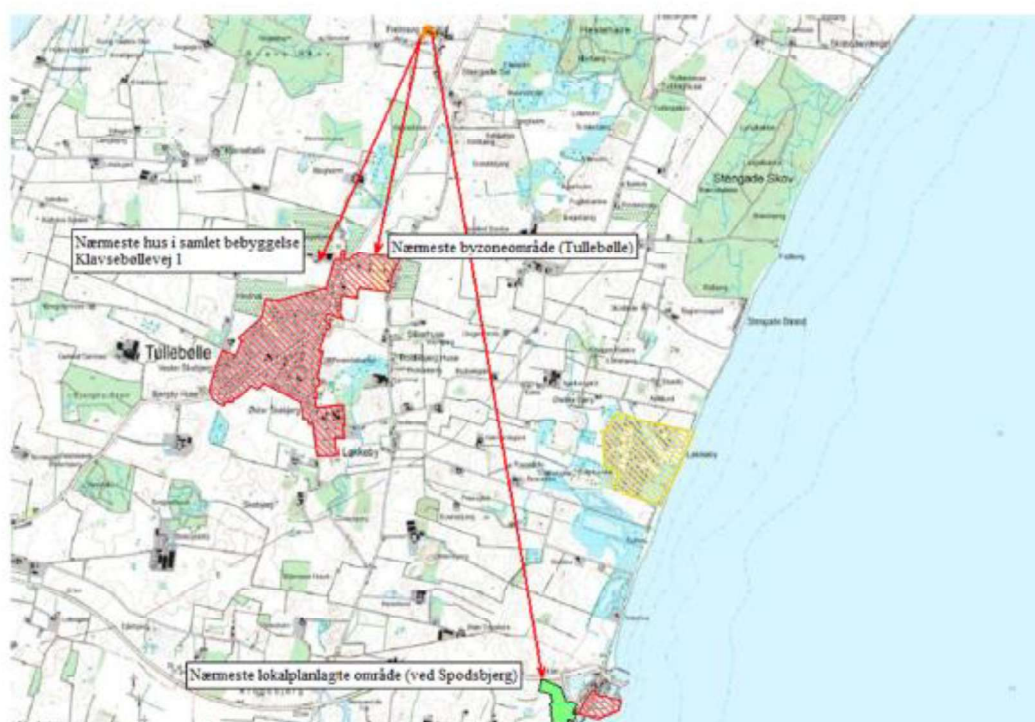
Husdyrbruget er placeret i landzonen med ca. 130 meter til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Frellesvigvej 16). Der ligger en nabobeboelse på Snagestræde 2 i en afstand af ca. 160 meter fra den nye stald og ca. 115 meter fra den største gyllebeholder (G3 på bilag 1).

Nærmeste nabobeboelse i samlet bebyggelse er Klavsebøllevvej 1, der ligger ved Tullebølle ca. 1,9 km syd for driftsbygningerne. Nærmeste byzone ligger ved Tullebølle ca. 1,6 km syd for driftsbygningerne. Det nærmeste område i landzone, der er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende ligger ca. 4,8 km sydøst for driftsbygningerne (lokalplan nr. 65 ved Spodsbjerg). Afstandene er målt fra de nærmeste stalde- og husdyrgødningsopbevaringsanlæg.

Nedenstående figur 1a og 1b viser et kort med placering af nabobeboelser, byzone, samlet bebyggelse og det lokalplanlagte område.

Figur 1a. Beliggenhed i forhold til nabobeboelser.

Figur 1b. Beliggenhed i forhold til nærmeste byzoneområde, samlet bebyggelse og lokalplanlagte område.

5.1.1 Faste afstandskrav

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav jf. husdyrbruglovens kap. 2 (§§ 6 og 8) er angivet i nedenstående tabel 3.

Tabel 3. Afstande ift. § 6 og 8. Afstandene er målt som nærmeste afstand fra husdyranlæg eller godningsopbevaringsanlæg til de respektive områder.

	Afstand fra anlægget	Afstandskrav jf. husdyrloven
Ikke almene vandforsyningsanlæg	>25 meter	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	>50 meter	50 meter
Vandløb (herunder dræn og søer)	>15 meter	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	>15 meter	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	>25 meter	25 meter
Beboelse på samme ejendom	>15 meter	15 meter
Naboskel	>30 meter	30 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt (Snagestræde 2)	115 meter	50 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt (Frellesvigvej 16)	130 meter	50 meter
Nærmeste samlede bebyggelse** (Klavsebollevej 1)	1,9 km	50 meter
Nærmeste lokalplanlagte område (rekreative formål) (ved Spodsbjerg)	4,8 km	50 meter
Nærmeste byzone (Tulleballe)	1,6 km	50 meter

* Afstandskravet til naboskel kan ikke overholdes og der er derfor søgt om dispensation til overskridelse af afstandskravet.

** En bolig ligger i samlet bebyggelse, når der indenfor en afstand af 200 meter fra boligen ligger mindst 7 andre boliger. Ingen af boligerne må være ejet af ansøger eller være med landbrugspligt.

5.2 Vurdering af påvirkning af landskabet

Beskrivelse af de ansøgte bygninger

I forbindelse med udvidelsen/omlægningen af husdyrbruget bygges der en ny svinestald. De eksisterende sostalde fjernes og den nye stald placeres, hvor de eksisterende sostalde lå. Der er dermed ikke tale om en udvidelse af bygningsparcellen men en udskiftning af ældre stalde med en ny moderne stald.

Dimensioner på ny stald

Længde: 89,0 meter

Bredde: 37,0 meter

Kiphøjde: 8,3 meter

Taghældning: 15°

Produktionsareal: 2.459 m²

Stalden opføres i materialer, der ikke er reflekterende og i afdæmpede farver. Tagpladerne er af lysegrå eternitplader og facaderne på stalden matcher facaderne på de eksisterende stalde. Kiphøjden på svinestalden er ca. 8,3 meter, hvilket svarer til kiphøjden på de bygninger, der fjernes.

Beskrivelse af eksisterende stalde og lade (som nedrives)

De eksisterende sostalde samt en lade nedrives. Disse bygninger har en lidt mindre udstrækning end den nye stald. Materialerne på de eksisterende stalde er eternitplader og facader af mursten. Kiphøjden på de eksisterende bygninger varierer fra 8 for sostaldene til ca. 9 meter for lade.

Beskrivelse af eksisterende stald (som bevares)

Den eksisterende klimastald, som bevares, har en kiphøjde på ca. 8 meter og har eternitplader som tagbelægning og facader med søsten.

Årsagen til at den nye stald ikke har en større kiphøjde end de eksisterende bygninger skyldes en lavere taghældning på den nye stald.

Dimensioner på hver fodersilo

Diameter: 2,5 meter

Højde: 10 meter

Kapacitet: 20 ton

Fodersiloerne opføres i glasfiberarmeret polyester med gråhvid topcoat, som er materialer, der ikke er reflekterende og afdæmpede i farverne.

Dimensioner på kornsiloen

Diameter: 15 meter

Højde: 15 meter

Kapacitet: ca. 1.300 ton

Kornsiloen opføres i galvaniserede stålblader som den eksisterende kornsilo, den placeres ved. Den eksisterende kornsilo er ca. 14,5 meter høj og ca. 14 meter i diameter.

Beskrivelse og vurdering af påvirkningerne på landskabet

Ejendommen er beliggende imellem Tranekær og Tullebølle ved Frellesvig. Ejendommen er placeret i landzone i et område, som er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde og er primært forbeholdt landbrug. Lokalområdet er præget af et let kuperet landskab i middelskala domineret af marker, spredte beplantninger, levende hegn, skove samt spredt bebyggelse.

Husdyrbrugets anlæg påvirker ikke fredninger og ligger udenfor skov-, fortidsminde-, strand-, klit- sø- og å-beskyttelseslinjer. Der ligger ingen sten- og jorddiger i nærheden af driftsbygningerne.

Ejendommen ligger udenfor kulturhistoriske værdifulde områder som kystkulturmiljøer, bevaringsværdige landsbyer, bevaringsværdige ejerlav og udenfor kirkebeskyttelseszoner.

Ejendommen ligger indenfor kystnærhedszonen og i et landskab med generelle beskyttelsesinteresser (større sammenhængende landskab).

Ejendommens driftsbygninger vil efter den planlagte udvidelse fortsat ligge som en samlet enhed, hvor alle bygninger ligger harmonisk i tilknytning til hinanden. Der er et eksisterende levende hegn umiddelbart syd for den ansøgte stald og bygninger på de øvrige tre sider af stalden. Der er endvidere læhegn og enkeltstående træer øst for driftsbygningerne. Det vurderes derfor, at det ikke er nødvendigt med yderligere afskærmning af den ansøgte stald.

Ejendommens driftsbygninger ligger harmonisk på ejendommen i tilknytning til hinanden. De eksisterende levende hegn betyder, at driftsbygningerne ikke vil virke dominerende i landskabet. I den sammenhæng skal det nævnes at den nye stald er relativt lav med en kiphøjde på ca. 8,3 meter, der ikke stikker frem i landskabet. De to fodersiloer ved klimastalden er lidt højere end stalden, men der er tale om "slanke" bygninger med en diameter på 2,5 meter. Dermed vil fodersiloerne kun i begrænset omfang være synlige i landskabet. Den ansøgte kornsilo har omtrent samme højde som den eksisterende kornsilo og vil i den sammenhæng ikke virke dominerende i landskabet.

Området er karakteriseret ved, at der ligger flere landbrugsejendomme med anlæg til husdyrbrug, enkelte fritliggende huse og mindre landsbyer. Der ligger en eksisterende svinestald tæt ved de ansøgte driftsbygninger. De nye driftsbygningers størrelse og karakter afspejler de øvrige ejendomme og driftsanlæg i lokalområdet. De ansøgte driftsbygninger kan ikke karakteriseres som et "større teknisk anlæg".

På grund af landskabets karakter som middelskala landskab med spredte beplantninger og læhegn omkring ejendommen vurderes det, at ejendommens samlede bebyggelse ikke kommer til at virke dominerende i landskabet. På den baggrund vurderes det at det ansøgte, ikke vil påvirke de landskabelige interesser væsentligt.

5.3 Vurdering af gener i lokalområdet

5.3.1 Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er lugtmission fra stalde. Der vil også kunne forekomme lugt fra gødningsopbevaringsanlæg og ved udbringning af gødning. Der foreligger dog kun data og modeller, der kan beregne lugtbelastningen fra stalde til omgivelserne. Det betyder, at lugtgener fra gødningsopbevaringsanlæg og fra udbringning af husdyrgødning primært reguleres ved generelle regler om bl.a. flydelag/overdækning af gyllebeholdere samt

regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Lugtemissionen fra staldanlægget beregnes ud fra produktionsarealets størrelse i m² og de fastsatte emissionsfaktorer for dyretypen og staldsystemet med fradrag for effekten af eventuelle lugtreducerende tiltag. Lugtbelastningen i omgivelserne angives ved modelberegnete geneafstande og tilhørende genekriterier. Afstanden til naboer skal således være længere end de beregnede geneafstande, for at genekriterierne kan overholdes, og lugt fra staldanlægget vurderes til ikke at medføre en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Beregningen af geneafstandene foretages både efter FMK-modellen og Miljøstyrelsens lugtmodel (NY). Geneafstanden fastsættes på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to modeller. FMK-modellen er en simpel statisk beregning uden korrektion for faktuelle ventilationsforhold, vindforhold m.m. NY model tager udgangspunkt i standard stalde, normal ventilation og standardomgivelser, og der korrigeres for vindretning samt eventuel lugt fra andre husdyrbrug. De beregnede lugtgeneafstande reduceres således, hvis husdyrbruget er placeret nord for de omkringboende. Omvendt forøges geneafstandene, hvis der ligger andre større husdyrbrug tæt på beboelserne, dvs. der indregnes kumulation.

Der er for hver beregningsmodel fastsat tilhørende genekriterier. Genekriterierne er fastlagt for følgende kategorier af boliger: enkeltboliger, boliger i samlet bebyggelse/lokalplanlagt boligområde m.v. og nuværende eller fremtidigt byzone/sommerhusområde.

Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren for det ansøgte anlæg, er ikke omfattet af krav til lugtbelastning og indgår derfor ikke ved opgørelsen af enkeltbolig og bolig i samlet bebyggelse.

I tabel 4a nedenfor er resultatet vist af lugtberegningerne i forhold til de områder og beboelser, der er beskrevet i afsnit 5.1 og 5.1.1.

Tabel 4a. Lugtberegninger fra IT-ansøgningssystemet (www.husdyrgodkendelse.dk). Den vægtede gennemsnitsafstand svarer til afstanden målt fra et vægtet lugtcentrum af staldanlægget til den nærmeste "kant" af nabobeboelse, byzone eller lokalplanlagte områder. Den vægtede gennemsnitsafstand er længere end den nærmeste målte afstand fra kant af stald- og/eller husdyrgødningsopbevaringsanlæg (jf. tabel 3).

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Frøllevej 18	0	NY	281	224,8	159,3	Nej
Snagestrøde 2	0	NY	281	281	210,7	Nej
Klassebøllevej 1	0	NY	588,6	525,3	1902,7	Ja
Lokkebyvej 2	0	NY	588,6	525,3	1976,9	Ja
Tullebølle By, Tullebølle	0	NY	704,1	725,9	1725,8	Ja

I tabel 4c nedenfor fremgår den beregnede lugtafsætning med OML.

Tabel 4c. Lugtgeneberegninger beregnet med OML. Den vægtede gennemsnitsafstand er målt fra det vægtede lugtcenterum af staldanlægget.

Områdetype	Vægtet gennemsnitsafstand	Lugtafsætning	Lugtgenekriterie (maksimal tilladt lugtafsætning)	Lugtgenekriterie overholdt
Enkelt bolig (Frellesvigvej 16)	160 m	14 OU	15 OU	Ja
Samlet bebyggelse	1.900 m	1 OU	7 OU	Ja
Byzone	1.700 m	1 OU	5 OU	Ja

På den baggrund vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil medføre væsentlige lugtgener.

I bilag 5 er det vurderet, at der er tale om meget ændrede ventilationsforhold, så FMK-modellen kan erstattes af en konkret OML-beregning med de faktuelle ventilationsforhold.

5.3.2 Støj fra anlæg og maskiner

Beskrivelse af støjkloder

Støjkloder fra landbrugsvirksomheden kan forekomme fra følgende kilder:

- Staldanlæg (fodringsanlæg, vakuumpumper, kompressorer m.m.) og ventilationsanlæg.
- Kornorringsanlæg
- Påfyldning af gyllebeholder (periodevis støjklode ved udbringning af husdyrgødning)
- Ind- og udlevering af grise.

Beskrivelse af driftsperioder

I det omfang det er muligt, vil alle støjende aktiviteter blive lagt indenfor tidsrummet 07.00-18.00. Dog kan der forekomme afvigelser i forbindelse med levering og afhentning af grise, der kan påbegyndes før kl. 07.00. Det forventes at 80-90 % af transporterne vil ligge på hverdage i tidsrummet 07.00-18.00. Ventilationsanlægget er tændt i døgndrift.

Der kan også være afvigelser i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, der i et begrænset antal dage om året kan forekomme på alle tider af døgnet.

Beskrivelse af tiltag mod støj

Ventilationsanlægget vil være i konstant drift, men støjen herfra vil være lav. Der er installeret ventilatormotorer med et lavt støjniveau. Ventilationsanlægget serviceres og vedligeholdes, hvilket er medvirkende til, at støj herfra er minimal.

Der fodres med færdigblandet foder til smågrisene, der leveres til to fodersiloer, der er placeret på klimastaldens østvendte side (S1-S2 på bilag 1). Levering af foder sker med foderindblæsning å ca. 20-30 minutters varighed pr. gang. Foderindblæsningen sker primært i dagtimerne på hverdage (07.00-18.00) og lørdag formiddage (07.00-14.00). Afstanden til de nærmeste nabobeboelser fra de to fodersiloer, hvor indblæsning af foder foretages, er relativ lang og der er bygninger imellem indblæsningsstedet og de nærmeste nabobeboelser.

De to kornsiloer fyldes i forbindelse med høst, og kornet snegles over i kornsiloerne.

Foder til den nye stald pumpes ind i foderanlægget fra foderladen og der er således ingen støjende aktiviteter i forbindelse med levering af foder til den nye stald.

Foder til den eksisterende husdyrproduktion er blevet pumpet ind fra samme foderanlæg.

Der sidder et eksisterende korntørringsanlæg på kornsiloen, der står umiddelbart nord for foderladen (jf. bilag 1 for placering). Der etableres et korntørringsanlæg mere, der placeres indendørs i foderladen og der etableres et korntørringsanlæg på den nye kornsilo imellem de to kornsiloer.

Staldanlægget er et moderne anlæg og motorer fra fodringsanlæg, vakuumpumper, kompressorer m.m. er placeret indendørs, hvorfor støj herfra er minimal.

Det forventes ikke, at transporter vil give anledning til væsentlige støjgener, da der er gode til- og frakørselsveje til ejendommen i behørig afstand til nabobeboelser (ca. 100 meter). Der gøres i den sammenhæng opmærksom på, at til og frakørselsvejen deles med ejendommen på Frellesvigvej 19, der ligeledes er et husdyrbrug, som ejes af ansøger.

Det vurderes at alle generelle krav vedrørende støj fra produktionsanlægget vil blive overholdt. Sammenholdt med ejendommens placering vurderer ansøger, at det ikke er nødvendigt med specielle tiltag for at sikre omboende mod støjgener. Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi.

Der er ikke foretaget vejledende støjberegninger, da den væsentligste støjende aktivitet (korntørring) enten sidder indendørs i foderlade eller er placeret umiddelbart nord for foderladen, hvorved der kommer til at ligge flere bygninger imellem støjkilden og de nærmeste nabobeboelser på Frellesvigvej 16 og Snagestræde 2. Korntørringsanlægget kører i de perioder, det er nødvendigt efter høst. Det kører ikke kontinuerligt, men i perioder døgnet rundt.

Driftstiden for påfyldning af gyllevogn er ca. 2-4 minutter pr. halve time i tidsrummet 06.00-22.00 og kun i korte perioder af få dages varighed i foråret og efteråret. På bilag 1 fremgår placering af påfyldningssted af gyllevogn.

Afstanden til nærmeste nabobeboelse fra ventilationsanlægget på den nye stald er ca. 170 meter. Dette er en større afstand end de eksisterende ventilationsafkast, der er i de stalde, der fjernes. I den nye stald bliver der anvendt nye ventilationsmotorer med lavt støjniveau, og det forventes således, at der ikke vil være væsentlige støjgener fra ventilationsanlægget.

Bygningsparcellen på Frellesvigvej 17 ligger hensigtsmæssigt i forhold til de nærmeste nabobeboelser, og det forventes, at de støjende aktiviteter, der er på ejendommens bygningsparcel, ikke vil give væsentlige støjgener for de nærmeste nabobeboelser.

På ovenstående baggrund vurderes det at det ansøgte, ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for omboende.

Rystelser fra stationære maskiner og fra køretøjer

Der er ingen stationære støjkilder, der giver rystelser. Rystelser kan muligvis opleves fra tunge transporter.

Lastbiler, der holder ved ejendommen i forbindelse med af- og pålæsning, slukker motoren med det samme for at spare på brændstoffet og for at mindske emissionerne. Der er et begrænset antal transporter fra ejendommen med husdyrgødning, da hovedparten af disse transporter foregår via interne markveje til og fra marker omkring driftsbygningerne.

Lugtberregninger i IT-ansøgningskemaet viser, at lugtgeneafstandskravene ikke overholdes til en enkelt fritliggende bolig. Lugtgeneafstandene til samlet bebyggelse og byzone overholdes.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, at ansøger har mulighed for at lade ansøgningsystemets standardiserede spredningsmodel erstatte af en konkret spredningsberregning med OML-modellen (Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodel).

Udgangspunktet er, at det kun er ansøgningsystemets berregninger efter den "Ny model", der direkte kan erstattes af en konkret OML-berregning. Ved meget afvigende ventilationsforhold i forhold til almindelig praksis kan en berregning efter FMK-modellen, erstattes af en konkret OML-berregning.

I det konkrete tilfælde for Frellesvigvej 17 er lugtgeneafstanden hverken overholdt for FMK-modellen eller ny model, hvorfor der skal være meget afvigende ventilationsforhold, for at berregninger med OML-modellen kan anvendes. I tabel 4a ovenfor fremgår lugtgeneafstanden berregnet med FMK ikke, da det umiddelbart er ny model, der har den længste berregnede lugtgeneafstand. I tabel 4c nedenfor er lugtgeneafstanden vist med FMK-modellen.

Tabel 4a. Lugtberregninger fra IT-ansøgningsystemet (www.husdyrgodkendelse.dk), hvor lugtgeneafstanden med FMK-modellen fremgår.

• Staldnavn				
Nr. 2.	NY (ansøgt)	282	224,8	159,3
	NY (udrørt)	86,8	33,3	-
	FMK (ansøgt)	202	202	180,3
	FMK (udrørt)	128	128	-

Det er valgt at foretage konkrete OML-berregninger med følgende tiltag, hvilket betyder at ventilationsforholdene er meget ændrede:

- Normalt vil afkastene være placeret symmetrisk i forhold til sektionernes placering i stalden, hvilket ville betyde, at afkastene ved en normal ventilation ville sidde placeret et stykke fra kip længere nede på tagfladen. Dermed ville afkastene ved normale ventilationsforhold sidde under kip. Afkastene i den ansøgte stald er flyttet tættere på kip.
- I den nye stald bliver afkastene placeret så tæt på kip som muligt og alle afkastene vil blive forlænget så de sidder mindst 1,2 meter over kip.

De nævnte tiltag ovenfor giver en væsentlig reduceret lugtafsætning i lokalområdet. De berregnede lugtgeneafstande overholdes med en stor margin, og der er tale om meget ændret ventilation i forhold til en "normal ventilation". De berregnede lugtgeneafstande er væsentligt kortere med den konkrete OML-berregning i forhold til de lugtgeneafstande, der er berregnet med FMK-modellen.

Placering af afkast, lugtcentrum, berregningsforudsætninger m.v. fremgår af bilag 4 med redegørelse af OML-berregningerne.

Formålet med at erstatte standard lugtberregningerne efter FMK-modellen med en konkret OML-berregning er at give et mere retvisende billede af de faktiske lugtspredningsforhold i det konkrete projekt. Det vil blandt andet sige, at væsentlige virkemidler samt vind- og terrænforhold inddrages i lugtberregningen, og at den konkrete virkning heraf kan berregnes.

OML-berregningerne i bilag 4 viser at lugtgenekriterierne er overholdt med de konkrete væsentlige ændringer af ventilationssystemet.

På den baggrund vurderes det, at der ikke er rystelser fra det konkrete husdyrbrug, der giver væsentlige gener for omgivelserne.

5.3.3 Lys

Lyset i staldene vil primært være tændt i tidsrummet kl. 06.00 til 20.00.

Der sidder orienteringslys ved udleveringsrampen til den nye stald. Lyset er kun tændt efter behov og der er ikke direkte indsigt til lyskilden fra de nærmeste nabobeboelser, da der er afskærmende beplantning. Placering af lyskilder fremgår af bilag 1.

På ovenstående baggrund vurderes det at det ansøgte, ikke vil give anledning til væsentlige lysgener for omboende.

5.3.4 Fluer og skadedyr

Generel beskrivelse af skadedyr

Generelt lægges der vægt på en hurtig og effektiv bekæmpelse af skadedyr ved konstatering af deres tilstedeværelse. Forekomst af skadedyr forebygges blandt andet ved daglig oprydning og fjernelse af gødning, halm og foderrester. Al bekæmpelse af skadedyr sker i henhold til retningslinjerne fra Skadedyrlaboratoriet, Aarhus Universitet.

Beskrivelse af fluebekæmpelse

Der er ingen fluegener fra husdyrbruget.

I det omfang det er nødvendigt, vil der blive foretaget fluebekæmpelse i henhold til retningslinjerne fra Skadedyrlaboratoriet, Aarhus Universitet.

Beskrivelse af rottebekæmpelse

Hvis der opstår problemer med rotter, vil bekæmpelse ske i henhold til retningslinjerne fra Skadedyrlaboratoriet, Aarhus Universitet.

5.3.5 Støv

Der kan forekomme støvgener ved den daglige håndtering af foder og halm m.m. Al håndtering af mulige støvkilder foregår indendørs. Staldanlægget, hvor støvende aktiviteter kan forekomme, ligger i god afstand til de nærmeste nabobeboelser. Desuden er der bygninger og/eller levende hegn imellem støvende aktiviteter og nabobeboelser.

På ovenstående baggrund vurderes det at det ansøgte, ikke vil give anledning til væsentlige støvgener for omboende.

5.3.6 Transport

Arbejdskørsel til og fra staldanlægget sker via Frellesvigvej. Transporterne vil primært foregå indenfor normal arbejdstid 07.00-18.00, men der kan også være tidspunkter med øget trafik på og omkring ejendommen udenfor de anførte tidspunkter. Det forventes at 80-90 % af transporterne vil ligge på hverdage i tidsrummet 07.00-18.00.

Nedenstående tabel 5 viser en oversigt over omfanget af transporter angivet af ansøger som retningsgivende.

Tabel 5. Transporter til og fra ejendommen.

Art	Antal transporter/år nudrift	Antal transporter/år ansøgt	Transporter pr. uge/måned ansøgt	Tidspunkt
Levering af grise	52	52	Hverdage	00.00-24.00
Afhentning af slagtesvin	52	52	Hverdage	00.00-24.00
Afhentning af døde dyr	52	52	Alle dage	07.00-18.00
Korntransporter ved høst	30	40	Alle dage Sæsonbestemt	00.00-24.00
Levering af foder	52	52	Hverdage Evt. lørdage	07.00-18.00 07.00-14.00
Gylleudbringning	100*	100*	Alle dage Sæsonbestemt	00.00-24.00
Halmtransporter	12	12	Sæsonbestemt	00.00-24.00
Diverse transporter (brændstof, renovation m.m.)	12	12	Hverdage	06.00-18.00
I alt (gns.)	362	372		

* Transporter til udbringning af husdyrgødning er lavt, da mest muligt udbringes på markerne omkring ejendommen.

På figur 2 nedenfor vises til- og frakørselsveje til staldanlægget.

Figur 2. Til- og frakørselsveje til ejendommen.

Der er tale om en udvidelse af husdyrbruget, og der sker derfor en stigning i antallet af transporter, der primært skyldes en forøget transport med korn og foder. En stor del af husdyrgødningen kan udbringes direkte fra gyllebeholderne på ejendommen til de omkringliggende marker, og der er derfor et relativt lavt antal transporter med husdyrgødning.

Reglerne for udkørsel af husdyrgødning vil blive overholdt. En del af trafikken er begrænset til enkelte af årets dage.

Alle grænser for tilladelig støj fra transporter til og fra ejendommen vil blive overholdt, og der vil kun i meget få tilfælde opstå gene fra transport.

Da der er tale om gode til- og frakørselsforhold, og da der samtidig er relativt langt til de nærmeste nabobeboelser fra overkørslen mellem privat vej og offentlig vej, vurderes det, at transporter til og fra ejendommen ikke medfører væsentlige gener.

5.4 Vurdering af spildevand, husdyrgødning, affald og kemikalier

5.4.1 Spildevand

Spildevand fra ejendommen bortledes til gyllebeholder.

Tabel 6. Spildevand (art og mængder).

Art	Nudrift	Ansøgt drift	Bortledes til
Rengøringsvand m.m.	400 m ³ *	400 m ³ *	Gyllebeholder

* Vand til rengøring af stalde er inkluderet i normaltalsberegning for gylleproduktion (jf., afsnit 5.4.2).

Der er ikke vaskeplads på ejendommen og der bortledes ikke overfladevand til gyllebeholdere. Al tagvand bortledes til markdræn (se bilag 1 for placering). Samlet set vurderes det, at der vil være ca. 3.000 m³ opsamlet tagvand, der ledes til dræn efter opførslen af den nye stald. I nudriften er der ca. 2.800 m³ opsamlet tagvand, der ledes til markdræn. Årsagen til at mængden af opsamlet tagvand falder, skyldes, at der efter opførslen af den nye stald vil være en mindre bygningsmasse på ejendommen.

Der gøres i øvrigt opmærksom på at håndteringen af opsamlet tagvand ikke er en del af miljøgodkendelsesprocessen (jf. NMK-132-00521). En eventuel udledningstilladelse håndteres efter Miljøbeskyttelsesloven i forbindelse med byggegodkendelse af projektet med den nye stald.

5.4.2 Husdyrgødning

Gødningsproduktion og håndtering

Der produceres svinegylle på ejendommen, og der er følgende opbevaringsanlæg til rådighed:

Eksisterende gyllebeholder G1:	3.000 m ³
Eksisterende gyllebeholder G2:	1.225 m ³
Gyllekanaler:	800 m ³
Opbevaringsanlæg i alt flydende husdyrgødning:	5.025 m³

I tabel 7 nedenfor er der lavet en opgørelse over den årlige produktion af husdyrgødning.

I henhold til § 11 i husdyrgødningsbekendtgørelsen skal husdyrbrug råde over opbevaringsanlæg for husdyrgødning med en kapacitet, der er tilstrækkelig til, at udbringningen kan ske i overensstemmelse med reglerne om udbringningstidspunkter m.v.

Den tilstrækkelige opbevaringskapacitet vil normalt svare til mindst 9 måneders tilførsel.

Tabel 7. Opgørelse af opbevaringsbehov og opbevaringskapacitet, jf. Landbrugets Byggeblad 95.03-03.

Dyretype	Staldtype	Antal	Gylle m ³ /år/dyr	Dybstrøelse m ³ /år/dyr	Gylle m ³ /år i alt	Dybstrøelse t/år i alt
Slagtesvin/polte	Gylle	10.000	0,541	-	5.410	
Smågrise	Gylle	12.000	0,129	-	1.548	
Gødningsproduktion i alt					6.958	0
Fradrag for overdækning af gyllebeholder					290	0
Gødningsproduktion inkl. overfladevand og fradrag for overdækning (i alt)					6.668	0
Nødvendig opbevaringskapacitet til 9 måneder					5.001	0
Opbevaringskapacitet til rådighed					5.025	0
Opbevaringskapacitet på ejendommen (antal måneder)					9,0	-

På ovenstående baggrund vurderes det, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den ansøgte produktion.

5.4.3 Affald og kemikalier

Døde dyr

Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr sker i henhold til reglerne i bekendtgørelse om opbevaring af døde produktionsdyr (BEK nr. 558 af 01/06 2011).

Døde dyr opbevares på Frellesvigvej 18 i gammel møddingsplads under kadaverkappe.

Opbevaring af olie og kemikalier

Der opbevares ikke dieselolie, motorolie eller spildolie på ejendommen.

Pesticider

Der opbevares ikke pesticider på ejendommen.

Medicinrester og emballage

Medicinrester og medicinaffald opbevares utilgængeligt i lukkede beholdere.

Substitution af farlige stoffer

Der anvendes ikke særligt skadelige eller betænkelige stoffer i husdyrproduktionen.

Det kan i den sammenhæng nævnes, at varmebehovet på ejendommen dækkes via gyllekølingsanlægget.

Der er derfor ikke redegjort yderligere for substitution af farlige stoffer.

Bortskaffelse af affald

Al affaldshåndtering sker i henhold til Langeland Kommunes affaldsregulativ.

- Fast affald og emballage afleveres via godkendt affaldsmottager/- transportør eller leveres til genbrugsplads.
- Eventuelt olie- og kemikalieaffald afleveres via godkendt affaldsmottager/- transportør eller leveres til genbrugsplads.
- Eventuelle medicinrester, tom emballage m.m. afleveres via godkendt affaldsmottager/- transportør eller leveres til genbrugsplads.
- Døde dyr afhentes af DAKA.

Samlet vurdering af affald og kemikalier

Al affald og kemikalier håndteres på en forsvarlig måde, der betyder, der ikke er en væsentlig forureningsmæssig risiko med virksomhedens affaldshåndtering. Affaldshierarkiet er iagttaget idet, der sorteres og indsamles affald til genbrug i det omfang, det er muligt.

På den baggrund vurderes det, at der ikke er en risiko forbundet med virksomhedens affaldsproduktion og håndtering heraf.

5.5 Vurdering af ammoniakpåvirkning

5.5.1 Ammoniakfordampning fra stald og lager

Miljøstyrelsens vejledende krav om anvendelse af bedste tilgængelige teknologi (BAT) til reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager er opfyldt (jf. afsnit 6 nedenfor).

Ifølge beregningerne i Miljøstyrelsens IT-ansøgningssystem er der følgende ammoniaktab fra anlægget (stalde samt opbevaringsanlæg til husdyrgødning) i ansøgt drift, nudriften og 8-årsdriften:

	Ansøgt	Nudrift	8-års drift
Ammoniakfordampning	4.195 kg NH ₃ -N	2.084 kg NH ₃ -N	2.084 kg NH ₃ -N

5.5.2 Ammoniakafsætning i lokalområdet

På figur 3 nedenfor er der en oversigt over naturområder i lokalområdet.

Figur 3. Beskyttede naturområder i lokalområdet. Afstanden til kategori 1- og 2- naturområderne er så stor, at de ikke er vist på figuren.

I de følgende afsnit beskrives de enkelte naturområder, og de beskyttelsesniveauer, der gælder for de respektive naturområder.

5.5.3 Ammoniakafsætning på naturområder

Ammoniakdepositionen på naturområderne i lokalområdet er vist i tabel 8 nedenfor.

Der er beregnet ammoniakdeposition på 5 naturområder, der er vist i tabel 8 med litra nr. 1-5, hvor 3-5 er vist på figur 3 ovenfor.

Tabel 8. Oversigt over ammoniakdeposition på naturområder.

Navn:	Kategori:	Oprefter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merddeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8 års drift	Nudrift:	
Nr. 5. Skov nord - vest	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,5	0,5	1,3
Nr. 4. Overdrev - syd	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,5	0,5	0,8
Nr. 3. Mose - øst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,8	0,8	1,5
Nr. 2. Overdrev >2,5 ha	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Nr. 1. Overdrev (Natura 2000)	Kategori 1	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0

5.5.4 Internationale naturbeskyttelsesområder

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde (Natura2000) er "Det Sydfynske Øhav".

Nærmeste del af Natura2000-området ligger ca. 6 km sydvest for ejendommen.

5.5.5 Kategori 1 og 2 naturområder

Kategori 1

Kategori 1-natur er de ammoniakfølsomme naturtyper, der ligger indenfor internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000), og som samtidig indgår i udpegningsgrundlaget for det pågældende Natura 2000-område. Naturtyperne fremgår af den kortlægning Naturstyrelsen har foretaget i forbindelse med Natura 2000-planlægningen.

Ammoniakdepositionen på kategori 1-naturområder må totalt set maksimalt være 0,7 kg NH₃-N/ha/år fra det ansøgte husdyrbrug (dog 0,4 og 0,2 kg NH₃-N/ha/år, hvis der findes 1 hhv. mere end 1 husdyrbrug i nærheden).

Der er beregnet ammoniakdeposition på det nærmeste naturområde, der ligger indenfor Natura 2000-området (naturområde 1). Der er tale om et overdrev, der ligger ca. 8,1 km sydvest for staldanlægget. Det vurderes, at naturområdet er kategori 1-natur.

Der er ingen kategori 1 naturområder, der modtager en totaldeposition på mere end 0,0 kg NH₃-N/ha/år.

Der er ikke regnet med kumulativ effekt fra andre husdyrbrug i lokalområdet fordi totaldepositionen er mindre end 0,2 kg NH₃-N/ha/år og dermed under det skrappeste afskæringskriterie for kumulative effekter fra andre husdyrbrug.

På den baggrund vurderes det, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af kategori 1 naturområder.

Kategori 2

Kategori 2-natur er nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der ligger uden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Det drejer sig om:

- højmoser
- lobeliesøer
- heder der er større end 10 ha, og som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3
- overdrev der er større end 2,5 ha, og som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Ammoniakdepositionen på kategori 2-naturområder må totalt set maksimalt være 1,0 kg NH₃-N/ha/år.

Nærmeste registrerede kategori 2 natur er et overdrev (naturområde 2) ca. 2 km vest for staldanlægget.

Der er ingen kategori 2 naturområder, der modtager en totaldeposition på mere end 0,0 kg NH₃-N/ha/år.

På den baggrund vurderes det, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af kategori 2 naturområder.

5.5.6 Kategori 3-naturområder

Kategori 3-naturområder er ammoniakfølsomme naturområder, som ikke er kategori 1-natur eller kategori 2-natur, og som er hede, mose eller overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, eller som er ammoniakfølsom skov.

Ifølge husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for ammoniak vurderes merbelastninger på indtil 1,0 kg NH₃-N/ha/år ikke at have væsentlige negative konsekvenser for kategori 3-natur.

Ved vurdering af om der skal stilles vilkår til maksimal merdeposition på 1 kg NH₃-N/ha/år, skal følgende inddrages (jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36 stk. 4):

- det pågældende naturområdes status i kommuneplanen (om naturområdet er udpeget som særlige værdifulde naturområder m.m.) **og/eller** om naturområdet har en høj naturkvalitet
samt
- om naturområdet er påvirket fra andre kilder som markbidraget

Der ligger flere kategori 3-naturområde i lokalområdet, og der er beregnet ammoniakdeposition på de nærmeste af disse naturområder (naturområde 3-5).

Der er ingen kategori 3-naturområder, der modtager en merdeposition med ammoniak, der er større end 0,5 kg NH₃-N/ha/år.

På den baggrund vurderes det, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af det pågældende skovområde.

5.5.7 Øvrige naturområder

Udover kategori 1, 2 og 3 naturområder skal det vurderes om der ligger øvrige naturområder, der er § 3-beskyttede naturområder i lokalområdet.

Der ligger ingen øvrige naturområder i umiddelbar nærhed af driftsbygningerne på Frellesvigvej 17, og der er dermed ingen øvrige naturområder, der modtager en merdeposition med ammoniak større end den, der er beregnet for de kategori 3-naturområder, der er beregnet ammoniakafsætning på.

Dermed er der ingen øvrige naturområder, der modtager en merbelastning med ammoniak på mere end 1,0 kg NH₃-N/ha/år.

På den baggrund vurderes det, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af de konkrete vandhuller.

5.5.8 Samlet konklusion naturområder

Der er ingen kategori 1 og 2 naturområder, der modtager en total ammoniakdeposition på mere end 0,0 kg NH₃-N/ha/år.

Der er to kategori 3 naturområder, der modtager en merdeposition på mere end 0,5 kg NH₃-N/ha/år.

Af øvrige naturområder, der hverken er kategori 1, 2 eller 3 naturområder, er der ingen naturområder, der modtager en merbelastning på mere end 1,0 kg NH₃-N/ha/år. På ovenstående baggrund vurderes det, at den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen ikke vil medføre en tilstandsændring af sårbare naturområder.

6 BAT-REDEGØRELSE

6.1 BAT i relation til Management

Den daglige drift søges tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse således, at anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne.

Der er stor bevågenhed omkring minimering af forbruget af ressourcer som strøm, varme, brændstof og næringsstoffer. Herudover fokuseres på reduceret ammoniakfordampning fra stalde og godningslagre. Dette søges bl.a. opnået ved hyppig renholdelse af overflader.

Der fokuseres på færrest mulige lugt- og fluegener for omgivelserne. Dette søges opnået ved renholdelse af overflader som nævnt ovenfor og fluebekæmpelse i det omfang det er nødvendigt. Fluebekæmpelse sker efter retningslinjerne fra Skadedyrlaboratoriet, Aarhus Universitet.

Der foretages daglige tjek og løbende service på produktionsanlægget. Hvis der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget, som udføres af kompetent personale.

Overbrusning og rengøring

Der anvendes overbrusning i alle staldafsnit. Overbrusningen benyttes efter forskriften i lov om indendørs hold af grise. I staldene bliver overbrusningen brugt til at styre dyrenes godeadfærd og til nedkøling af dyrene i varme perioder. Desuden reducerer overbrusning støv i staldluften.

Der er stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. Herved mindskes risikoen for uhygiejniske forhold.

6.2 BAT i relation til ammoniak

Miljøstyrelsen har fastlagt emissionsgrænseværdier ud fra følgende to principper:

1. Enkeltteknologier, der overstiger ca. 100 kr. per reduceret kg N indgår ikke.
2. Meromkostningerne forbundet med opfyldelse af emissionsgrænseværdierne bør ikke overstige ca. 1 % af de samlede årlige produktionsomkostninger.

Ved at anvende Miljøstyrelsens emissionsgrænseværdier kan der beregnes et BAT-niveau for ammoniakemissionen på 4.195 kg NH₃-N/år. Beregningerne fremgår af IT-ansøgningsskema 232.000.

For at opfylde BAT-emissionsniveauet anvendes der følgende teknologi:

- Delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv i den nye slagtesvinestald.
- Fast overdækning på den store gyllebeholder, hvor der ikke tidligere er stillet BAT-krav om anvendelse af fast overdækning.
- Gyllekøling i den nye slagtesvinestald med en ammoniakreducerende effekt på 22,3 %

På bilag 3 er forudsætningerne for beregningen af gyllekølingsanlægget vist.

Miljøstyrelsens BAT-emissionsgrænseværdier er overholdt, og der er dermed truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra det samlede staldanlæg ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik til reduktion af ammoniakemissionen.

6.3 BAT i relation til foder

Bedste tilgængelige foderteknologi

Der anvendes fasefodring, hvor foderblandingerne optimeres, så tildelingen af N og P tilpasses dyrenes behov alt efter, om der er tale om diegivende søer, gøde/drægtige søer eller smågrise/slagtesvin. Der er således et stort fokus på, at husdyrgødningens indhold af næringsstoffer minimeres. I øvrigt tilrettelægges fodringen, så mængden af foderrester minimeres.

Foderet tilsættes fytase der betyder, at en større andel af P i foderet gøres tilgængeligt i grisenes fordøjelsessystem. Dermed udnyttes en større andel af fosforet i foderet, og der sker en mindre udskillelse af P i husdyrgødningen.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF-dokumentet), der vedrører intensiv svineproduktion, er det BAT at anvende fytase i foderet og anvende fasefodring.

6.4 BAT i relation til energi og vand

6.4.1 BAT på energibesparende foranstaltninger

Udendørsbelysning er kun tændt i forbindelse med daglige arbejds gange, hvis dagslyset ikke er tilstrækkeligt. Der anvendes lavenergipærer overalt, hvor dette er muligt. Der anvendes spændingssænkning på lyset. Der overvejes løbende muligheder for at reducere forbruget vha. automatiske foranstaltninger. Ventilationen i staldene er undertryksventilation med strømbesparende motorer.

Ventilationsanlægget rengøres i hvert staldafsnit, når der foretages vask af staldafsnittet efter hvert hold grise. Herved sikres det, at ventilationsanlægget altid holdes rent således, at der ikke ophobes støv og skidt i ventilationsanlægget. Herved sikres det, at ventilationsanlægget altid fungerer optimalt.

Logistikken i forbindelse med udtagning af foder er planlagt, så arbejdet giver færrest mulige driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Tilsvarende planlægges transporter med husdyrgødning at være så effektive og energibesparende som muligt.

Der foretages en årlig aflæsning af elforbruget i forbindelse med årsregnskabet. Den væsentligste begrundelse for at følge med i elforbruget er at kunne optimere virksomhedens forbrug heraf. Virksomhedens elforbrug er konstant over året, der er ingen sæsonbetonede produktionsmæssige variationer. Derfor er det tilstrækkeligt at foretage en enkelt årlig aflæsning.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF-dokumentet), der vedrører intensiv svineproduktion, er det BAT at aflæse elforbruget – uden nærmere angivelse af hyppighed for aflæsning. Derfor vurderes det, at det er BAT at aflæse elforbruget en gang årligt.

6.4.2 BAT på vandbesparende foranstaltninger

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Vandforbruget minimeres ved, at der bruges drikkekar/drikkenipler. Dermed er vandspildet minimalt, og der anvendes praktisk taget kun det drikkevand, som grisene tapper.

I forbindelse med den daglige rytme og gennemgang i staldene, reduceres risikoen for, at et eventuelt brud på drikkevandssystemet resulterer i et længerevarende spild af vand.

Eventuelle lækager identificeres og små reparationer udføres hurtigst mulig. Service tilkaldes, hvis der er behov for det.

Når der skal vaskes stalde, foretages en iblodsætning, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere. Iblodsætningen og anvendelsen af højtryksrensere er med til at reducere vandforbruget i forbindelse med vask.

Ifølge BREF-dokumentet, anvendes der således BAT (brug af højtryksrensere og drikkekar/drikkenipler).

Der foretages en årlig aflæsning af vandforbruget i forbindelse med årsregnskabet. Den væsentligste begrundelse for at følge med i vandforbruget er at kunne optimere virksomhedens forbrug heraf. Virksomhedens vandforbrug er konstant over året, der er ingen større sæsonbetonede produktionsmæssige variationer. Derfor er det tilstrækkeligt at foretage en enkelt årlig aflæsning.

Ifølge BREF-dokumentet, er det BAT at aflæse vandforbruget – uden nærmere angivelse af hyppighed for aflæsning. Derfor vurderes det, at det er BAT at aflæse vandforbruget en gang årligt.

6.4.3 BAT på opbevaring af husdyrgødning

Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gylletanke og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.

Der etableres flydelag på gylletanke for at minimere ammoniak emission, flydelaget kontrolleres månedligt og der føres logbog over kontrollen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.

Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.

Tanken tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tanken.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle. Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der er etableret flydelag indenfor den lovpligtige periode.

Tankene er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tankene hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

6.5 Særregler for IE-husdyrbrug

Når husdyrbruget overskrider grænsen for IE-husdyrbrug, som i den konkrete sag sker, når der er mere end 2.000 stipladser til slagtesvin, er der yderligere en række særregler, der træder i kraft.

Det drejer sig om:

- Miljøledelse
- Oplæring af medarbejdere
- Kontrol og reparation/vedligeholdelse af husdyrbruget
- Beredskabsplan
- Fodringsvilkår

Nedenfor er det kort beskrevet, hvad de enkelte punkter indeholder.

6.5.1 Miljøledelse

IE-husdyrbrug skal have et miljøledelsessystem, der opfylder følgende betingelser:

- Formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold

- Fastsætte miljømål
- Udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål
- Minimum 1 gang årligt evaluerer miljømedarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- Minimum 1 gang årligt gennemgår miljøledelsessystemet.

6.5.2 Oplæring af medarbejdere

IE-husdyrbrug skal oplære personale, hvad angår:

- Relevant lovgivning
- Transport og udbringning af husdyrgødning
- Planlægning af aktiviteter
- Beredskabsplanlægning og beredskabsstyring
- Reparation og vedligeholdelse af udstyr

6.5.3 Kontrol og reparation/vedligeholdelse af husdyrbruget

IE-husdyrbrug skal udarbejde og følge en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af husdyrbruget inkl. materiel, herunder med henblik på at forebygge uheld, og beredskab for håndtering af uventede emissioner og hændelser.

Planen skal som minimum opfylde indeholde følgende punkter for regelmæssige kontrol, reparation og vedligeholdelse:

- Gyllebeholdere (for tegn på skader, nedbrydning eller utætheder)
- Gyllepumper, -miksere, -separatorer og -spredere.
- Forsyningssystemer til vand og foder
- Varme-, køle- og ventilationssystemer samt temperaturfølere, herunder optimeret styring heraf
- Siloer og transportudstyr (f.eks. ventiler og rør)
- Luftrensningssystemer (f.eks. ved regelmæssige inspektioner)
- Udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes og frekvensen for løbende indstilling i så fald fastsættes i planen
- Maskiner til udbringning af husdyrgødning samt doseringsmekanisme- eller dyse, som begge skal være i god stand

Kontrol, reparation og vedligeholdelse skal ske regelmæssig. Kontrol af gyllebeholdere skal som minimum gennemføres én gang årligt.

6.5.4 Beredskabsplan

IE-husdyrbruget skal udarbejde en beredskabsplan, der som minimum indeholder følgende punkter:

- En plan over husdyrbruget med angivelse af drænsystemer og vandkilder og spildevandskilder
- Handlingsplan for håndtering af visse potentielle hændelser (f.eks. brande, utætte og kollapsede gyllebeholdere, ukontrolleret afstrømning af møddinger og olieudslip)
- Tilgængeligt udstyr til håndtering af forureningsulykker (f.eks. udstyr til tilstopning af drænrør og opdæmning af grøfter samt oliesug, absorberingsmåtter eller ruller til olieudslip)

6.5.5 Fodringskrav

Kvælstof

IE-husdyrbrug skal for at reducere den samlede mængde kvælstof, der udskilles, som minimum enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råprotein ved hjælp af en god aminosyrebalance, eller ved at bruge et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde kvælstof, der udskilles og er tilladt i henhold til EU-forordning om foder-tilsætningsstoffer. En god aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor aminosyreprofilen supplerer hinanden og/eller ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med lavt indhold af råprotein. IE-husdyrbruget kan anvende en kombination af de nævnte teknikker.

Fosfor

IE-husdyrbrug skal for at reducere den samlede mængde fosfor, der udskilles, som minimum anvende enten fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, et eller flere fodertilsætningsstoffer som nedsætter den samlede mængde fosfor der udskilles (f.eks. fytase) og tilladt i henhold til EU-forordning om fodertilsætningsstoffer eller let fordøjeligt uorganisk fosfat som f.eks. monocalciumfosfat i stedet for mindre fordøjelige fosforkilder. IE-husdyrbruget kan også anvende en kombination af de nævnte teknikker.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere anvendelse af fodring eller fodringsteknikker som nævnt ovenfor. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

6.5.6 Optimering af produktionsprocesser

IE-husdyrbrug skal optimere produktionsprocesserne i det omfang det er muligt. For det konkrete husdyrbrug på Frellesvigvej 17 sker det med gyllekøling i den nye stald, der reducerer energiforbruget i produktionen. Der er desuden mulighed for at producere såvel smågrise og slagtesvin i den nye stald, hvilket giver en større fleksibilitet i produktionen og dermed bedre udnyttelse af produktionsanlægget. Der anvendes E-kontrol, så foderforbruget optimeres. Endelig er anvendelsen af den producerede flydende husdyrgødning optimeret via opbevaring af mest mulig gylle i nærheden af de arealer, hvor gyllen skal udbringes samtidig med, at den bedst muligt udbringningsteknik anvendes.

Det vurderes dermed, at der er anvendt optimering af produktionsprocesser i det omfang det er muligt.

7 UHELD OG RISICI

7.1 Driftsforstyrrelser og uheld

Af mulige driftsforstyrrelser og uheld kan nævnes:

- Gylleudslip ved f.eks. lækage på pumperør, spild ved overpumpning fra gyllebeholder til gyllevogn eller væltet gylletransport.
- Spild af olie og kemikalier/pesticider.
- Strømsvigt i staldanlægget.

Med henvisning til ovennævnte følger her en beskrivelse af foranstaltninger, der er truffet for at imødegå de nævnte uheld:

- Pumpning af gylle vil altid være under opsyn.
- Der udføres regelmæssig beholderkontrol på gyllebeholderne.

- Ved strømsvigt er der nodopluk i staldene, og der gives en alarm til mobiltelefon hos den driftsansvarlige.
- Opbevaring af olie sker forsvarligt, og der anvendes kun godkendt olietank.
- Ved uheld med gylle eller olie kontaktes den lokale miljøvagt og der vælges de bedste oprydnings- og forebyggelsesforanstaltninger. Således at gene og risiko for en forurening begrænses mest muligt. Et eventuelt spild af olie opsuges med savsmuld/kattegrus. Ved større spild opdæmmes med halmballer, jord og lignende.

Alle medarbejdere er instrueret i at kontakte kommunens miljøvagt eller ringe 112 ved uheld.

Desuden bliver der udarbejdet en beredskabsplan, når den nye stald tages i brug.

8 EGENKONTROL

Bedriftens egenkontrol består primært af det lovpligtige gødningsregnskab, produktionsopgørelser og driftsregnskab samt egne løbende registreringer. Ansøger aflæser og registrerer forbrug af vand og el en gang årligt i forbindelse med årsregnskabet.

Virksomhedens el- og vandforbrug er konstant over året, der er ingen større sæsonbetonede produktionsmæssige variationer. De tekniske installationer og hjælpemidler kontrolleres løbende for at imødegå driftsforstyrrelser og uheld. Der henvises i øvrigt til afsnit 6.1 vedr. "Management".

9 SAMLET VURDERING

Vedrørende ansøgningskrav jf. § 4 i Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen):

Stk. 7. Ved udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten skal ansøger tage hensyn til tilgængelige resultater af andre relevante vurderinger foretaget i henhold til anden lovgivning.

Stk. 8. Miljøkonsekvensrapporten, herunder de oplysninger, som ansøger skal give efter bilag 1, pkt. E og F, skal på en passende måde påvise, beskrive og vurdere det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,*
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,*
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,*
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,*
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og*
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.*

I bilag 1 under afsnit E. Miljøkonsekvensrapporter står følgende:

Kravene i pkt. B, E og F, jf. § 4, fastlægger samlet de oplysninger, som ansøgeren skal fremlægge i miljøkonsekvensvurderingsrapporten under hensyntagen til projektets særlige karakteristika, herunder dets placering og tekniske kapacitet samt forventede indvirkning på miljøet. Kravene tager udgangspunkt i de særlige karakteristika, som gør sig gældende for husdyrbrug og for det miljø, som kan forventes at blive berørt, og er integreret i det digitale selvbetjeningssystem www.husdyrgodkendelse.dk.

Nedenfor er der en konklusion for de oplysninger, som er relevante for de særlige karakteristika, der gør sig gældende for det ansøgte og for det miljø, der kan forventes at bliver berørt. Alle de oplysninger, der er relevante for det konkrete projekt, er beskrevet igennem miljøkonsekvensrapportens afsnit ovenfor og konklusionen i forhold til § 4 herunder bilag 1 pkt. B, E og F er gengivet nedenfor.

Konklusion af miljøkonsekvensrapport for Frellesvigvej 17

I den konkrete sag vurderes der ikke at være forhold vedrørende anden lovgivning, der skal tages hensyn til.

Med hensyn til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §4 stk. 6 er der følgende konklusioner:

Befolkningens og menneskers sundhed

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 5.3 om vurdering af gener i lokalområdet, er det vurderet, at det konkrete projekt ikke medfører væsentlige påvirkninger med lugt, støj, støv m.m.

Det vurderes desuden, at en svineproduktion som den ansøgte hverken direkte eller indirekte har påvirkning på befolkningens eller menneskers sundhed.

Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 5.5 om vurdering af ammoniakpåvirkning, er det vurderet, at det konkrete projekt hverken i sig selv eller i kumulation med andre husdyrbrug i lokalområdet medfører væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af naturområder.

Da bilag IV-arters yngle- og rasteområder er direkte eller indirekte afhængige af, at der ikke sker væsentlige tilstandsændringer af naturområder, vurderes det, at der ikke sker væsentlige påvirkninger af bilag IV-arters yngle- og rastområder.

Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 6 er der vurderet på anvendelse af BAT. Det vurderes, at der anvendes BAT i tilstrækkeligt omfang på ressourceforbrug. Der er dermed redegjort for, at det konkrete projekt reducerer forbruget af energi mest muligt, hvilket alt andet lige betyder et mindre klimaaftryk fra husdyrbruget.

Desuden er alle stalde, gødningskanaler, gyllerør, forbeholder og gyllebeholdere udført af tætte materialer i henhold til gældende forskrifter på området (landbrugets byggeblade).

Der er ingen skadelige emissioner fra stoffer, der kan være giftige for omgivelserne. Som nævnt har ammoniakemissionen ingen væsentlige virkninger på naturområder i omgivelserne.

Desuden er der i miljøkonsekvensrapportens afsnit 5.3.1 redegjort for, at alle lugtgenekriterier er overholdt.

Endelig vurderes det, at det konkrete husdyrbrug hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter udgør en risiko for indvirkning på klimaet. Dels vurderes det, at emissionen med klimagasser som følge af det ansøgte er yderst begrænset i forhold til den totale udledning af klimagasser på nationalt plan og dels vurderes det, at det ansøgte husdyrbrug ikke er sårbart overfor de klimæændringer, der er i vente indenfor en periode på ca. 30 år, hvilket er den estimerede levetid for det konkrete projekt.

På den baggrund vurderes det, at det konkrete projekt ikke medfører direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer, jordbund, vand, luft eller klima.

Materielle goder, kulturarv og landskabet

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 5.1.1., 5.2, 5.3 og 5.5 er det vurderet, at det konkrete projekt ikke medfører væsentlige påvirkninger af landskabet. Desuden er alle afstandskrav overholdt, og der er ingen væsentlige påvirkninger af kulturarv og materielle goder.

Samspejlet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4

Det vurderes, at der ikke er væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af et samspil imellem de enkelte faktorer under punkterne 1-4.

Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 7, er der redegjort for eventuelle uheld og risici. Det er vurderet, at den største risiko for ulykker eller katastrofer er gylleudslip.

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 7 er der redegjort for de foranstaltninger, der skal minimere eventuelle uheld, og hvordan der skal reageres, hvis et uheld skulle opstå.

På den baggrund vurderes det, at sårbarheden i forhold til punkterne 1-5 er tilgodeset i tilstrækkeligt omfang. Det vurderes således, at der ikke er væsentlige risici i forbindelse med ulykker og katastrofer.

Sammenfatning af konklusionen (bilag 1 pkt. B, D og F)

For det konkrete husdyrbrug vurderes der ikke at være yderligere oplysninger, som er relevante for de særlige karakteristika, der gør sig gældende for det ansøgte og for det miljø, der kan forventes at blive berørt.

10 KILDER

Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (BEK nr. 2256 af 29. december 2020).

Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse (LBK nr. 240 af 13. marts 2019).

Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (BEK nr. 2256 af 29/12/2020).

Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK 2. udgave maj 2002.

Faglig rapport vedrørende en ny lugtvejledning for husdyrbrug, december 2006, Skov- og Naturstyrelsen med standardiseret OML-beregning (Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller).

<https://langelandkommune.dk/kommunen/nyhedsarkiv/kommuneplan-2021-2033-endaeligt-vedtaget>

www.ois.dk

<https://lbst.dk/landbrug/arealer-og-ejendomme/landbrugsloven-og-erhvervelse/landbrugspligt>

<https://husdyrvejledning.mst.dk/vejledning-til-bekendtgørelserne/husdyrgoedkendelses-bekendtgørelsen>

11 METODE

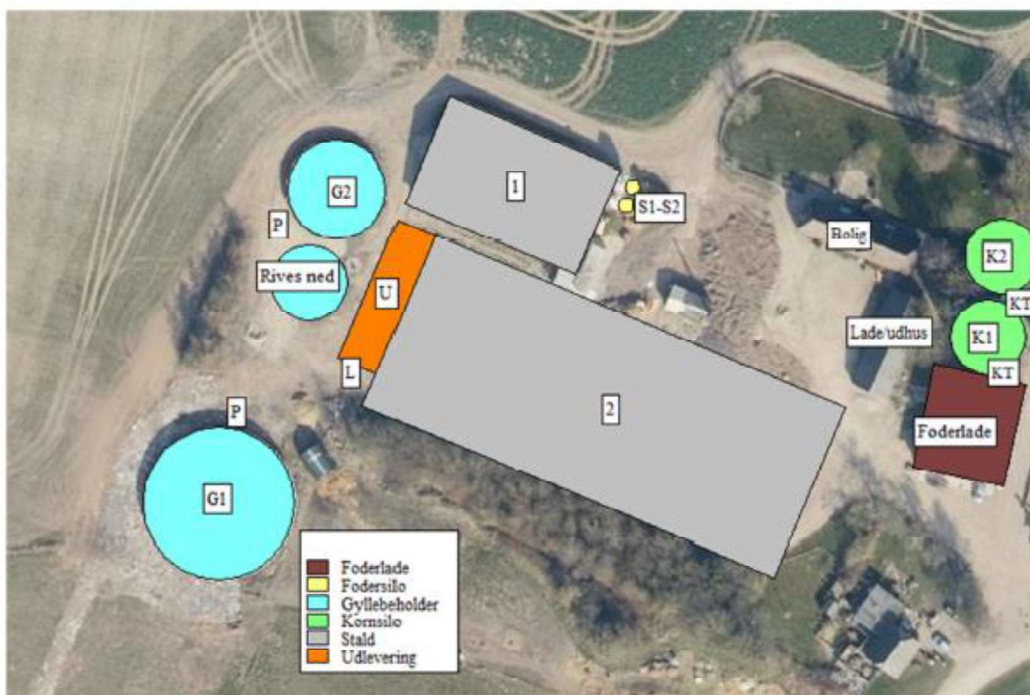
Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i www.Husdyrgoedkendelse.dk anvendt.

Forudsætningen for beregningerne af ammoniak- og lugtemission fra stald og lager, tager afsæt i emissionsfaktorerne i Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug bilag 3.

Beregningen af spredning og afsætning af lugt er beskrevet i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug bilag 3. Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver fra OML-DEP modellen).

Til udarbejdelse af beregning af lugtspredningen fra staldanlægget er der i den konkrete sag anvendt lugtspredningsberegninger med OML-Multi Version 7.00 (DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi Institut for Miljøvidenskab Aarhus Universitet).

BILAG 1 – OVERSIGT OVER ANLÆGGET

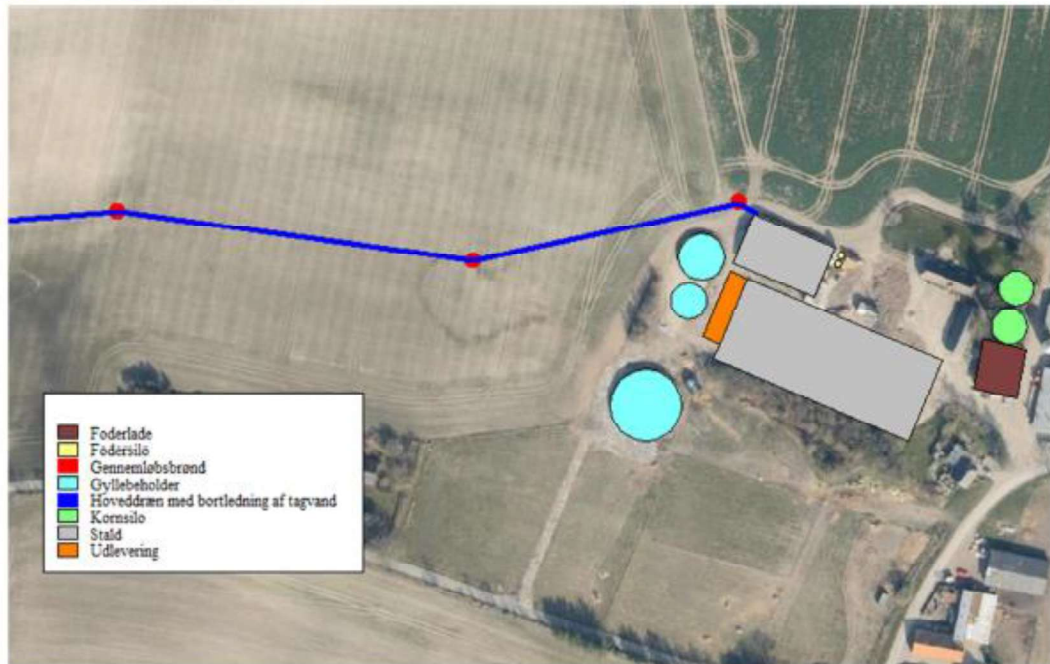

Figur B1. Plantegning og oversigtskort.

Tabel B1. Oversigt over ejendommens anlæg i relation til figur B1.

Nr.	Anlæg	Produktionsareal/produktion	Beskrivelse
1	Klimastald	532 m ² (Dyretype: Smågrise)	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)
2	Ny slagtesvinestald	2.459 m ² (Dyretype: Slagtesvin og smågrise)	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)
G1	Gyllebeholder	727 m ² overfladeareal (3.000 m ³)	Fast overdækning (PVC)
G2	Gyllebeholder	302 m ² overfladeareal (1.225 m ³)	Flydelag
U	Udlevering		
S1-S2	Nye fodersiloer	2 stk á hver 20 ton kapacitet	Foderindblæsning ved fodersiloerne
K1	Kornsilo	Kapacitet: ca. 1.000 ton	
K1	Ny kornsilo	Kapacitet: ca. 1.300 ton	
KT	Kornøringsanlæg		Sidder imellem kornsilo og foderlade
L	Lys		Kun tændt i forbindelse med udlevering af grise i korte perioder
P	Påfyldningssted		Påfyldning af gyllevogn

Øversigt over placering af hoveddræn

BILAG 2A, 2B, 2C OG 2D-PLANTEGNING MED PRODUKTIONSAREALER

Der er vedhæftet pdf-filer til IT-ansøgningsskemaet med plantegninger over de ansøgte stalde. Disse filer fremgår af bilag 2a og 2b.

Nedenfor er de enkelte staldes produktionsareal vist i den ansøgte drift.

Stald nr. 1. Eksisterende klimastald (48 klimastier) (ingen ændringer)

	Længde (meter)	Bredde (meter)	Bruttoareal pr. klimasti (m ²)	Foderautomat pr. klimasti (m ²)	Netto produktionsareal pr. klimasti (m ²)	Total netto-produktionsareal (m ²)
Klimastier	4,80	2,40	11,52	0,45	11,07	532
Total						532

Stald nr. 2. Ny slagtesvinestald (196 slagtesvinestier)

	Længde (meter)	Bredde (meter)	Krybbebrede (meter)	Netto produktionsareal pr. slagtesvinesti (m ²)	Total netto-produktionsareal (m ²)
Slagtesvinestier	5,755	2,40	0,22	12,5459	2,459
Total					2,459

Vedrørende stalde der nedrives

Der er vedhæftet to filer til IT-ansøgningsskemaet, der viser placeringen af de stalde, der skal nedrives (bilag 2c) og nettoproduktionsarealerne i staldene (bilag 2d).

I de eksisterende stalde er staldafsnit inddelt eftger afgrænsning af gyllekumme og skillevægge.

I staldafsnit F har der været grise også for skift i dyretype. Det er en fejl, hvis kommunen har registreret andet. Umiddelbart vest for staldafsnit F ligger en ladebygning, der ikke har været anvendt som stald.

Staldsystemerne har ikke været ændret i mange år, og er, som de fremgår af denne ansøgning.

BILAG 3- BEREGNING PÅ GYLLEKØLING

Beskrivelse af gyllekølingsanlæg

Gyllekølingsanlægget er etableret med henblik på at reducere ammoniakemissionen.

Gyllekølingsanlægget dimensioneres, så der er en ammoniakreduktion på mindst 22,3 %.

Gyllekølingen etableres i hele den nye stald.

Tabel B3. Gyllekumme og køleeffekt.

Staldafsnit	Gyllekumme	Køleeffekt pr. m ² gyllekumme	Total køleeffekt
Nr. 1	1.845 m ²	30,66 W/m ² *	56.567 W

Egenkontrollen på gyllekølingsanlægget er en timetæller. Principperne herfor er beskrevet i miljøstyrelsens vejledning af 15. juli 2015 om anvendelse af timetæller ved gyllekøling til slagtesvin, søer og smågrise.

Nedenfor er den nødvendige driftstid (antal timer pr. år) beregnet.

Dimensionering af gyllekøling

Der regnes med en eller flere varmepumper med en samlet varmeydelse på 90 kW.

Varmepumpens effektfaktor er 3,5 (COP på 3,5). Varmepumpens køleydelse bliver dermed: $(90 - 90/3,5) \text{ kW} = 64,286 \text{ kW}$.

Hvis varmepumpen kører kontinuerligt, vil køleeffekten pr. m² gyllekanal være: $(64.286 \text{ W}/1.845 \text{ m}^2) = 34,84 \text{ W/m}^2$

Det giver en faktisk ammoniakreduktion på:

- $0,85 \cdot 34,84 - 0,004 \cdot (34,84)^2 = 24,8 \%$

Da det kun er nødvendigt med en ammoniakreduktion på 22,3 %, behøver anlægget ikke køre kontinuerligt.

Det årlige antal driftstimer kan beregnes til: $(22,3 \%/24,8 \%) \cdot 8.760 \text{ timer} = 7.876 \text{ timer}$.

Hvis der etableres en varmepumpe med en større ydelse og/eller en større COP-værdi, kan den årlige driftstid reduceres. Tilsvarende skal den årlige driftstid forøges, hvis der installeres en varmepumpe med en mindre varmeydelse og/eller en mindre COP-værdi.

BILAG 4- REDEGØRELSE TIL OML-BEREGNING

Indledning

Ansøger har valgt at få lavet beregninger med OML, hvor lugtberegningen efter FMK-modellen erstattes. I bilag 5 er der redegjort for at der er tale om så væsentlige ventilationsforhold, at FMK-modellen kan erstattes af en konkret OML-beregning.

Det er valgt at foretage konkrete OML-beregninger med følgende tiltag, hvilket betyder at ventilationsforholdene er væsentligt ændrede:

- Normalt vil afkastene være placeret symmetrisk i forhold til sektionernes placering i stalden, hvilket ville betyde, at afkastene ved en normal ventilation ville sidde placeret et stykke fra kip længere nede på tagfladen. Dermed ville afkastene ved normale ventilationsforhold sidde under kip. Afkastene er flyttet tættere på kip.
- I den nye stald bliver afkastene placeret så tæt på kip som muligt og alle afkastene vil blive forlænget så de sidder mindst 1,2 meter over kip.

OML-beregning

Forudsætninger

I tabel 1 nedenfor fremgår forudsætningerne for lugtberegningen.

Tabel B4. Data til OML. Den generelle bygningshøjde for afkast nr. 1-3 er sat til 8,3 meter, hvilket skyldes, at disse tre afkast sidder så tæt på den nye stald, at bygningspåvirkningen fra denne stald har en vinkeludstrækning >90°.

Stald nr.	Afkast nr.	X-koordinat	Y-koordinat	Ydelse [m³]	Diameter på afkast [m]	Produktions areal (stipladser)	OU/s pr. afkast	Staldsystem:	Afkast-højde [m]	Kip-højde [m]	Generel bygnings-højde [m]
1	1	616118	6093911	11.800	1,10	532 (1.770)	1.862	Del. spalter (>25 % fast gulv)	4	6,5	8,3
	2	616128	6093907	11.800	1,10		1.862	Del. spalter (>25 % fast gulv)	4	6,5	8,3
	3	616138	6093903	11.800	1,10		1.862	Del. spalter (>25 % fast gulv)	4	6,5	8,3
	4	616126	6093930	11.800	1,10		1.862	Del. spalter (>25 % fast gulv)	4	6,5	6,5
	5	616136	6093926	11.800	1,10		1.862	Del. spalter (>25 % fast gulv)	4	6,5	6,5
	6	616146	6093921	11.800	1,10		1.862	Del. spalter (>25 % fast gulv)	4	6,5	6,5
Total lugtemission fra staldafsnit							11.172				
2	7	616115	6093886	27.000	0,92	2.459 (3.783)	5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
	8	616116	6093888	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
	9	616127	6093881	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
	10	616128	6093883	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
	11	616138	6093876	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
	12	616139	6093878	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
	13	616150	6093871	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
	14	616151	6093873	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
	15	616162	6093866	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
	16	616163	6093869	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
	17	616173	6093861	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
	18	616174	6093864	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
	19	616185	6093856	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
	20	616186	6093859	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	9,5	8,3	8,3
Total lugtemission fra staldafsnit							71.311				

Resultater fra OML-beregning

På bilag A fremgår OML-beregningen i sin helhed. Resultatfilen fremgår nedenfor.

Stof 1 Periode: 740101-831231 (Bidrag fra alle kilder)

De største månedlige 99%-fraktilex (µg/m3)

Retning (grader)	135	150	160	210	1700	1900	Afstand (m)
0	17	16	15	12	2	1	
10	17	15	15	12	2	1	
20	16	15	15	12	2	1	
30	16	15	15	13	2	1	
40	15	15	15	13	2	1	
50	15	15	14	12	1	1	
60	16	15	15	12	1	1	
70	18	17	16	13	2	1	
80	19	18	17	14	2	1	
90	21	20	19	15	2	1	
100	24	21	20	14	2	1	
110	26	23	22	15	1	1	
120	26	23	21	15	1	1	
130	24	22	20	15	1	1	
140	20	18	17	13	1	1	
150	17	16	15	12	1	1	
160	16	16	15	12	1	1	
170	15	15	14	12	1	1	
180	15	14	14	11	2	1	
190	13	13	13	11	2	1	
200	13	13	13	11	1	1	
210	13	13	12	11	2	1	
220	13	12	12	10	1	1	
230	14	14	13	11	2	1	
240	15	14	14	11	1	1	
250	17	16	15	12	2	1	
260	18	17	16	12	2	1	
270	19	18	17	13	2	1	
280	21	19	18	13	1	1	
290	22	20	19	13	2	1	
300	22	20	19	14	1	1	
310	22	20	18	13	2	1	
320	20	19	18	13	1	1	
330	21	19	18	13	2	1	
340	20	18	17	13	2	1	
350	19	17	16	12	1	1	

Maksimum= 26.21 i afstand 135 m og retning 110 grader i 198004 (yyyymm)

Tolkning af resultater

Beregningerne er foretaget med den nye OLM-version 7.0, hvor der anvendes 10-årige meteorologiske data fra Aalborg, hvilket betyder, at der skal foretages en skarp tolkning af resultaterne.

Der er vurderet på:

- enkeltbolig/nabobeboelse (Frellesvigvej 16) 160 meter fra lugtcentrum
- enkeltbolig/nabobeboelse (Snagestræde 2) 210 meter fra lugtcentrum

Byzone, sommerhusområde, lokalplanlagt boligområde/rekreativt område m.m. og samlet bebyggelse ligger i så stor afstand, at lugtgenekriterierne uden videre er opfyldt.

Lugtafsætningen ved nabobeboelse må højst være hhv. 15 OU.

Afstanden til nabobeboelserne er hh. 160 meter og 210 meter.

Som det fremgår af resultatfilen fra OML er lugtafsætningen 14 OU i en afstand af 160 meter fra lugtcentrum i retning 170°, som er den retning nabobeboelsen på Frellesvigvej 16 ligger i, mens lugtafsætningen er 12 OU i en afstand af 210 meter fra lugtcentrum i retning 250°, som er den retning nabobeboelsen på Snagestræde 2 ligger i.

Samlet bebyggelse og byzone ligger i en afstand på hhv. 1,9 km og 1,7 km fra det vægtede lugtcentrum på staldanlægget. Som det fremgår af resultatfilen, er lugtafsætningen i disse afstande i alle retninger 1-2 OU.

Dermed er lugtgenekriterierne for lugtafsætning ved nabobeboelse i landzone opfyldt, samlet bebyggelse og byzone.

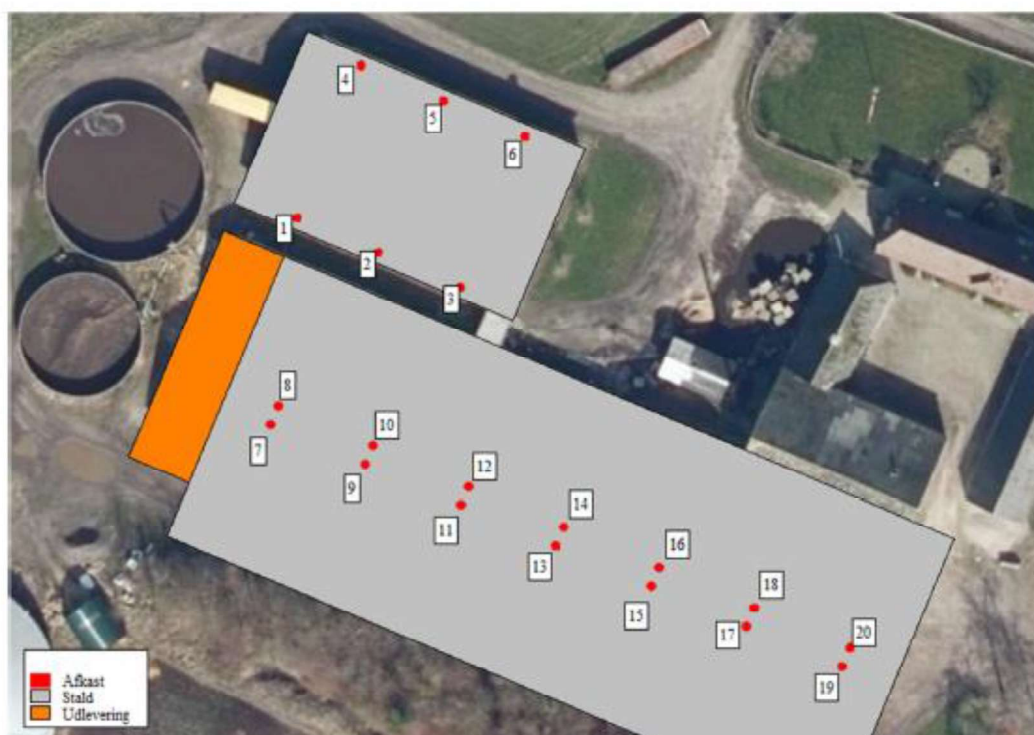
Vedlagte bilag

Bilag A: OML-beregning

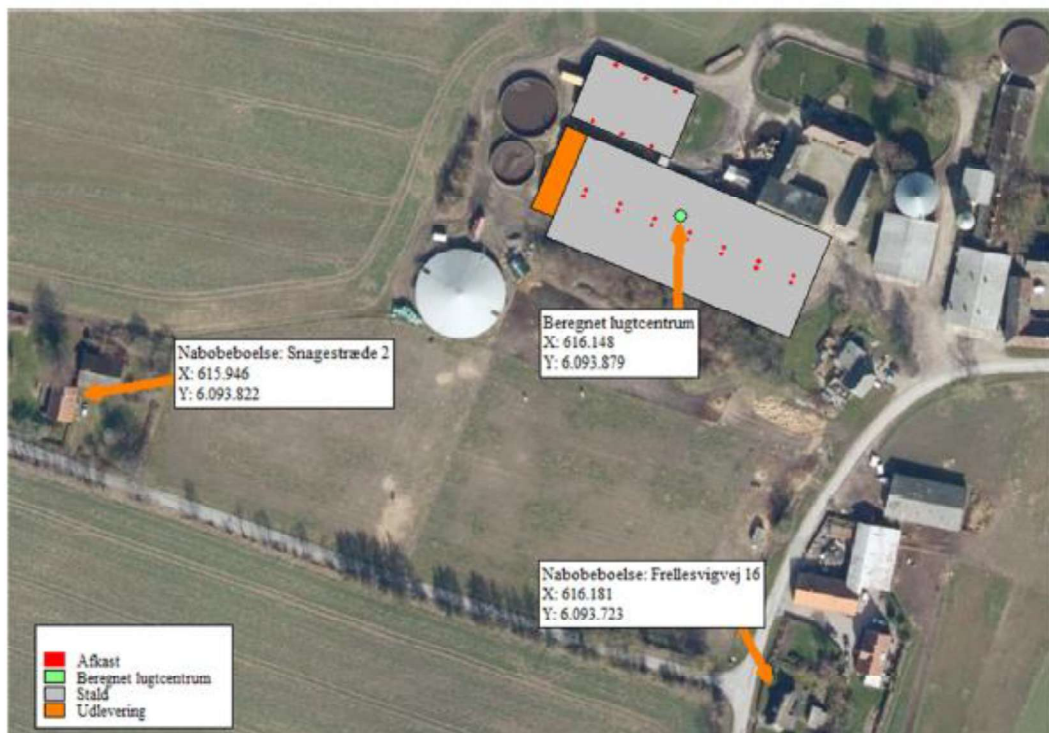
Bilag B: Placering af afkast

Bilag C: Koordinater til OML

Bilag B – oversigt over afkast ansøgte ventilationsforhold

Bilag C – koordinater til OML-ansøgte ventilationsforhold

Samlet bebyggelse og byzone fremgår ikke af kortet ovenfor, da disse områder ligger i meget stor afstand til staldene på Frellesvigvej 17.

BILAG 5- REDEGØRELSE FOR MEGET ÆNDREDE VENTILATIONS- FORHOLD

Indledning

Ved normalventilation er afkastene placeret centralt i forhold til sektionerne i stalden, og dermed sidder afkastene placeret længere nede ad tagfladen. Desuden er afkastene ikke forlænget, hvilket betyder de alle sidder under kip.

OML-beregning

Forudsætninger

I tabel 1 nedenfor fremgår forudsætningerne for lugtberegningen med normale ventilationsforhold.

Tabel B5. Data til OML. Den generelle bygningshøjde for afkast nr. 1-3 er sat til 8,3 meter, hvilket skyldes, at disse tre afkast sidder så tæt på den nye stald, at bygningspåvirkningen fra denne stald har en vinkeludstrækning >90°.

Stald nr.	Afkast nr.	X-koordinat	Y-koordinat	Ydelse [m ³]	Diameter på afkast [m]	Produktions areal (stipladser)	OU/s pr. afkast	Staldsystem:	Afkast-højde [m]	Kip-højde [m]	Generel bygningshøjde [m]
1	1	616118	6093911	11.800	1,10	532 (1.770)	1.862	Del. spalter (>25 % fast gulv)	4	6,5	8,3
	2	616128	6093907	11.800	1,10		1.862	Del. spalter (>25 % fast gulv)	4	6,5	8,3
	3	616138	6093903	11.800	1,10		1.862	Del. spalter (>25 % fast gulv)	4	6,5	8,3
	4	616126	6093930	11.800	1,10		1.862	Del. spalter (>25 % fast gulv)	4	6,5	6,5
	5	616136	6093926	11.800	1,10		1.862	Del. spalter (>25 % fast gulv)	4	6,5	6,5
	6	616146	6093921	11.800	1,10		1.862	Del. spalter (>25 % fast gulv)	4	6,5	6,5
Total lugtemission fra staldafsnit							11.172				
2	7	616112	6093879	27.000	0,92	2.459 (3.783)	5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
	8	616119	6093895	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
	9	616124	6093874	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
	10	616130	6093890	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
	11	616135	6093869	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
	12	616142	6093885	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
	13	616147	6093864	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
	14	616154	6093880	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
	15	616159	6093860	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
	16	616165	6093875	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
	17	616170	6093855	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
	18	616177	6093870	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
	19	616182	6093850	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
	20	616189	6093865	27.000	0,92		5.093,64	Del. spalter (>25 % fast gulv)	6,0	8,3	8,3
Total lugtemission fra staldafsnit							71.311				

Resultater fra OML-beregning

På bilag A fremgår OML-beregningen i sin helhed. Resultatfilen fremgår nedenfor.

Stof 1 Periode: 740101-831231 (Bidrag fra alle kilder)

De største månedlige 99%-fraktiler (µg/m³)

Retning (grader)	135	150	160	210	1700	1900	Afstand (m)
0	30	27	26	20	2	1	
10	28	25	24	19	2	1	
20	31	28	28	21	2	2	
30	32	31	29	24	2	2	
40	32	31	31	25	2	2	
50	31	30	29	24	2	1	
60	29	27	26	21	2	2	
70	32	30	29	23	2	2	
80	37	35	33	26	2	2	
90	41	37	36	28	2	2	
100	41	38	36	28	2	2	
110	38	34	32	25	2	2	
120	42	38	35	27	2	1	
130	35	32	30	22	2	1	
140	34	31	30	23	2	1	
150	33	30	29	22	2	1	
160	27	25	24	21	2	1	
170	31	31	30	24	2	1	
180	27	25	25	23	2	1	
190	22	21	21	18	2	2	
200	22	21	20	18	2	1	
210	20	19	19	17	2	2	
220	21	20	19	17	2	1	
230	24	23	22	18	2	2	
240	28	26	24	19	2	2	
250	29	27	26	21	2	2	
260	30	28	26	21	2	1	
270	32	29	27	20	2	2	
280	30	28	26	20	2	1	
290	33	30	28	22	2	1	
300	35	32	30	24	2	1	
310	35	32	30	23	2	2	
320	31	29	27	21	2	1	
330	35	31	30	23	2	1	
340	33	30	28	21	2	1	
350	30	27	25	19	2	1	

Maksimum= 41.54 i afstand 135 m og retning 120 grader i 198010 (yyyymm)

Tolkning af resultater

Der er vurderet på:

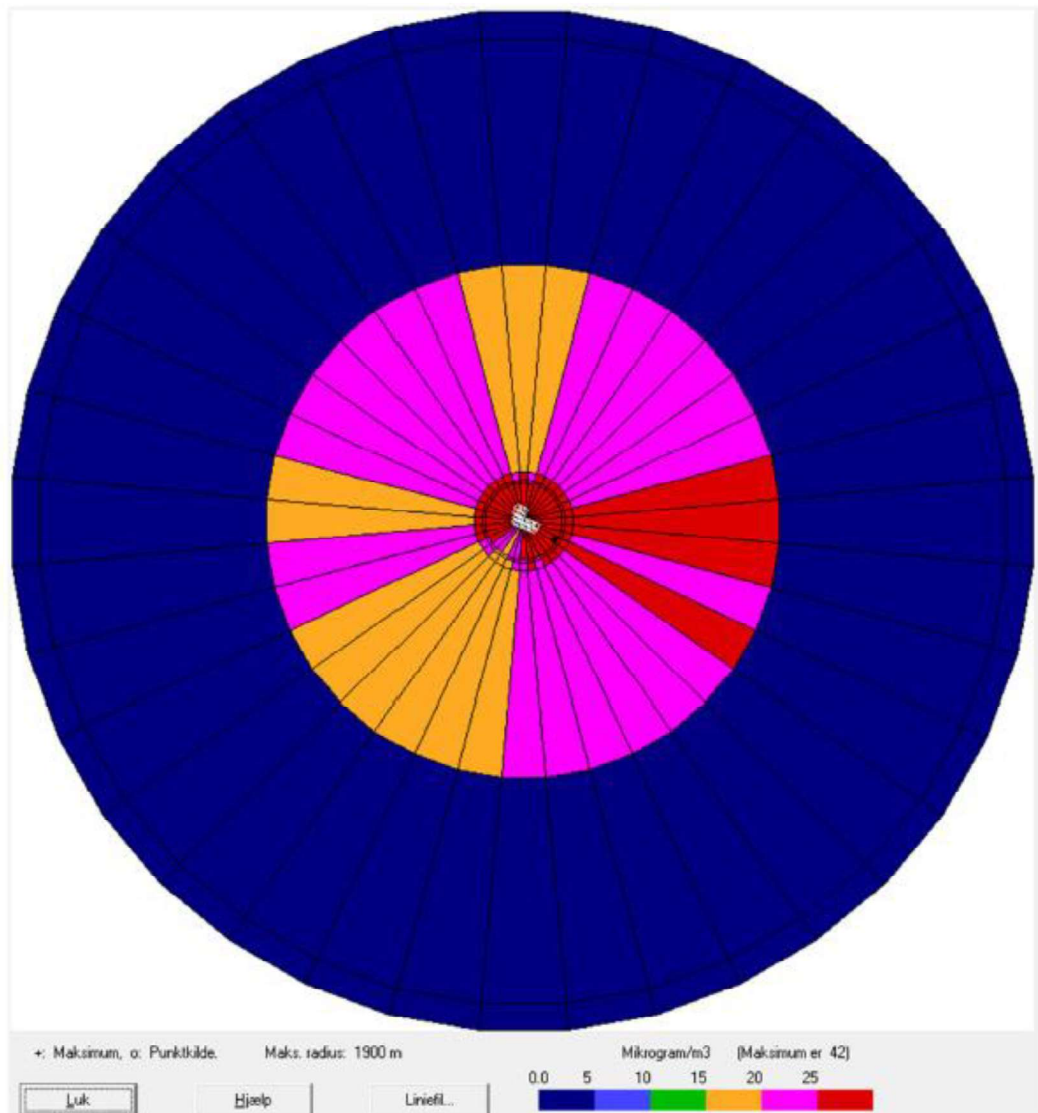
- enkeltbolig/nabobeboelse (Frellesvigvej 16) 160 meter fra lugtcentrum
- enkeltbolig/nabobeboelse (Snagestræde 2) 210 meter fra lugtcentrum

Afstanden til nabobeboelserne er hh. 160 meter og 210 meter.

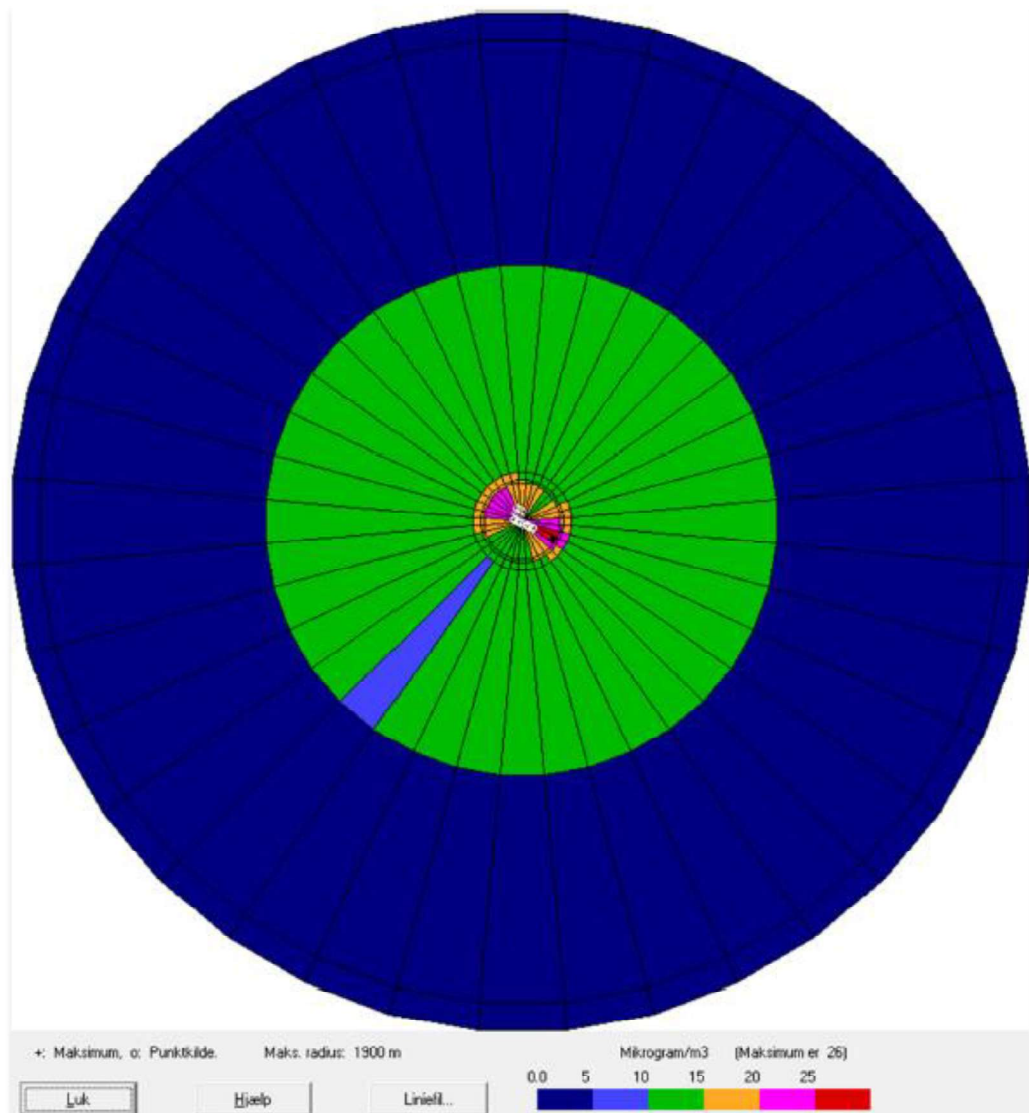
Som det fremgår af resultatfilen fra OML er lugtafsætningen 30 OU i en afstand af 160 meter fra lugtcentrum i retning 170°, som er den retning nabobeboelsen på Frellesvigvej 16 ligger i, mens lugtafsætningen er 21 OU i en afstand af 210 meter fra lugtcentrum i retning 250°, som er den retning nabobeboelsen på Snagestræde 2 ligger i.

Sammenstilling af OML-beregninger

Nedenfor er der vist en grafisk fremstilling af lugtudbredelsen fra staldanlægget ved normale ventilationsforhold og ved meget ændrede ventilationsforhold.

Figur B5a. Lugtspredning i lokalområdet ved normalventilation.

Figur B5b. Lugtspredning i lokalområdet ved ansøgt væsentligt ændrede ventilationsforhold.

Konklusion grafisk fremstilling af normal vs. ændret ventilation

Som det fremgår af figur B5a og B5b er der en meget ændret lugtspredning fra staldanlægget som følge af de ændrede ventilationsforhold.

Lugtspredningen i lokalområdet reduceres væsentligt i alle retninger.

Konklusion af resultatfil for lugtafsætning normal vs. ændret ventilation

Som det fremgår af resultatfilerne på side 41 i bilag 4 og side 47 i bilag 5 falder lugtafsætningen ved de nærmeste nabobeboelser med ca. 40 % som følge af de meget ændrede ventilationsforhold.

Konklusion vedrørende FMK-modellen og ændret ventilation

Beregningen efter FMK-modellen viser, at lugtgeneafstanden er 202 meter (jf. tabel 4c i afsnit 5.1 på side 15).

Den beregnede lugtgeneafstand med den ansøgte meget ændrede ventilation er 135 meter, hvilket er ca. 30 % kortere end den beregnede lugtgeneafstand med FMK-modellen.

Samlet konklusion normalventilation vs. ansøgt ændret ventilation

Det vurderes, at der er tale om meget ændrede ventilationsforhold, da:

- lugtspredningen i lokalområdet ændres væsentligt
- den beregnede lugtafsætning ved de nærmeste nabobeboelser reduceres med ca. 40 %
- lugtgeneafstanden i forhold til FMK reduceres med ca. 30 %

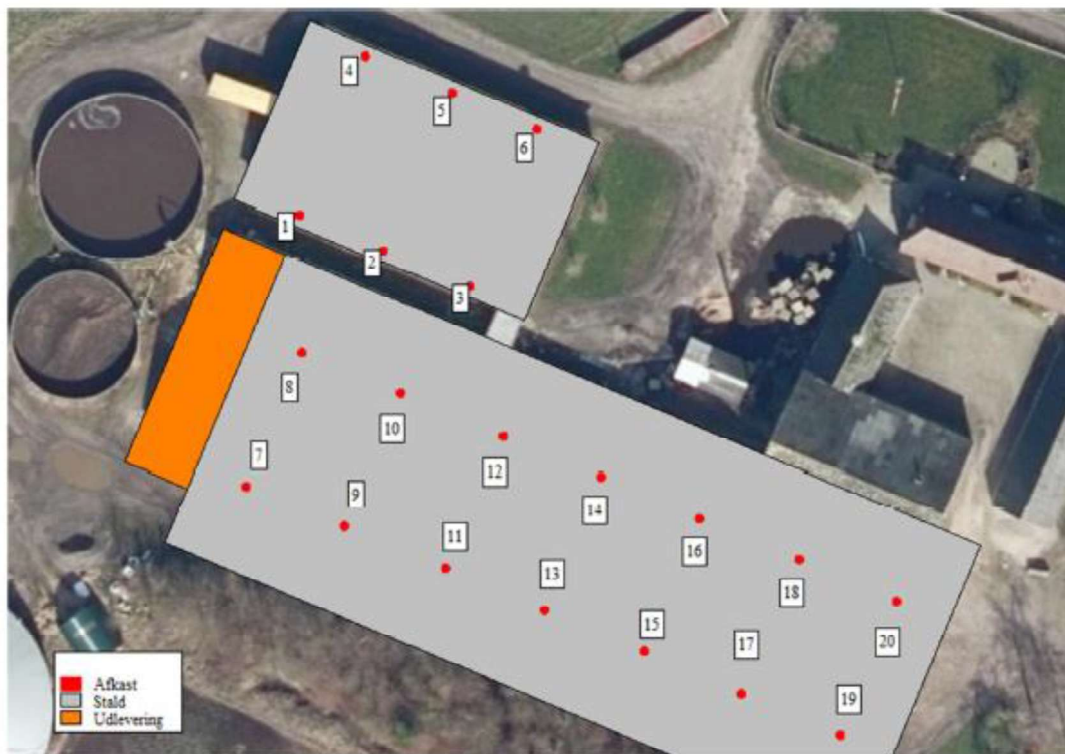
Vedlagte bilag

Bilag A: OML-beregning-normalventilation

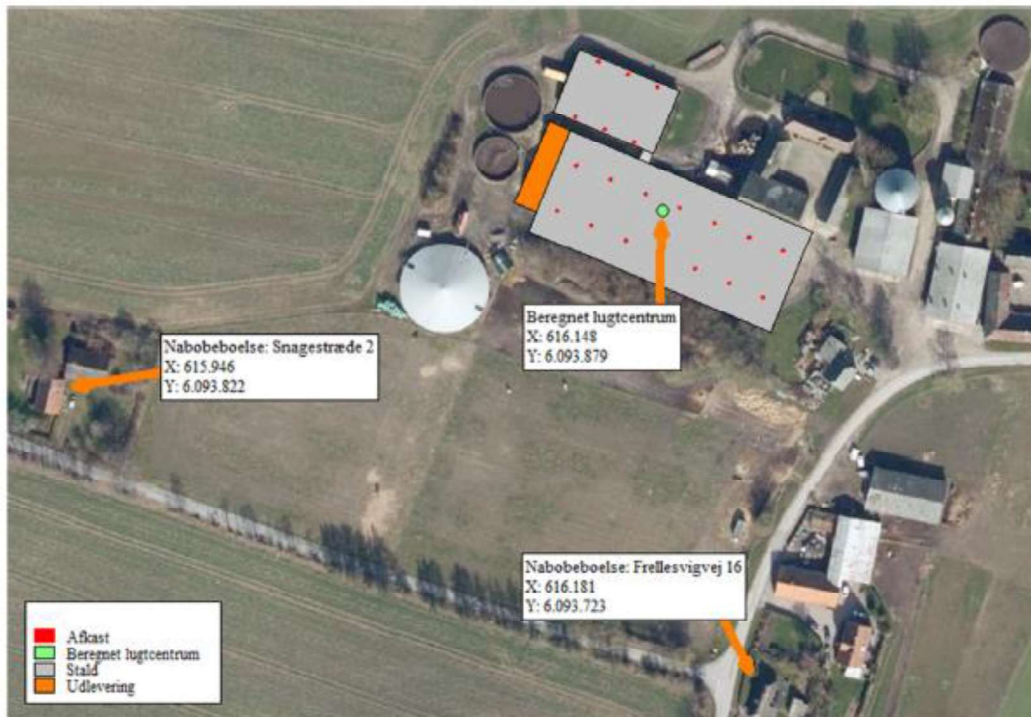
Bilag B: Placering af afkast-normalventilation

Bilag C: Koordinater til OML-normalventilation

Bilag B – oversigt over afkast-normalventilation

Bilag C – koordinater til OML-normalventilation

Samlet bebyggelse og byzone fremgår ikke af kortet ovenfor, da disse områder ligger i meget stor afstand til staldene på Frellesvigvej 17.

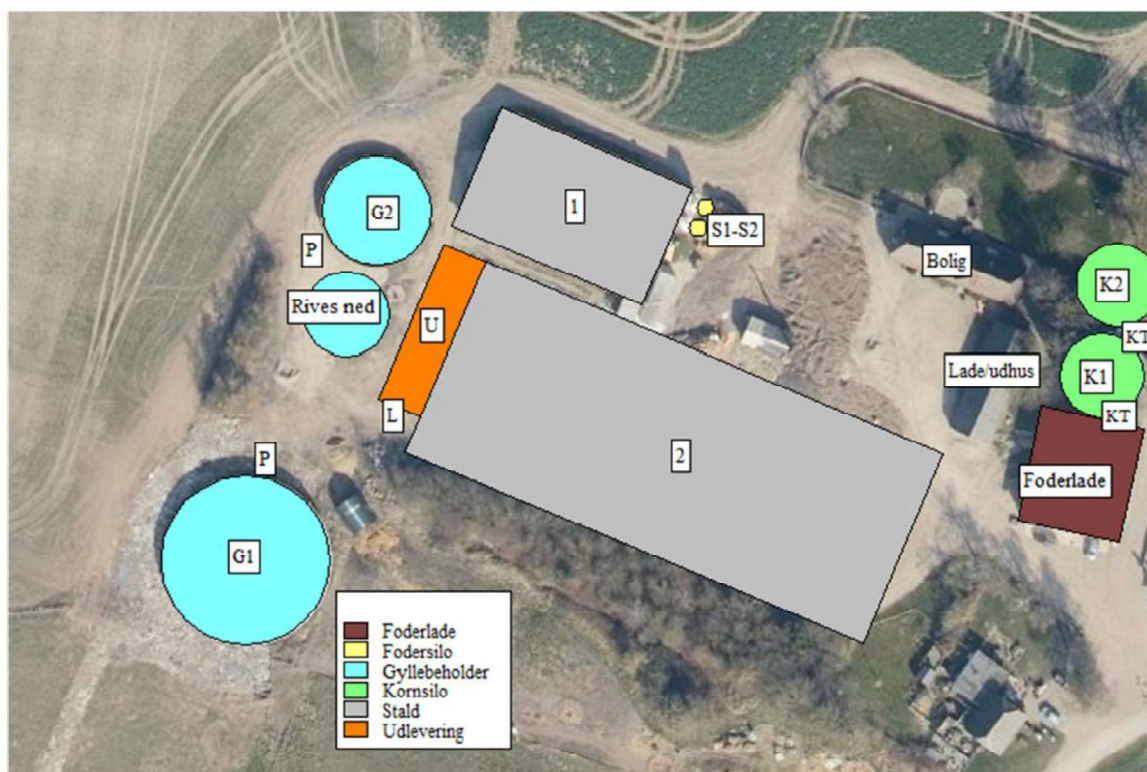
Bilag 2. Tidligere godkendte placeringer af dyrehold samt produktionsareal i nudrift

Placeringer af dyr i afgørelse om skift i dyretype 3. december 2015

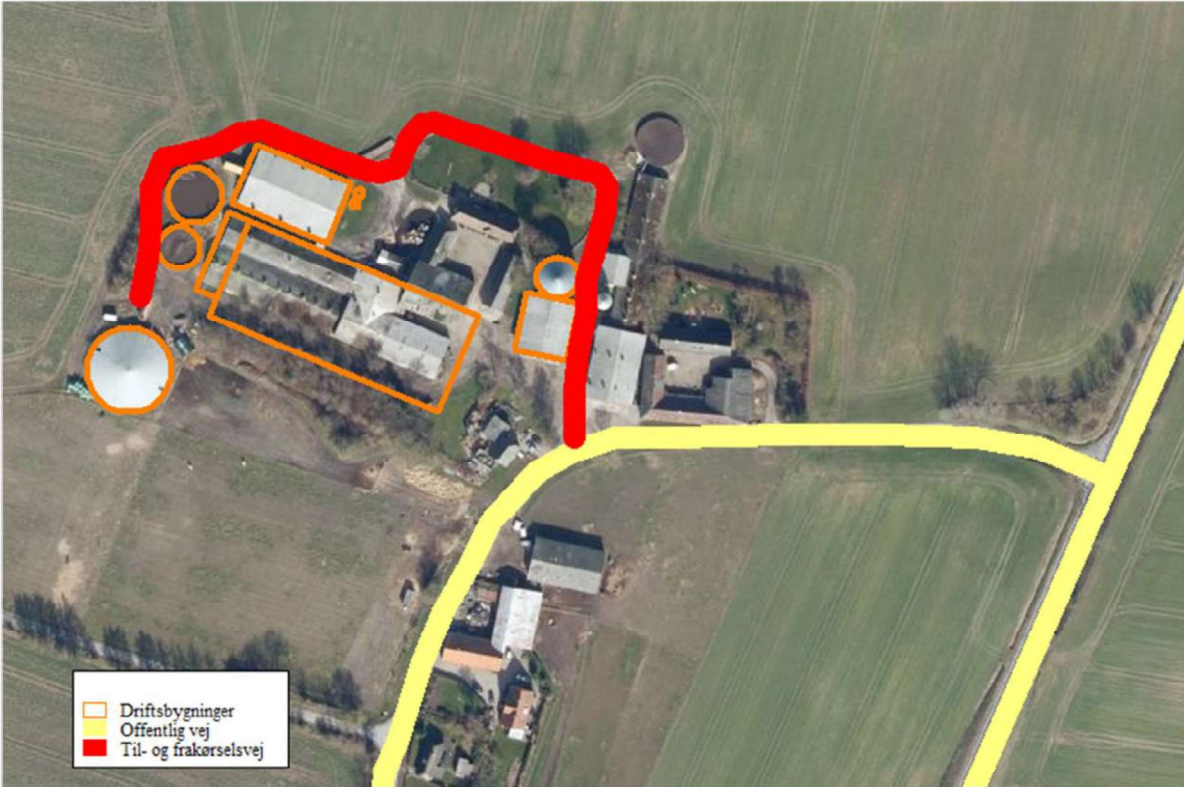
Bilag 3. Oversigtskort – placering af bygninger

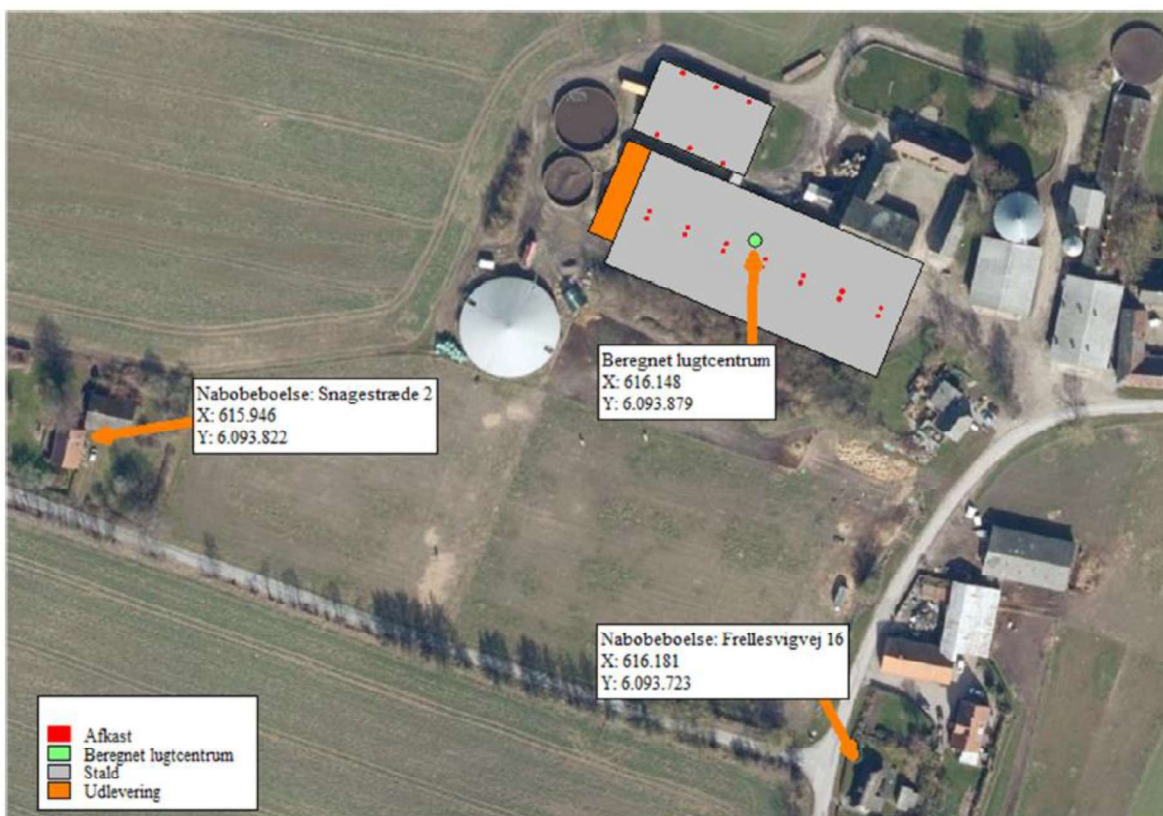
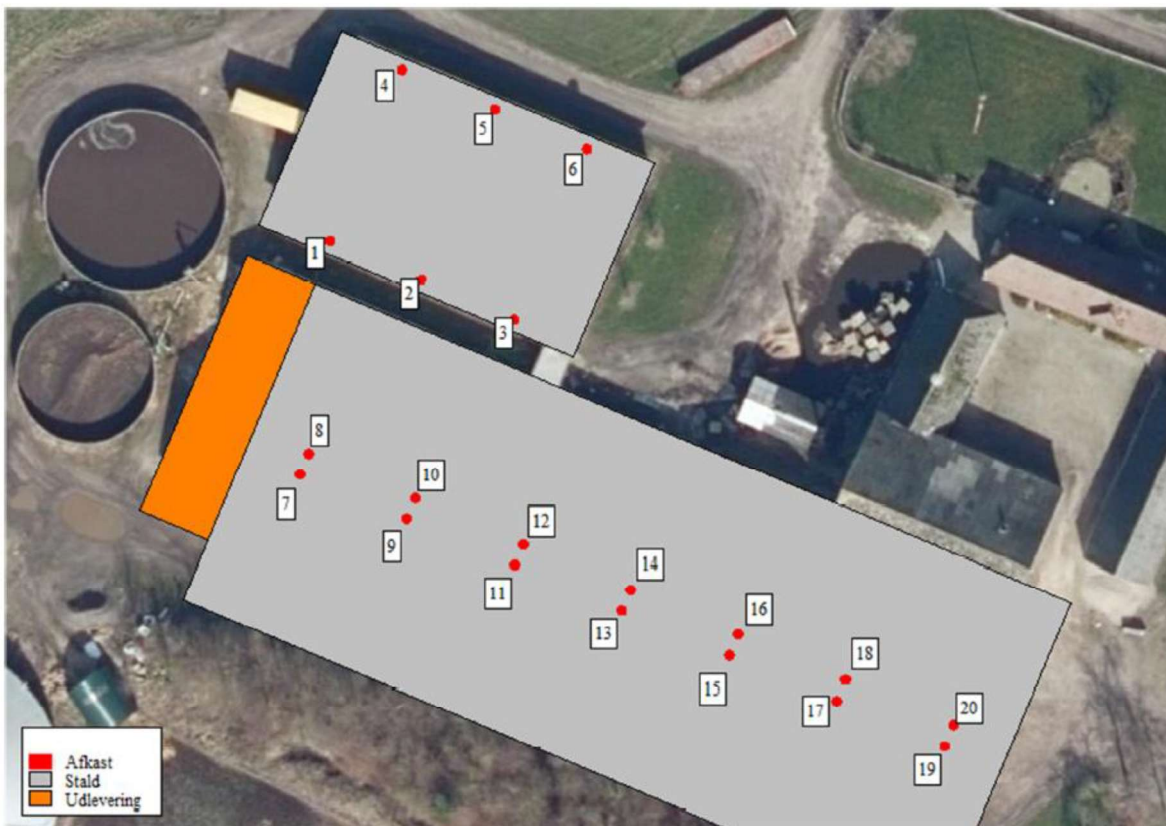
Tabel B1. Oversigt over ejendommens anlæg i relation til figur B1.

Nr.	Anlæg	Produktionsareal/produktion	Beskrivelse
1	Klimastald	532 m ² (Dyretype: Smågrise)	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)
2	Ny slagtesvinestald	2.459 m ² (Dyretype: Slagtesvin og smågrise)	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)
G1	Gyllebeholder	727 m ² overfladeareal (3.000 m ³)	Fast overdækning (PVC)
G2	Gyllebeholder	302 m ² overfladeareal (1.225 m ³)	Flydelag
U	Udlevering		
S1-S2	Nye fodersiloer	2 stk á hver 20 ton kapacitet	Foderindblæsning ved fodersiloerne
K1	Kornsilos	Kapacitet: ca. 1.000 ton	
K1	Ny kornsilos	Kapacitet: ca. 1.300 ton	
KT	Korntørringsanlæg		Sidder imellem kornsilos og foderlade
L	Lys		Kun tændt i forbindelse med udlevering af grise i korte perioder
P	Påfyldningssted		Påfyldning af gyllevogn

Bilag 4. Tilkørselsveje til husdyrbruget

Bilag 5. Placering af afkast samt koordinater for lugtcentrum – ansøgt drift

Bilag 5a OML-beregning ansøgt drift

Udskrevet: 2022/10/03 kl. 08:33
Dato: 2022/09/30

OML-Multi PC-version 20210122/7.00
DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet
Licens til Max Jakobsen Miljørådgivning, Lindsøalleen 101, 8330 Munkebo

Side 1

Meteorologiske spredningsberegninger er udført for følgende periode (lokal standard tid):

Start af beregningen = 740101 kl. 1
Slut på beregningen (incl.) = 831231 kl. 24

Meteorologiske data er fra: AALBORG

Koordinatsystem.

Der er anvendt et x,y-koordinatsystem med x-akse mod øst (90 grader) og y-akse mod nord (0 grader).
Enheden er meter. Systemet er fælles for receptorer og kilder. Origo kan fastlægges frit, fx. i skorstensfoden for den mest dominerende kilde eller som i UTM-systemet.

Receptordata.

Ruhedslængde, σ_0 = 0.100 m

Største terrenhældning = 9 grader er indlæst, men er af program estimeret til ca.10 grader!

Receptorerne er beliggende med 10 graders interval i 6 koncentriske cirkler
med centrum x,y: 616148., 6093879.
og radierne (m): 135. 150. 160. 210. 1700.
1900.

Terrenhøjder er ikke alle ens.

Alle receptorhøjder = 1.5 m.

Alle overflader er typenr. = 2 (Har kun betydning ved VVM-deposition)

Terrænhøjder [m]							
Retning (grader)	135	150	160	210	1700	1900	Afstand (m)
0	17.5	17.1	16.9	16.2	15.5	7.1	
10	18.7	18.3	18.0	17.7	12.2	15.7	
20	19.4	19.4	19.7	19.1	15.2	15.6	
30	19.8	20.4	20.7	22.4	16.8	19.3	
40	19.8	20.6	22.3	26.4	17.3	20.4	
50	21.2	21.8	22.3	27.1	7.3	5.2	
60	21.5	21.9	22.4	24.6	6.1	3.6	
70	22.4	22.4	22.6	23.0	4.6	4.0	
80	22.0	22.2	22.4	22.9	15.7	14.6	
90	21.9	22.4	22.7	24.6	15.0	14.5	
100	21.7	22.7	23.3	24.9	9.3	7.0	
110	21.5	21.6	22.5	23.6	11.9	11.9	
120	21.3	21.6	21.6	22.3	11.3	10.8	
130	20.6	21.0	21.1	21.6	10.5	11.9	
140	20.6	21.1	21.1	21.4	6.6	12.5	
150	20.4	20.9	21.3	21.5	14.2	8.8	
160	19.6	20.1	20.3	21.8	12.2	15.8	
170	19.1	20.3	20.5	21.5	17.0	16.6	
180	18.7	18.7	18.9	21.4	21.9	17.2	
190	18.5	18.6	19.2	22.2	24.5	23.6	
200	18.1	18.9	18.9	21.7	17.6	15.4	
210	18.1	18.2	18.7	19.9	20.5	20.9	
220	18.3	18.4	18.5	18.6	15.9	18.3	
230	18.5	18.6	18.6	18.2	20.8	20.8	
240	18.5	18.5	18.5	17.7	18.4	18.6	
250	18.6	18.5	18.4	17.5	10.6	9.8	
260	18.4	18.3	18.1	17.1	5.8	9.3	
270	18.0	17.9	17.7	17.0	8.8	2.3	
280	17.3	17.2	17.0	16.1	2.4	0.0	
290	17.1	16.8	16.7	15.8	0.0	0.0	
300	17.3	17.2	17.0	15.8	0.0	0.0	
310	17.3	17.1	17.0	16.0	0.0	0.0	
320	16.7	16.6	16.4	15.8	0.0	0.0	
330	16.1	16.0	16.0	15.0	0.0	0.0	
340	16.3	15.7	15.6	15.0	0.0	0.0	
350	16.7	16.5	16.4	15.5	11.0	0.8	

Forkortelser benyttet for kildeparametrene:

Nr..... Internt kilde nummer
 ID..... Tekst til identificering af kilde
 X..... X-koordinat for kilde [m]
 Y..... Y-koordinat for kilde [m]
 Z..... Terrænkote for skorstensfod [m]
 HS..... Skorstenshøjde over terræn [m]
 T..... Temperatur af røggas [Kelvin]/[Celsius]
 VOL..... Volumenmængde af røggas [normal m³/sek]
 DSO..... Ydre diameter af skorstenstop [m]
 DSI..... Indre diameter af skorstenstop [m]
 HB..... Generel beregningsmæssig bygningshøjde [m]
 Qi..... Emission af stof nr. 'i' [gram/sek], [MLE/sek] eller [MOU/sek]

Funktkilder.

Kilddata:

Nr	ID	X	Y	Z	HS	T(K)	VOL	DSI	DSO	HB	Stof 1 Q1	Stof 2 Q2	Stof 3 Q3
1	1	616118.	6093911.	18.5	4.0	293.	3.05	1.10	1.14	7.9	1.86E-03	0.0000	0.0000
2	2	616128.	6093907.	18.5	4.0	293.	3.05	1.10	1.14	7.9	1.86E-03	0.0000	0.0000
3	3	616138.	6093903.	18.5	4.0	293.	3.05	1.10	1.14	7.9	1.86E-03	0.0000	0.0000
4	4	616126.	6093930.	18.5	4.0	293.	3.05	1.10	1.14	6.5	1.86E-03	0.0000	0.0000
5	5	616136.	6093926.	18.5	4.0	293.	3.05	1.10	1.14	6.5	1.86E-03	0.0000	0.0000
6	6	616146.	6093921.	18.5	4.0	293.	3.05	1.10	1.14	6.5	1.86E-03	0.0000	0.0000
7	7	616115.	6093866.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
8	8	616116.	6093888.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
9	9	616127.	6093881.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
10	10	616128.	6093883.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
11	11	616138.	6093876.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
12	12	616139.	6093878.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
13	13	616150.	6093871.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
14	14	616151.	6093873.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
15	15	616162.	6093866.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
16	16	616163.	6093869.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
17	17	616173.	6093861.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
18	18	616174.	6093864.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
19	19	616185.	6093856.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
20	20	616186.	6093859.	18.5	9.5	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000

Tidsvariationer i emissionen fra punktkilder:

Emissionerne fra de enkelte punktkilder er konstant.

Afledte kildeparametre:

Kilde nr.	Vertikal røggashastighed m/s	Buoyancy flux (termisk løft) (omtrentlig) m ⁴ /s ³
1	3.4	0.3
2	3.4	0.3
3	3.4	0.3
4	3.4	0.3
5	3.4	0.3
6	3.4	0.3
7	11.3	0.6
8	11.3	0.6
9	11.3	0.6
10	11.3	0.6
11	11.3	0.6
12	11.3	0.6
13	11.3	0.6
14	11.3	0.6
15	11.3	0.6
16	11.3	0.6
17	11.3	0.6
18	11.3	0.6
19	11.3	0.6
20	11.3	0.6

Der er ingen retningsafhængige bygningsdata.

Udskrevet: 2022/10/03 kl. 08:33
Dato: 2022/09/30

OML-Multi PC-version 20210122/7.00
DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet

Side 4

Side til advarsler.

Udskrevet: 2022/10/03 kl. 08:33
Dato: 2022/09/30

OML-Multi PC-version 20210122/7.00
DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet

Side 5

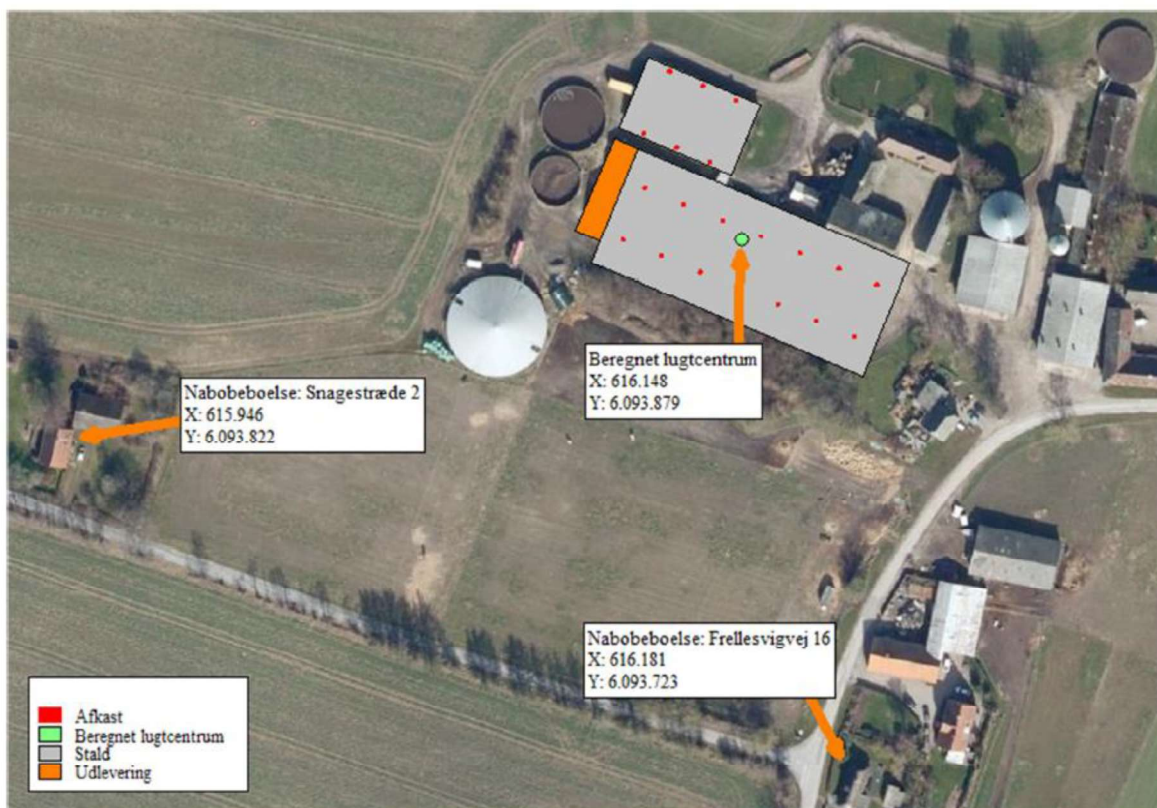
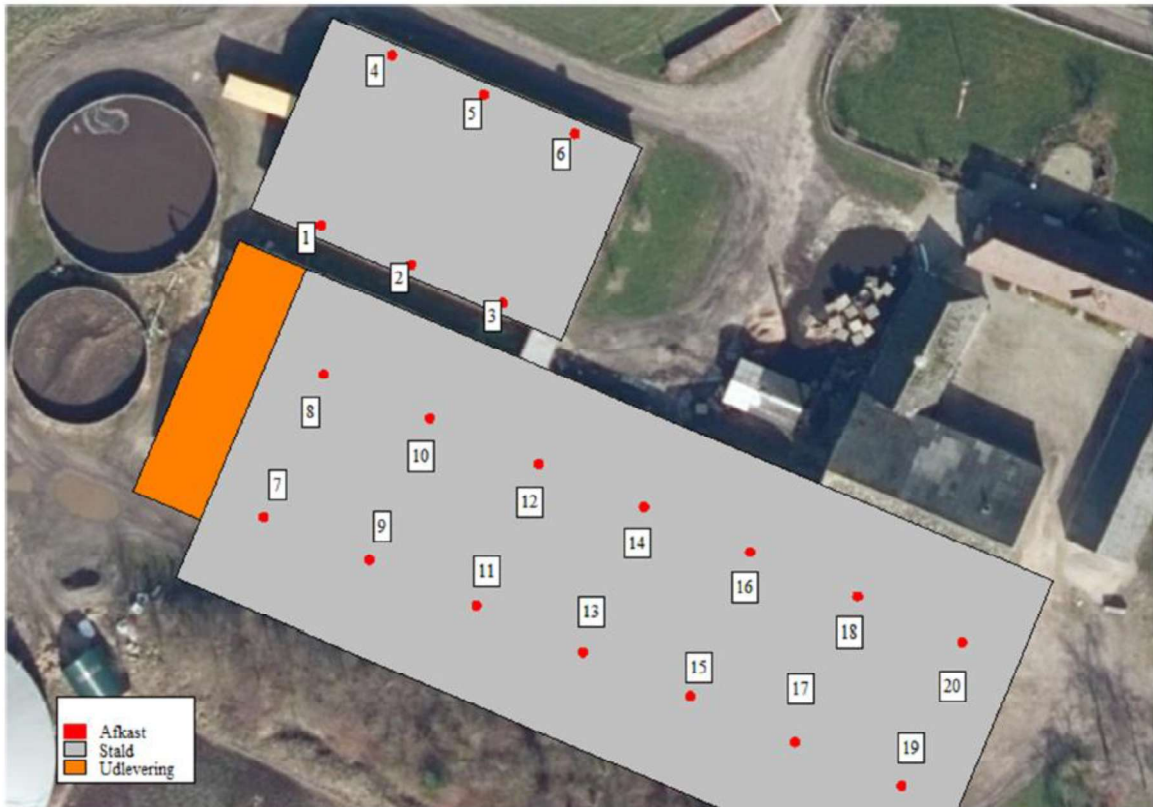
Stof 1 Periode: 740101-831231 (Bidrag fra alle kilder)

De største månedlige 99%-fraktiler ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Retning (grader)	135	150	160	210	1700	1900	Afstand (m)
0	17	16	15	12	2	1	
10	17	15	15	12	2	1	
20	16	15	15	12	2	1	
30	16	15	15	13	2	1	
40	15	15	15	13	2	1	
50	15	15	14	12	1	1	
60	16	15	15	12	1	1	
70	18	17	16	13	2	1	
80	19	18	17	14	2	1	
90	21	20	19	15	2	1	
100	24	21	20	15	2	1	
110	26	23	22	15	1	1	
120	26	23	21	15	1	1	
130	24	22	20	15	1	1	
140	20	18	17	13	1	1	
150	17	16	15	12	1	1	
160	16	16	15	12	1	1	
170	15	15	14	12	1	1	
180	15	14	14	11	2	1	
190	13	13	13	11	2	1	
200	13	13	13	11	1	1	
210	13	13	12	11	2	1	
220	13	12	12	10	1	1	
230	14	14	13	11	2	1	
240	15	14	14	11	1	1	
250	17	16	15	12	2	1	
260	18	17	16	12	2	1	
270	19	18	17	13	2	1	
280	21	19	18	13	1	1	
290	22	20	19	13	2	1	
300	22	20	19	14	1	1	
310	22	20	18	13	2	1	
320	21	19	18	13	1	1	
330	21	19	18	13	2	1	
340	20	18	17	13	2	1	
350	19	17	16	12	1	1	

Maksimum= 26.21 i afstand 135 m og retning 110 grader i 198004 (yyyymm)

Bilag 5b Placering af afkast samt koordinater for lugtcentrum - standard drift

Bilag 5c OML-beregning standard drift

Udskrevet: 2022/10/03 kl. 10:32
Dato: 2022/10/03

OML-Multi PC-version 20210122/7.00
DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet
Licens til Max Jakobsen Miljørådgivning, Lindsølleen 101, 5330 Munkebo

Side 1

Meteorologiske spredningsberegninger er udført for følgende periode (lokal standard tid):

Start af beregningen = 740101 kl. 1
Slut på beregningen (incl.) = 831231 kl. 24

Meteorologiske data er fra: AALBORG

Koordinatsystem.

Der er anvendt et x,y-koordinatsystem med x-akse mod øst (90 grader) og y-akse mod nord (0 grader).
Enheden er meter. Systemet er fælles for receptorer og kilder. Origo kan fastlægges frit, fx. i skorstensfoden for den mest dominerende kilde eller som i UTM-systemet.

Receptordata.

Ruhedslængde, s0 = 0.100 m

Største terrennehældning = 9 grader er indlæst, men er af program estimeret til ca.10 grader!

Receptorerne er beliggende med 10 graders interval i 6 koncentriske cirkler
med centrum x,y: 616148., 6093879.
og radierne (m): 135. 150. 160. 210. 1700.
1900.

Terrenhøjder er ikke alle ens.

Alle receptorhøjder = 1.5 m.

Alle overflader er typenr. = 2 (Har kun betydning ved VVM-deposition)

Terrænhøjder [m]							
Retning (grader)	135	150	160	210	1700	1900	Afstand (m)
0	17.5	17.1	16.9	16.2	15.5	7.1	
10	18.7	18.3	18.0	17.7	12.2	15.7	
20	19.4	19.4	19.7	19.1	15.2	15.6	
30	19.8	20.4	20.7	22.4	16.8	19.3	
40	19.8	20.6	22.3	26.4	17.3	20.4	
50	21.2	21.8	22.3	27.1	7.3	5.2	
60	21.5	21.9	22.4	24.6	6.1	3.6	
70	22.4	22.4	22.8	23.0	4.6	4.0	
80	22.0	22.2	22.4	22.9	15.7	14.6	
90	21.9	22.4	22.7	24.6	15.0	14.5	
100	21.7	22.7	23.3	24.9	9.3	7.0	
110	21.5	21.8	22.5	23.6	11.9	11.9	
120	21.3	21.6	21.6	22.3	11.3	10.8	
130	20.6	21.0	21.1	21.6	10.5	11.9	
140	20.6	21.1	21.1	21.4	6.6	12.5	
150	20.4	20.9	21.3	21.5	14.2	8.8	
160	19.6	20.1	20.3	21.8	12.2	15.8	
170	19.1	20.3	20.5	21.5	17.0	16.6	
180	18.7	18.7	18.9	21.4	21.9	17.2	
190	18.5	18.6	19.2	22.2	24.5	23.6	
200	18.1	18.9	18.9	21.7	17.6	15.4	
210	18.1	18.2	18.7	19.9	20.5	20.9	
220	18.3	18.4	18.5	18.6	15.9	18.3	
230	18.5	18.6	18.6	18.2	20.8	20.8	
240	18.5	18.5	18.5	17.7	18.4	18.6	
250	18.6	18.5	18.4	17.5	10.6	9.8	
260	18.4	18.3	18.1	17.1	5.8	9.3	
270	18.0	17.9	17.7	17.0	8.8	2.3	
280	17.3	17.2	17.0	16.1	2.4	0.0	
290	17.1	16.8	16.7	15.8	0.0	0.0	
300	17.3	17.2	17.0	15.8	0.0	0.0	
310	17.3	17.1	17.0	16.0	0.0	0.0	
320	16.7	16.6	16.4	15.8	0.0	0.0	
330	16.1	16.0	16.0	15.0	0.0	0.0	
340	16.3	15.7	15.6	15.0	0.0	0.0	
350	16.7	16.5	16.4	15.5	11.0	0.8	

Forkortelser benyttet for kildeparametrene:

Nr.....: Internt kilde nummer
 ID.....: Tekst til identificering af kilde
 X.....: X-koordinat for kilde [m]
 Y.....: Y-koordinat for kilde [m]
 Z.....: Terrænhøjde for skorstenstop [m]
 HS.....: Skorstenshøjde over terræn [m]
 T.....: Temperatur af røggas [Kelvin]/[Celsius]
 VOL.....: Volumensmængde af røggas [normal m³/sek]
 DSO.....: Ydre diameter af skorstenstop [m]
 DSI.....: Indre diameter af skorstenstop [m]
 HB.....: Generel beregningsmæssig bygningshøjde [m]
 Q1.....: Emission af stof nr. '1' [gram/sek], [MLE/sek] eller [MOU/sek]

Punktkilder.

Kilddata:

Nr ID	X	Y	Z	HS	T(K)	VOL	DSI	DSO	HB	Stof 1 Q1	Stof 2 Q2	Stof 3 Q3
1 1	616118.	6093911.	18.5	4.0	293.	3.05	1.10	1.14	7.9	1.86E-03	0.0000	0.0000
2 2	616128.	6093907.	18.5	4.0	293.	3.05	1.10	1.14	7.9	1.86E-03	0.0000	0.0000
3 3	616138.	6093903.	18.5	4.0	293.	3.05	1.10	1.14	7.9	1.86E-03	0.0000	0.0000
4 4	616126.	6093930.	18.5	4.0	293.	3.05	1.10	1.14	6.5	1.86E-03	0.0000	0.0000
5 5	616136.	6093926.	18.5	4.0	293.	3.05	1.10	1.14	6.5	1.86E-03	0.0000	0.0000
6 6	616146.	6093921.	18.5	4.0	293.	3.05	1.10	1.14	6.5	1.86E-03	0.0000	0.0000
7 7	616112.	6093879.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
8 8	616119.	6093895.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
9 9	616124.	6093874.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
10 10	616130.	6093890.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
11 11	616135.	6093869.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
12 12	616142.	6093885.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
13 13	616147.	6093964.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
14 14	616154.	6093880.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
15 15	616159.	6093860.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
16 16	616165.	6093875.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
17 17	616170.	6093855.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
18 18	616177.	6093870.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
19 19	616182.	6093950.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000
20 20	616189.	6093865.	18.5	6.0	293.	6.99	0.92	1.00	8.3	5.09E-03	0.0000	0.0000

Tidsvariationer i emissionen fra punktkilder:

Emissionerne fra de enkelte punktkilder er konstant.

Afledte kildeparametre:

Kilde nr.	Vertikal røggashastighed m/s	Buoyancy flux (termisk løft) (omtræntlig) m ⁴ /s ³
1	3.4	0.3
2	3.4	0.3
3	3.4	0.3
4	3.4	0.3
5	3.4	0.3
6	3.4	0.3
7	11.3	0.8
8	11.3	0.8
9	11.3	0.8
10	11.3	0.8
11	11.3	0.8
12	11.3	0.8
13	11.3	0.8
14	11.3	0.8
15	11.3	0.8
16	11.3	0.8
17	11.3	0.8
18	11.3	0.8
19	11.3	0.8
20	11.3	0.8

Der er ingen retningsafhængige bygningsdata.

Side til advarsler.

Stof 1 Periode: 740101-831231 (Bidrag fra alle kilder)

De største månedlige 99%-fraktiler (µg/m3)

Retning (grader)	135	150	160	210	1700	1900	Afstand (m)
0	30	27	26	20	2	1	
10	28	25	24	19	2	1	
20	31	29	28	21	2	2	
30	32	31	30	24	2	2	
40	32	31	31	25	2	2	
50	31	30	29	24	2	1	
60	29	27	26	21	2	2	
70	32	30	29	23	2	2	
80	37	35	33	26	2	2	
90	41	38	36	28	2	2	
100	41	38	36	28	2	2	
110	38	34	32	25	2	2	
120	42	38	36	27	2	1	
130	35	32	30	22	2	1	
140	34	31	30	23	2	1	
150	33	30	29	22	2	1	
160	27	25	24	21	2	1	
170	32	31	30	24	2	1	
180	27	25	25	23	2	1	
190	22	21	21	18	2	2	
200	22	21	20	18	2	1	
210	20	19	19	17	2	2	
220	21	20	19	17	2	1	
230	24	23	22	18	2	2	
240	28	25	24	19	2	2	
250	29	27	26	21	2	2	
260	31	28	26	21	2	1	
270	32	29	27	20	2	2	
280	30	28	26	20	2	1	
290	33	30	28	22	2	1	
300	35	32	30	24	2	1	
310	35	32	31	23	2	2	
320	31	29	27	21	2	1	
330	35	32	30	23	2	1	
340	33	30	28	21	2	1	
350	30	27	25	19	2	1	

Maksimum= 41.62 i afstand 135 m og retning 120 grader i 188010 (yyyymm)

Bilag 6 Lugt – Vurdering af OML-beregning

Ansøger har som en del af miljøkonsekvensrapporten udarbejdet en beskrivelse af forudsætningerne for de gennemførte OML-beregninger. Miljøkonsekvensrapporten fremgår af denne godkendelses bilag 1. Resultatfiler for OML-beregningerne fremgår af bilag 5, 5a, 5b og 5c.

I det efterfølgende vurderes de indgangsdata, der indgår i den konkrete OML-beregning.

Ventilationssystem - afkast

Følgende data for ventilationsanlæggets afkast indgår i OML-beregningerne. Dataene er en del af grundlaget for den lugtbelastning, der opleves i omgivelserne, og der stilles derfor vilkår i henhold til disse data. Der stilles desuden vilkår om, at afkastene skal være placeret, sådan som de fremgår af bilag 5 og 5a (resultatfil med koordinater).

Stald nr.	Dyretype og gulvsystem	Antal afkast	Afkastnr.	Afkasthøjde over terræn (m)	Indre diameter (m)	Ydre diameter (m)	Maksimal ventilationskap. pr. afkast (m ³ /time)
1	Toklimastald smågrise Delvist spaltegulv (>25% fast gulv)	6	1– 6	4,0	1,1	1,14	11.800
2	Flexgruppe: Slagtesvin smågrise Delvist spaltegulv (>25% fast gulv)	14	7-20	9,5	0,92	1,0	27.000

Røggashastighed

En af forudsætningerne for om Husdyrbruglovens lugtkriterier kan overholdes er, at det i alle afkast er muligt at opnå den røggashastighed, der indgår i beregningerne. Røggashastigheden er afhængig af den indre diameter på afkastene og volumenmængden i afkastet.

Det tidligere Danmarks Miljøundersøger (DMU) har oplyst, at i IT-ansøgningssystemets beregninger er det forudsat, at lugtemissionen er proportional med luftmængden i afkastene. Det vil sige, at hvis behovet for ventilation er lavt (- f.eks. ved lave temperaturer) vil lugtemissionen fra stalden tilsvarende være lav, og den lugtkoncentration, der efterfølgende opleves i omgivelserne, vil dermed også være lavere end det, der f.eks. opleves, når der er et stort ventilationsbehov. Husdyrbruglovens genekriterier vil i disse situationer med stor sandsynlighed også være overholdt uanset, at der ikke opnås maksimal røggashastighed. Det skal dog sikres, at den maksimale røggashastighed kan opnås i de perioder, hvor ventilationsbehovet er størst.

I bilag 6b. *Lugt- Vurdering af OML-beregning i praksis* redegøres der for, om den gennemførte OML-beregning giver et retvisende billede af de faktiske forhold. I den sammenhæng er det væsentligt, at anlæggets ventilationskapacitet er sammenlignelig med en vejledende ventilationskapacitet eller ligger indenfor en 95%-fraktil for ventilationskapacitet²⁷. Er dette ikke tilfældet vil de anvendte

---

27 Meddelelse nr. 742 af 29. marts 2006, SEGES;
http://svineproduktion.dk/Publikationer/Kilder/lu_medd/2006/742.aspx

standardlugtemissioner ikke være retvisende, og beregningsresultatet vil derfor ikke kunne opnås i praksis.

De to ovenfor beskrevne situationer indebærer, at der på den ene side skal sikres, at der kan opnås en maksimal røggashastighed i de perioder, hvor der er størst behov for ventilation, og på den anden side må røggashastigheden - og indirekte ventilationskapaciteten - ikke være større end, at standardlugtemissionerne fortsat kan anvendes.

Svendborg Kommune vurderer, at ovenstående kan imødekommes ved at fastsætte vilkår, om en maksimal ventilationskapacitet og indre diameter. Den ydre diameter har betydning for røgfanens nedsug – og der fastsættes derfor også vilkår herom.

Lugtemission

Ansøger har redegjort for lugtemissionen fra hvert afkast i de to staldanlæg jf. Miljøkonsekvensrapportens bilag 4, og det digitale ansøgningssystem. Emissionen er fastlagt med udgangspunkt i det ansøgte produktionsareal, samt dyretype/flexgruppe. I stald 1 er anvendt dyretypen *smågrise* og i stald 2 anvendes der flexgruppe *Slagtesvin og smågrise*. Det fremgår af ansøgningen, at hvor der anvendes flexgrupper, anvendes den emissionsfaktor, der giver den største lugtemission. Lugtemissionen for hvert afkast er indtastet korrekt i OML-beregningen.

Der stilles vilkår om tilladt produktionsareal og dyretype/flexgruppe. Vilkårene fastsættes i sammenhæng med vilkår til staldanlæg og produktion.

Ruhedslængde

Jo lavere ruhedsfaktor, der anvendes jo mindre opblanding må der forventes, og dermed vil den laveste ruhedsfaktor svare til den lugtmæssigt værste situation. OML-beregningen skal desuden gennemføres med en ruhedsfaktor, der er beregnet med udgangspunkt i de kritiske boliger, som ansøger har angivet.

Ansøger har i OML-beregningen fastlagt ruhedsfaktoren ud fra området mellem anlæg og nærmeste kritiske naboer (Frellesvigvej 16 og Snagestræde 2). Området er karakteriseret ved dyrkede marker, og et smalt læhegn tæt ved staldanlægget. Ruhedsfaktoren for landbrug med læhegn (L) er 0,1, og ansøger har anvendt denne ruhedsfaktor i beregningen af lugtbelastningen fra husdyrbruget.

Svendborg Kommune vurderer, at den anvendte ruhedsfaktor er retvisende, og kan anvendes i beregningen.

Terræn

Den konkrete OML-beregning er korrigeret for variation i terrænet med største terrænhældning på ca. 10 grader, og der er indlagt terrændata i alle retninger i forhold til de fastlagte receptorer. Ansøger har oplyst, at der er indhentet terrændata fra kortforsyningen.

Det fremgår af beregningsfilen for OML-beregningen, at terrænet i flere retninger er højere end terrænet ved husdyrbruget – og der er dermed taget højde for den mulige terræneffekt.

Bygningskorrektion

Påvirkningen fra bygninger skal medtages, hvis en række parametre er opfyldt²⁸. Der er i den konkrete OML-beregning redegjort for, at for afkastene 1-3 på den eksisterende stald er den generelle bygningshøjde fastsat til 8,3m, idet der er en bygningspåvirkning fra den nye stald. Den generelle bygningshøjde er derfor defineret ved kiphøjden på den nye stald. I det efterfølgende redegøres der for, hvorfor der er foretaget denne bygningskorrektion, og hvorfor, der ikke skal foretages yderligere bygningskorrektioner.

Eksisterende stald

Med udgangspunkt i højden på den nye staldbygning – er den dobbelte bygningshøjde 16,6m. Svendborg Kommune kan konstatere, at kun afkastene 1-3 på den eksisterende stald ligger indenfor afstanden 16,6m. Afkasthøjden for de tre afkast på den eksisterende stald er 4m – hvilket betyder, at den nye stald er højere end 1/3 af afkasthøjden ($8,3 > 1,3m$). Vinkeludstrækningen for alle 3 afkast er samtidig større end 90 grader. Afkastene 1-3 skal derfor korrigeres for bygningseffekt, og pga. vinkeludstrækningen er der tale om en generel bygningseffekt. Der er i beregningen for disse tre afkast indsat en generel bygningshøjde på 8,3m – svarende til H_b for den nye staldbygning. Svendborg Kommune vurderer samlet, at der er foretaget en korrekt bygningskorrektion for afkastene 1-3.

Ny stald

Den eksisterende stald har en højde på 6,5m – og den bygningsmæssige højde H_b vil være 13m. Afstanden mellem afkast på den nye staldbygning og den eksisterende stald er større end 13 m, og der skal derfor ikke foretages bygningskorrektion for afkast placeret på den nye staldbygning.

Meteorologiske data

Det fremgår af OML-beregningen, at der er anvendt Ålborg vejrdata – svarende til 10 års vejrdata fra Aalborg Lufthavn. Ifølge Miljøstyrelsens vejledning kan der derfor anvendes en skarp tolkning af resultaterne, hvilket betyder, at resultaterne aflæses specifikt i den retning og afstand, hvor de omkringliggende boliger og områder er placeret. Dette er samtidig i overensstemmelse med klagenævnets praksis jf.

*”Miljø- og Fødevareklagenævnet finder endvidere, at lugtberegningerne skal gennemføres ud fra vejrdata, som er beregnet på baggrund af 10 års gennemsnit (Aalborg), og at der bør anvendes en ”skarp tolkning”. Nævnet bemærker, at disse data vurderes langt bedre at repræsentere det typiske i en konkret sag end de tidligere vejrdata (Kastrup 1976), og det er derfor muligt at anvende OML-beregningerne mere direkte, jf. Miljøstyrelsens vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug.”
(eksemplet er fra NMK-10-01240 9. maj 2018)*

Temperatur

Der er i beregningen af lugtbelastningen anvendt en temperatur i afkastet på 20°C.

Der tages dermed udgangspunkt i den lugtemission, som kan forekomme på en sommerdag. De anvendte emissionsfaktorer er tilsvarende fastlagt ved 20°C. Samlet vurderer Svendborg Kommune derfor, at det er korrekt at anvende 20°C i den gennemførte beregning.

Beregningspunkter

Der er i OML-beregningen anvendt et receptornet med radierne 135m, 150m, 160m, 210m, 1700m og 1900m. Radierne er fastlagt med udgangspunkt i et beregnet lugtcentrum, som det fremgår af Miljøkonsekvensrapportens bilag C, ansøgt drift og den godkendelses bilag 5. Svendborg kommune forstår det beregnede lugtcentrum sådan, at der er sammenfald med koordinatsystemets nulpunkt.

---

²⁸ Den nærmeste del af bygningen er nærmere end 2H_b, og Bygningen (H_b) er højere end 1/3 af skorstenshøjden (regnet fra jorden), og bygningen har set fra afkastet en vinkeludstrækning på mere end 5 grader. Alle tre parametre skal være opfyldt for at bygningen skal indgå i beregningerne.

Svendborg Kommune har opmålt afstanden fra det beregnede lugtcentrum til de omkringliggende boliger og områder, og afstanden fremgår af den efterfølgende tabel:

Bolig/område	Afstand (lugtcentrum)
Frellesvigvej 16	Ca. 160m
Snagestræde 2	Ca. 210m
Klavsebøllevej 1	Ca. 1.900m
Tullebølle	Ca. 1.700m

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at det fastlagte receptornet er retvisende og kan anvendes til at vurdere lugtbelastningen ved de omkringliggende kritiske boliger og områder. Receptor højden er i beregningen fastsat til 1,5 meter, hvilket er korrekt.

Kumulation

Der er i OML-beregningen ikke indregnet kumulation fra andre husdyrbrug. Svendborg Kommune er enig i denne vurdering.

I forhold til de to nærmeste enkeltliggende kritiske boliger (Snagestræde 2 og Frellesvigvej 16), ligger der ikke andre husdyrbrug indenfor 100m fra disse boliger. For nærmeste bolig i samlet bebyggelse (Klavsebøllevej 1) og byzone (kritisk punkt på byzonegrænsen) ligger der heller ikke andre husdyrbrug indenfor 300m fra denne bolig og område – se de efterfølgende to oversigtskort.

Opsummering og vurdering af samlet resultat

Ud fra de største månedlige 99%-fraktiler fås følgende resultat:

Kategoriområde	Aktuel afstand (m)	Grader	Lovkrav	Lugtbidrag
Frellesvigvej 16	160	170	15 OU/m ³	14 OU/m ³
Snagestræde 2	210	250	15 OU/m ³	12 OU/m ³
Klavsebøllevej 1	1.900	205-210	7 OU/m ³	1 OU/m ³
Byzone, Tullebølle	1.700	200	5 OU/m ³	1 OU/m ³

Det fremgår af ovenstående, at Husdyrbruglovens lugtgenekriterie er overholdt ved de nærmeste kritiske enkeltliggende boliger og ved nærmeste samlet bebyggelse og byzoneområde.

Det skal sluttelig undersøges, om resultatet af den gennemførte OML-beregning giver anledning til en kortere geneafstand end ansøgningssystemets beregning med FMK-modellen. Hvis dette er tilfældet, skal det undersøges, om OML-beregningen kan erstatte lugtberegningen efter FMK-modellen.

I den efterfølgende tabel angives ansøgningssystemets geneafstand beregnet efter FMK-modellen, og den konkrete OML-modells beregning af geneafstanden til de nærmeste kritiske punkter ved de enkeltliggende boliger.

Kategoriområde	Geneafstand FMK (m)	Geneafstand konkret OML (m)	Geneafstand ved konkret OML er kortere end FMK?
Frellesvigvej 16	202	150	Ja
Snagestræde 2	202	160	Ja
Klavsebøllevej 1	359,1	Ikke undersøgt	-
Tullebølle	638,8	Ikke undersøgt	-

Som skemaet viser, beregnes geneafstanden efter FMK-modellen længere end geneafstanden efter den konkrete OML-beregning ved de to nærmeste enkeltliggende boliger på Frellesvigvej 16 og Snagestræde 2. Det skal derfor undersøges, om lugtberegningen efter FMK-modellen kan erstattes af den konkrete OML-beregning, og det vil kun være tilfældet, hvis der er tale om meget afvigende ventilationsforhold, som reelt fører til en kortere geneafstand i praksis. Det vil sige, at OML-beregningen i det konkrete tilfælde må antages at give et mere retvisende billede af de faktiske forhold.

For at vise, at der er tale om meget afvigende ventilationsforhold, har ansøger foretaget en konkret OML-beregning for ansøgt drift uden ændring af afkastene jf. denne godkendelses bilag 5b og 5c. Det vil sige, uden at forhøje og med en normal placering af afkastene på den nye stald 2 svarende til de almindelige ventilationsforhold, da FMK-vejledningen blev udarbejdet.

Det fremgår af ansøgers miljøkonsekvensrapport – se f.eks. bilag 5, sammenstilling af OML-beregninger, og af den foregående tabel samt tabellen herunder, at ved ændring af ventilationsforholdene reduceres lugtniveauet ved alle kritiske beregningsskudpunkter mærkbart, og geneafstandene er tydeligt reduceret.	Lugtniveau (OU/m ³)	
	Uden virkemidler	Med virkemidler
Beregningsskudpunkter		
Retning og afstand fra lugtcentrum		
Frellesvigvej 16 (170° og 160 meter)	30	14
Snagestræde 2 (250° og 210 meter)	21	12

Ansøger har redegjort for, at der i ansøgt produktion, anvendes markant ændrede ventilationsforhold, idet

- lugtspredningen i området ændres,
- lugtbelastningen ved de nærmeste kritiske boliger reduceres markant, og
- lugtgeneafstanden reduceres i forhold til den geneafstand, der kan beregnes efter FMK-vejledningen.

Svendborg Kommune er enig i ansøgers vurdering af, at der er tale om markant ændrede ventilationsforhold, og at ansøgningssystemets lugtberegninger dermed kan erstattes af en konkret OML-beregning.

Bilag 6a. Lugt – Vurdering af OML-beregning i praksis

Natur- og Miljøklagenævnet har den 27. juni 2017 truffet afgørelse²⁹ om miljøgodkendelse af et husdyrbrug i Svendborg Kommune, hvor opfyldelse af Husdyrbruglovens lugtkriterier er baseret på en konkret OML-beregning.

Det fremgår af klagenævnets afgørelse, at "*kommunen skal vurdere, hvorvidt den kortere geneafstand vil kunne opnås i praksis*". I relation hertil redegør klagenævnet for, at Miljøstyrelsens standardlugtemissioner – som anvendes som kildestyrke i den gennemførte OML-beregning – kun er repræsentative for de forhold, hvorunder de er udtaget. Der redegøres for, at lugtemissionen er fastlagt som produktet af ventilationsydelse og lugtkoncentration, og at lugtkoncentrationen er afhængig af ventilationsydelsen, og derfor vil ændre sig sammen med ændringer i ventilationsydelsen. Der redegøres yderligere for, at Miljøstyrelsens standardlugtemissioner for svinebrug stammer fra en empirisk undersøgelse fra 2006, hvor målingerne er foretaget ved en udetemperatur på 20 grader³⁰.

Klagenævnet har efterfølgende gennemført en sammenligning af den faktiske ventilationsydelse pr. stiplads og en vejledende maksimal ventilationsydelse³¹ - se tabellen på næste side.

I de tilfælde, hvor der ikke er rimelig overensstemmelse mellem den faktiske og vejledende ventilationsydelse, er det undersøgt, hvorvidt den faktiske ventilationsydelse er større end 95%-fraktilen for ventilationsydelsen i undersøgelsen fra 2006. Ifølge klagenævnet og den nævnte undersøgelse angiver 5% og 95% fraktilerne det interval, hvor 90% af målingerne ligger, og intervallet anses for repræsentativt for målingerne (standardlugtemissionerne). Hvis den faktiske ventilationsydelse ligger udenfor de nævnte fraktiler har klagenævnet konkluderet, at de anvendte standardlugtemissioner ikke er repræsentative for de anvendte ventilationsydelser, og at der derfor er usikkerhed om, hvorvidt den konkrete OML-beregning giver et retvisende billede af de faktiske forhold.

I den konkrete OML-beregning for denne ansøgning om udvidelse af husdyrproduktionen på Frellesigvej 17 har ansøger anvendt Miljøstyrelsens standardlugtemissioner, og Svendborg Kommune vurderer derfor, at der skal gennemføres en vurdering af, om disse emissioner er repræsentative for de anvendte ventilationsydelser.

---

²⁹ NMK-132-00750. Afgørelse i sag om miljøgodkendelse af et svinebrug på en ejendom beliggende i Svendborg Kommune

³⁰ Meddelelse nr. 742 af 29. marts 2006, SEGES; http://svineproduktion.dk/Publikationer/Kilder/lu_medd/2006/742.aspx

³¹ Ventilationskapacitet, SEGES juni 2005 opdateret august 2011. <http://svineproduktion.dk/Viden/I-stalden/Staldsystem/Staldklima/Ventilationskapacitet>

Tabel 1. Anbefalet ventilationsydelse.

Staldtype		Vægtinterval kg	Min. Ventilation m ³ /time pr. stiplads	Max. ventilation m ³ /time pr. stiplads
Smågrise	Holddrift	7 - 20	3	25
	Holddrift	7 - 30	3	40
Ungsvin	Kontinuerlig	30 - 50	8	40
	Holddrift	30 - 50	6	50
Slagtesvin	Kontinuerlig	30 - 95	15	75
	Holddrift	30 - 95	8	100
	Kontinuerlig	30 - 120	15	100
	Holddrift	30 - 120	8	125
Søer	Dræglige	-	15	100
	Diegivende + 10 grise á 5 kg kontinuerlig	-	30	250
	Diegivende 5 ugers fravænnning holddrift			400

Den efterfølgende tabel angiver ansøgers oplysninger, om den maksimale anvendte ventilationsydelse/stiplads³² for alle staldafsnit og den vejledende maksimale ventilationsydelse. Ved afvigelser mellem anvendt og vejledende ventilationsydelse skal det vurderes, om de anvendte maksimale ventilationsydelser/stiplads ligger indenfor intervallet for 5%- og 95%-fraktilerne af de målinger, der ligger til grund for standardlugtemissionerne. 5 % og 95%-fraktilen er tilsvarende indsat i den efterfølgende tabel.

---

³² <https://husdyrvejledning.mst.dk/helpdesk/helpdesk-svar/ansoegning-og-anmeldelse/oml-beregninger-efter-1-august-2017/>

Stald	Dyretype og gulvsystem	Stipladser	Anvendt Maksimal ventilationsydelse (m ³ /h/stiplads)	Vejledende maksimums-ventilation (m ³ /h/stiplads) ³³	Afvigelse (%)	5%-/ 95%-fraktil ³⁴ . Ventilationskapacitet (m ³ /h/stiplads)
1	Toklimastald smågrise Delvist spaltegulv (>25% fast gulv)	1.770	40	40	0	-
2	Flexgruppe: Slagtesvin og smågrise Delvist spaltegulv (>25% fast gulv)	3.786*	100	100 (kontinuert drift)	0	-

* Dyretypen er slagtesvin/smågrise og der er regnet antal stipladser for slagtesvin, da det er den dyretype, der er mest retvisende for det konkrete staldafsnit og ventilationsanlæg samt den dyretype, der har den største lugtemission pr. m² produktionsareal.

Der er ingen afvigelser mellem anvendt og vejledende maksimal ventilationskapacitet i hverken den eksisterende eller nye stald. På den baggrund vurderes det, at standardlugtemissionerne i OML-beregningen kan anvendes, og at OML-beregningen giver et retvisende billede af de faktiske forhold. Det er dermed i praksis muligt at opnå de kortere geneafstande, som OML-beregningen angiver.

³³ Ventilationskapacitet, SEGES juni 2005 opdateret august 2011. <http://svineproduktion.dk/Viden/I-stalden/Staldsystem/Staldklima/Ventilationskapacitet>

³⁴ Meddelelse nr. 742 af 29. marts 2006, SEGES; http://svineproduktion.dk/Publikationer/Kilder/lu_medd/2006/742.aspx

Bilag 6b. Lugt – Vurdering af OML-beregning i praksis, tabelværdier

Vejledende ventilationsydelse³⁵:

Tabel 1. Krav til ventilationsydelsen

Staldtype		Vægtinterval kg	Min. Ventilation m ³ /time pr. stiplads	Max. ventilation m ³ /time pr. stiplads
Smågrise	Holddrift	7 - 20	3	25
	Holddrift	7 - 30	3	40
Ungsvin	Kontinuerlig	30 - 50	8	40
	Holddrift	30 - 50	6	50
Slagtesvin	Kontinuerlig	30 - 95	15	75
	Holddrift	30 - 95	8	100
	Kontinuerlig	30 - 120	15	100
	Holddrift	30 - 120	8	125
Søer	Drægtige	-	15	100
	Diegivende + 10 grise á 5 kg kontinuerlig	-	30	250
	Diegivende 5 ugers fravænnning holddrift			400

---

³⁵ Ventilationskapacitet, SEGES juni 2005 opdateret august 2011. <http://svineproduktion.dk/Viden/I-stalden/Staldsystem/Staldklima/Ventilationskapacitet>

Bilag Y. Støj

Kildestyrker

Der er i beregningerne anvendt følgende kildestyrker, driftstider og betingelser for kilderne:

Nr.	Støjkilde	Kildestyrke dB(A)	Bemærkning
1	Ventilation	81 ³⁶	Dataværdi fra støjmåling ved udmundning af afkast udført af akkrediteret rådgiver fra NIRAS ³⁷
2	Ventilation	87 ³⁸	Dataværdi fra støjmåling ved udmundning af afkast udført af akkrediteret rådgiver fra NIRAS
3	Korntørring 1 og 2	105	Data fra tidligere Grontmij/Carl Bro angiver, at kildestyrken for korntørringsanlæg ligger i intervallet fra 105-110dB(A). Ansøger har selv foretaget målinger af kilden, der indikerer, at kildestyrken ligger i det nedre interval.
4	Indblæsning af foder	99	Indblæsning drives af en lastbil med lave omdrejninger. Data fra støjmåling af lastbil med ca. 1000 omdrejninger anvendes. Gennemført af tidligere Grontmij/Carl Bro i november 2010 for Svendborg Kommune.
7-8	Omrøring ved udbringning	103	Støjdatatabogen. Traktorer, kørsel med svag acceleration svarende til 10-20 km/t
5-6-10 og 11	Fyldning af lastbil/traktor ved gyllekørsel	99/103	Der anvendes både traktor og lastbil. Støj fra lastbiler, målinger 2008, Rapport nr. 21-3, Miljøstyrelsens Referencelaboratorium, Støjmålinger, Delta.Lastbil med hastighed 10-20 km/t

---

³⁶ I alt 6 afkast, hvilket giver en kildestyrke på $73,5\text{dB(A)} + 7\text{ dB(A)} = 81\text{ dB(A)}$

³⁷ Ifølge kildekataloget fra det tidligere Acoustica er kildestyrken for ventilatorer 90 dB(A). Det er dog Svendborg kommunes vurdering, at der er tale om en kildestyrke, som ikke umiddelbart er retvisende for de faktiske forhold på landbrugsejendommene i dag. NIRAS er kontaktet, og har oplyst, at støjtabogen angiver kildestyrker for tagventilatorer på mellem 29-46dB(A). NIRAS har desuden selv gennemført støjmålinger i selve afkastet på 2 staldventilatorer – målingerne lå mellem 72-75dB(A). Dette understøtter Svendborg Kommunes vurdering af, at en kildestyrke på 90dB(A) er for høj. På baggrund af oplysninger fra NIRAS vurderer Svendborg Kommune, at der for hvert afkast kan anvendes en kildestyrke på 73,5 dB(A). Kildestyrken er korrigeret i forhold til antallet af afkast – dvs. for hver gang antallet af ventilatorer fordobles tillægges kildestyrken 3 dB(A).

³⁸ I alt 20, hvilket giver en kildestyrke på $73,5\text{ dB(A)} + 13\text{ dB(A)} = 87\text{ dB(A)}$

Driftstid

Ansøger har redegjort for følgende driftstider:

	Støjkilde	Ansøgt		
		Driftstid/døgn (t)	Periode på år	Bemærkning
1	Ventilation Stald 1	24 t	Dagligt i 12 mdr	
2	Ventilation Stald 2	24 t	Dagligt i 12 mdr	
3	Korntørring 1	24 t	I forbindelse med høst	
4	Korntørring 2	24 t	I forbindelse med høst	
4	Indblæsning af foder (minerale) S1	30 min	I dagtimerne	Indblæsning foregår vha. lastbil med lavt omdrejningstal
5	Indblæsning af foder S2	30 min	I dagtimerne	
6	Påfyldning G1	4 min pr. 30 min	2-3 uger i foråret og 1- 2 uger i efteråret.	Lastbil/traktor
7	Påfyldning G2	4 min pr. 30 min	2-3 uger i foråret og 1- 2 uger i efteråret.	Lastbil/traktor
8	Omrøring af gylle i forbindelse med udbringning	60 min pr. referenceperiode	2-3 uger i foråret og 1- 2 uger i efteråret.	Omrører drives af traktor

*Der er regnet med 8 min pr. time.

Der er på baggrund af ansøgers oplysninger om driften af de primære støjkilder udregnet procentvise driftstider på baggrund af referenceperioderne svarende til 8 timer, 1 time og ½ time i henholdsvis dag, aften og nat-perioden. Driftstiderne fremgår af den efterfølgende tabel.

Kildedata					
Nr	Navn/type	Lydeffekt	Driftstid [%]		
			dag/8 timer	aften/1 time	nat/½ time
K01	Ventilationscentrum stald 1	81 dB(A)	100	100	100
K02	Ventilationscentrum stald 2	87 dB(A)	100	100	100
K03	Kornblæser 1	105 dB(A)	100	100	100
K04	Foderindblæsning S1	99 dB(A)	6		
K05	Foderindblæsning S2	99 dB(A)	6		
K06	Påfyldning G2 traktor	103 dB(A)	13	13	26
K07	Påfyldning G1 traktor	103 dB(A)	13	13	26
K08	Omrøring af gylle G2	103 dB(A)	20	100	100
K09	Omrøring af gylle G1	103 dB(A)	20	100	100
K10	Påfyldning G2 lastbil	99 dB(A)	13	13	26
K11	Påfyldning G1 lastbil	99 dB(A)	13	13	26
K12	Kornblæser 2	105 dB(A)	100	100	100
K13		dB(A)			
K14		dB(A)			
K15		dB(A)			

Transmissionsvej mellem kilde og beregningspunkt

Beregningen af støj i omgivelserne afhænger af en række faktorer f.eks. afstand, afskærmning mv. Beregningsmodel kan korrigere for afstand mellem kilde og beregningspunkt, afskærmning af kilden, hård eller blødt terræn og refleksion ved kilden.

Fravalg af boliger:

R1 Hovedvejen 18:

Beregning ikke medtaget, da den ejes af ansøger. Det samme gælder Frellesvigvej 15 (grundet sammatrikulering nu beboelse på samme ejendom) og 19.

Frellesvigvej 10, 12, 13 er ikke medtaget i beregningen, da Frellesvigvej 16 ligger i samme retning, men nærmere, så hvis støjgrænserne er overholdt her, vil de også være overholdt for ejendommene syd for.

Almindingen 12, 10 og 6 er ikke medtaget, da Almindingen 2 ligger nærmere husdyrbruget i samme retning, så hvis støjgrænserne er overholdt her, vil de også være overholdt for ejendommene nord og øst for.

Forudsætningerne for beregningen af støj ved de omkringliggende boliger fremgår af de efterfølgende tabeller.

R2 Frellesvigvej 16:

Der vurderes, at korntørring kan udelades og foderindblæsning S1 og S2 samt aktiviteterne gyllepumpning og omrøring ved G2, da ejendommens bygning skærmer for boligen, som ligger syd for ejendommens anlæg. For påfyldning af G1 er der regnet med påfyldningspunkt øst for gyllebeholderen markeret med sort rektangel på gyllebeholderens overdækning

Transmissionsvej					
Referencepunkt R2					
Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekterende, lodret flade ved kilden
K01	Ja	Nej	187	Blød	Nej
K02	Ja	Nej	144	Blød	Nej
K03	Nej	Nej	150	Blød	Nej
K04	Ja	Ja	177	Blød	Nej
K05	Ja	Ja	173	Blød	Nej
K06	Ja	Ja	198	Blød	Nej
K07	Ja	Nej	138	Blød	Nej
K08	Ja	Ja	198	Blød	Nej
K09	Ja	Nej	171	Blød	Nej
K10	Ja	Ja	198	Blød	Nej
K11	Ja	Ja	138	Blød	Nej
K12	Nej	Nej	165	Blød	Nej
K13					
K14					
K15					

Snagestræde 2:

Det vurderes, at kornblæsning kan udelades, der er regnet med afskærmning for foderindblæsning (S1 og S2), da ejendommens bygninger skærmer boligen for disse støjkilder. For påfyldning af G1 er der regnet med påfyldningspunkt vest for gyllebeholderen markeret med sort rektangel på gyllebeholderens overdækning.

Transmissionsvej		Referencepunkt R3			
Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekterende, lodret flade ved kilden
K01	Ja	Nej	205	Blød	Nej
K02	Ja	Nej	196	Blød	Nej
K03	Nej	Nej	276	Blød	Nej
K04	Ja	Ja	224	Blød	Nej
K05	Ja	Ja	219	Blød	Nej
K06	Ja	Nej	159	Blød	Nej
K07	Ja	Nej	112	Blød	Nej
K08	Ja	Nej	167	Blød	Nej
K09	Ja	Nej	132	Blød	Nej
K10	Nej	Nej	159	Blød	Nej
K11	Ja	Nej	112	Blød	Nej
K12	Nej	Nej	288	Blød	Nej
K13					
K14					
K15					

Almindingen 1:

Der er ikke regnet med afskærmning for nogle støjkilder. Resultatet er korrigeret for afstand udover 500 m ud fra formlen

$$\Delta L_d = -10 \log 4\pi \frac{R^2}{R_0^2} \quad [\text{dB}]$$

Kilde: Vejledning fra Miljøstyrelsen beregning af ekstern støj nr. 5 1993.

Transmissionsvej					
Referencepunkt R4					
Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekerende, lodret flade ved kilden
K01	Ja	Nej	500	Blød	Nej
K02	Ja	Nej	500	Blød	Nej
K03	Ja	Nej	500	Blød	Ja
K04	Ja	Nej	500	Blød	Nej
K05	Ja	Nej	500	Blød	Nej
K06	Ja	Nej	500	Blød	Nej
K07	Ja	Nej	500	Blød	Nej
K08	Ja	Nej	500	Blød	Nej
K09	Ja	Nej	500	Blød	Nej
K10	Ja	Nej	500	Blød	Nej
K11	Ja	Nej	500	Blød	Nej
K12	Ja	Nej	500	Blød	Nej
K13					
K14					
K15					

Forudsætninger for beregninger med støjdæmpende foranstaltninger

For at sikre, at de fastsatte støjgrænser overholdes er det nødvendigt at foretage begrænsning af driftstiden for flere af støjklenderne. Se tabel i støjafsnittet.

Kildedata med støjbegrænsende tiltag:

Støjbegrænsningen består i at driftstiden for gylleomrøring og pumpning med traktor begrænses til dagtimerne og pumpning af gylle til vogn med lastbil begrænses til dag og aftentimer.

Der er ikke ændringer i transmissionsvejene, som derfor ikke er vist.

Resultatet af den gennemførte beregning fremgår af støjafsnittet.

Kildedata					
Nr	Navn/type	Lydeffekt	Driftstid [%]		
			dag/8 timer	aften/1 time	nat/½ time
K01	Ventilationscentrum stald 1	81 dB(A)	100	100	100
K02	Ventilationscentrum stald 2	87 dB(A)	100	100	100
K03	Kornblæser 1	105 dB(A)	100	100	100
K04	Foderindblæsning S1	99 dB(A)	6		
K05	Foderindblæsning S2	99 dB(A)	6		
K06	Påfyldning G2 traktor	103 dB(A)	13		
K07	Påfyldning G1 traktor	103 dB(A)	13		
K08	Omrøring af gylle G2	103 dB(A)	20		
K09	Omrøring af gylle G1	103 dB(A)	20		
K10	Påfyldning G2 lastbil	99 dB(A)	13	13	
K11	Påfyldning G1 lastbil	99 dB(A)	13	13	
K12	Kornblæser 2	105 dB(A)	100	100	100
K13		dB(A)			
K14		dB(A)			
K15		dB(A)			

Bilag Æ. Svendborg Kommunes behandling af høringsvarene.

Høringsvar fra ansøger/ansøgers konsulent og Svendborg Kommunes bemærkninger:

Berørte emner	Ansøgers høringssvar	Svendborg Kommunes bemærkninger
Færdsel på privat fællesvej Almindingen ansøger har ikke færdselsret	<i>Eventuelle transporter på Almindingen har ikke noget med det konkrete husdyrbrug på Frellesvigvej 17 at gøre. Almindingen bruges aldrig som til- og frakørsel til de aktiviteter, der har med husdyrbruget at gøre.</i> <i>Tjørntved A/S kører ikke på Almindingen i forbindelse med husdyrbruget på Frellesvigvej 17.</i> <i>I forbindelse med høst af marken, der støder op til Almindingen, kan det forekomme, at en kornvogn kører væk fra marken via Almindingen.</i> <i>Der kommer ikke gyllevogne på Almindingen og det vil kun være undtagelsesvist denne vej bruges i forbindelse med høst og maksimalt 3-5 kornvogne på et år.</i> <i>Da ansøgers planteavlbrug har en mark med en lang strækning, der grænser op til Almindingen, kan det af og til forekomme, at et mindre personkøretøj kører op til marken ved Almindingen for at besigtige afgrøden. Der er dog tale om ganske få transporter og kun lette køretøjer. Det kan være svært at tjekke en afgrøde, hvis ikke det er muligt at tilgå</i>	Langeland kommune er vejmyndighed og udtaler følgende: "Langeland Kommune finder ingen forhold der understøttet, at der forefindes færdselsret på Almindingen". Almindingen blå pil, husdyrbrug rød pil Svendborg kommune er myndighed på husdyrbrug, mens Langeland Kommune er vejmyndighed. Ansøger har redegjort for, at husdyrbruget ikke vil anvende vejen til gylletransporter eller andre transporter fra husdyrbruget. Hvis der opleves transporter på vejen, som ikke er omfattet af færdselsretten kan Langeland Kommune kontaktes.

	<i>marken fra de veje, der nu en gang er omkring den konkrete mark.</i>	
Skadedyr Fluer/rotter	-	Der stilles vilkår i godkendelsen om, at der på husdyrbruget skal foretages effektiv skadedyrsbekæmpelse, som er i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Agro, Institut for Agroøkologi, Århus universitet. Samtidig er der i godkendelsen stillet vilkår om at stald og ventilationsanlæg skal renholdes for at modvirke lugtgener og tilhold af skadedyr. Det er en del af Svendborg kommunes løbende tilsynsforpligtelse at sikre, at miljøforholdene på husdyrbrugene i kommunen er i overensstemmelse med gældende lovgivning og godkendelsens vilkår. Opleves der rotter på egen eller andres ejendom, skal dette meldes til kommunen via nedenstående link: https://citizen.dw3.dk/18fb5439-b5b4-4796-a1f8-47fa2a98b9dc
Lugt/overskridelser beskrevet	-	En ansøgning om godkendelse til et husdyrbrug skal ske gennem statens digitale ansøgningsystem husdyrgodkendelse.dk. Her bliver der gennemført beregninger på, om lugten fra staldanlægget overholder bestemte grænseværdier for nærmeste nabobeboelse, nærmeste samlede bebyggelse og byzone. Resultatet af beregningerne for det ansøgte husdyrbrug viser, at disse lugtniveauer er overholdt for alle tre beboelsestyper. I det forholdene på husdyrbruget afviger fra standardforhold er denne vurdering foretaget ud fra en OML beregning, hvor vilkår betinger en særlig indretning af ventilationsanlæg og afkast. Beregninger er baseret på, at staldene bliver holdt rene. Svendborg kommune stiller derfor i godkendelsen vilkår om, at staldene holdes rene. Lugt fra gyllebeholdere indgår ikke i beregningen, men er omfattet af generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

		Svendborg kommune er tilsynsmyndighed og kontrollerer overholdelse af den generelle lovgivning og de vilkår, som er fastsat i godkendelsen. Forholdene omkring lugt er dermed håndteret i godkendelsen og den generelle lovgivning.
Døde dyr som opbevares tæt på naboer ikke lovmæssigt med kraftige lugtgener på Frellesvigvej 18	<i>Der etableres en fast plads til døde dyr tæt ved den store gyllebeholder på Frellesvigvej 17.</i> <i>Se figur nedenfor for placering.</i>	Opbevaring af døde dyr er omfattet af bekendtgørelse om opbevaring af døde produktionsdyr nr. 558 1/6 2011. Fødevareministeriet er myndighed på denne bekendtgørelse. Det fremgår, at opbevaringsplads for døde produktionsdyr skal være på en ejendom, som har det pågældende CHR nummer. Svendborg kommune har på baggrund af dette tilføjet et vilkår om, at der etableres en opbevaringsplads på Frellesvigvej 17. Det fremgår endvidere at døde dyr skal være afhentet inden 24 timer. Oplever man som nabo, at dette ikke sker kan man henvende sig til den pågældende tilsynsmyndighed, som er Fødevareministeriet.
Turisme/ i uoverensstemmelse med markedsføring for at tiltrække flere turister til Langeland Nærliggende cykelrute	-	I Langeland kommunes Kommuneplan fra 2021-2033 er der udpeget forskellige områder, hvor oplevelse og udsigter har en særlig interesse samt kulturmiljøer med bevaringsværdi. Frellesvigvej 17 ligger uden for disse områder, og forholdet er derfor ikke relevant for den konkrete godkendelse. Cykelruten er ikke nævnt i kommuneplanen men løber 387 m vest for husdyrbruget. Det er udkastet til afgørelsen vurderet, at projektet ikke vil have en væsentlige virkninger på miljøet i forhold landskab og at lugtkriterier er overholdt med de fastsatte vilkår. Det vurderes derfor ikke cykelruten og turister på denne vil blive væsentligt påvirket af udvidelsen på husdyrbruget.
Gener i forbindelse med byggeri: støj og transporter	<i>Ansøger har udarbejdet et afsnit om dette, som er indsat i afgørelsen.</i>	Gener i forbindelse med byggeriet var ikke beskrevet i udkastet til godkendelsen. Ansøger har udformet et afsnit om dette, som nu indgår i godkendelsen. Se dette afsnit.

		Svendborg Kommune vurderer, at der er tale om et mindre byggeprojekt af kortere varighed og med begrænsning af arbejdstiden, de anvendte værktøjer og at transporterne går ad den nordlige del af Frellesvigvej er taget behørigt hensyn til naboerne og at der ikke vil være væsentlige virkninger på miljøet fra selve byggeriet og der fastsættes ikke vilkår hertil.
Påvirkning af natur Værdifulde skove Markante skovbryn	-	I ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk, som ansøger er forpligtet til at bruge, foretages der beregninger til en række særligt ammoniakfølsomme naturtyper. Det fremgår af beregningerne, at husdyrlovens krav til ammoniakpåvirkning af natur er overholdt. Svendborg Kommune har derudover i godkendelsen vurderet, at der ikke er væsentlig påvirkning af øvrige naturområder herunder ammoniakfølsomme skove, §3 områder og Natura 2000 områder. Det er i godkendelsen desuden vurderet, at den økologiske funktionalitet for bilag IV- arter ikke påvirkes. Der fældes ikke skovbryn i forbindelse med projektet og idet anlægget etableres inden for rammerne af det eksisterende anlæg, vurderes det at anlægget ikke påvirker eventuelle skovbryn, hverken visuelt eller deres funktionalitet.
Havmiljø/ Bortskaffelse af gylle og sprøjtegifte påvirker miljøet negativt/ Øget ammoniak udledning/blå muslinger med svinebakterier		Ansøger har i ansøgningsmaterialet godtgjort, at der ikke udledes spildevand forurenset med næringsstoffer til det omgivne miljø. Spildevand med eventuelle gødningsrester ledes til gyllebeholder. I forhold til udbringning af gylle er ansøger underlagt husdyrgødningsbekendtgørelsens regler. Har du som nabo mistanke om at disse regler ikke overholdes kan du henvende dig til Svendborg kommune som er tilsynsmyndighed på denne bekendtgørelse. Øvrige forhold angående udbringningsarealer og sprøjtegifte er Landbrugsstyrelsen myndighed på.

Transporter/belastning af småveje/trafiksikkerhed	<i>Langt hovedparten af transporterne vil foregå ad den nordlige del af Frellesvigvej. Frellesvigvej er en offentlig vej og i henhold til Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis, kan der ikke stilles vilkår til transport på offentlig vej. Det sorteres under vejmyndigheden og håndhæves af politiet.</i> <i>Ansøger ønsker at kunne bruge den sydlige del af Frellesvigvej ved de få transporter, hvor det giver mening at køre den vej.</i> <i>Med hensyn til transport i forbindelse med byggefasen af den nye stald, vil der blive udarbejdet et kort til de chauffører, der kører byggematerialer m.m. til- og fra Frellesvigvej 17. Disse transporter vil kun foregå med tilkørsel til Frellesvigvej 17 via den nordlige del af Frellesvigvej.</i>	Trafik på offentlig vej håndhæves af politiet, og det er med husdyrbrugloven ikke muligt at regulere trafikken på de offentlige veje. Svendborg Kommune har i godkendelsen til husdyrbruget på Frellesvigvej 17 gennemført en vurdering af husdyrbrugets trafikale påvirkning af omgivelserne, og der henvises dertil. Det er dog Svendborg Kommunes vurdering, at det for husdyrbruget og leverandører til dette vil være af underordnet betydning, hvorvidt transporterne kører nord ind af Frellesvigvej (rød pil), mens det vil være af betydning for beboerne på Frellesvigvej 10, 12, 13 og 16, at den sydlige indkørsel til vejen ikke anvendes. Der henstilles derfor til, at ejer og medarbejdere så vidt muligt anvender nordlige indkørsel og at leverandører informeres om også at gøre dette.
Sundhedsmæssig belastning af ammoniak i luften, Forringelse af ejendomsværdi, I uoverensstemmelse med Grøn omstilling, klima og bæredygtighedsmål	-	Behandlingen af en ansøgning om godkendelse til udvidelse på et husdyrbrug sker efter en række lovbestemte kriterier, som er fastsat i husdyrbrugloven. Miljø- og Fødevareklagenævnet har i forlængelse heraf fastsat en praksis, hvoraf det fremgår, ejendomsværdiforringelser, dyrevelfærd, smitterisiko mv. ikke kan inddrages i vurderingen af, om der kan meddeles godkendelse til et husdyrbrug. Der er i lovgivningen ikke fastsat krav til CO₂-udledning fra husdyrbrug, og Svendborg Kommune har derfor valgt ikke at inddrage denne miljøfaktor i vurderingen af godkendelsen.

		Miljøministeren har desuden præciseret i svar at indflydelse på fremtidig bosætning ikke kan tillægges betydning efter husdyrbrugloven. Det fremgår af svar fra Miljøministeren den 20. april 2020, at der er igangsat undersøgelser omkring helbredseffekt af luftforurening fra husdyrbrug. Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der for nuværende ikke er hjemmel i husdyrbrugloven til at inddrage dette forhold i vurdering af, om der skal gives godkendelse efter husdyrbrugloven.
Indsættelse af dyr i stalde der har stået tomme/ingen stald i dag		Husdyrbruget er omfattet af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen regler om udnyttelse og hvornår en godkendelse bortfalder grundet ophørt produktion. Der gælder, at staldene skal have stået tomme i tre år. Regnet fra ansøgningstidspunktet. En stald regnes for udnyttet når mindst 25 % af det tilladte omregnet til antal dyreenheder er udnyttet. Det fremgår endvidere af husdyrvejledningen, at der skal regnes med det samlede dyrehold og at der ikke skal skeles til enkelte dyretyper ³⁹ Ansøgningen er indsendt 31. januar 2022. Skæringsdatoen for et eventuelt kontinuitetsbrud vil således være 31. januar 2019. Gødningsregnskabet viser, at der det pågældende gødningsår var opretholdt mere end fuldt produktion. Der er fortsat et godkendt dyrehold på ejendommen og dette er grundlaget for de beregninger, der er foretaget i denne afgørelse.
Staldbyggeriet er ikke erhvervsmæssigt nødvendighed		Svendborg Kommune har i udkastet til afgørelsen foretaget en vurdering af erhvervsmæssig nødvendighed og hvilke kriterier, der er lagt til grund for denne vurdering, der henvises til dette.
Væsentligt påvirkning er svær at forholde sig til og et subjektivt forhold og der er tale om en vag ikke underbygget formulering		Anvendelse af udtrykket væsentlige virkninger på miljøet er konklusionen i hvert af afsnittene om miljøpåvirkninger og fremgår derfor flere gange i resuméet. Hele resten af den miljøtekniske redegørelse redegør for hvordan Svendborg Kommune kommer til denne konklusion, hvornår og hvilke vilkår, der eventuelt skal fastsættes for at imødegå eventuelle væsentlige virkninger på miljøet. Hvad der skal betragtes som en væsentligt påvirkning er fastsat i husdyrbrugloven, når det gælder ammoniakpåvirkning af naturområder,

³⁹ <https://husdyrvejledning.mst.dk/vejledning-til-bekendtgørelserne/husdyrgodkendelses-bekendtgørelsen/19-helt-eller-delvist-bortfald-af-afgørelser/#AA>

		lugtpåvirkning af naboer og krav til staldsystemer med helt konkrete værdier, som beregnes i det digitale ansøgningssystem. Der henvises til de foretagne vurderinger i udkastet. I forhold til landskabelig påvirkning, vurderes der, også jf. anvisninger i husdyrbrugloven på områder, som er udpeget til at have en særlig værdi i Langeland kommunes kommuneplanen vil blive påvirket. Dette er ikke tilfældet i denne sag. Da stald og siloer opføres inden for rammerne af det eksisterende anlæg og der ikke er udpegede områder i nærheden. Der henvises til landskabsvurderingen. Der er fastsat støjgrænser i henhold til Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser og foretaget en orienterende beregning ud fra ansøgers oplysningerne om kildernes placering og drifttidstider. Dernæst er der fastsat vilkår, som sikrer støjgrænserne kan overholdes. Der er på baggrund af høringssvaret indsat en vurdering af anvendelse af støjgrænser for åben og lav boligbebyggelse. Det vurderes fortsat, at der for boligerne i det åbne land. I forbindelse med vurdering af transporter er Miljø- og Naturklagenævnet praksis på området inddraget. Miljø- og fødevareklagenævnet er den øverste instans i forhold til afgørelser efter husdyrbrugloven.
Gyllekøling Hvorfor anvendes anlægget ikke til at reducere lugt? Der mangler en luftkølet kondensator fra køleanlægget. Hvis varmen fra køleanlægget ikke kan aftages, skal der nødvendigvis være backup via en kondensator.	<i>Hvis der er en overskudsvarme bruges den enten til at tørre stalde med eller der vil blive opsat kalorifere (frikøler). Der kommer ikke nogen støj fra en eventuel frikøler, da varmepumpen (som den hedder) til gyllekølingsanlægget sidder indendørs.</i>	Vilkårene til gyllekøling er formulereret i overensstemmelse med teknologilisten og Miljøstyrelsens vejledning og husdyrhjelpdesk. Anlægget vil i praksis, når det er i drift også reducere lugtemissionen. Ansøger valgt ikke at medtage denne effekt i det ansøgte projekt. Det er muligt at undlade, da lugtkriterierne er overholdt med de fastsatte vilkår. Der henvises til afsnittet omkring lugt herover og i godkendelsen. Ansøger har redegjort for, at de nævnte støjkloder ikke er relevante og Svendborg Kommune vurderer, at de ikke skal medtages. Opleves der støjgener ud over støjgrænserne vil dette blive håndteret som en tilsynssag ved henvendelse til Svendborg Kommune. Ansøger har endvidere på forespørgsel af kommunen tilføjet, at der vil være en udendørs ventilationsdel på frikøler og at denne vil blive placeret på den nordvendte facade af den nye stald ud for gårdspladsen. Svendborg Kommune vurderer at det ikke vil være nødvendigt med en støjberegning i det en placering ud for gårdspladsen vil være min. 3 m fra bygningens østlige gavl, hvorfor det vurderes at naboerne syd

Det er oplyst, at det er et undertryksventilationsanlæg, hvilket indebærer åbninger i vægge, hvorfra der let kan trænge støj ud. Dvs. man kan ikke se bort fra støjkluder i staldanlægget (mekanisk og dyreløse).	<i>Nej, der er ikke gammeldags vægventiler, der havde det med at støje.</i> <i>Der er diffust luftindtag fra loftsrum via tagudhæng. Ingen støj herfra. Der er ingen dyr på loftet.</i>	og vest for husdyrbruget vil være effektivt afskærmet mod støj fra frikøleren. Mens naboerne nord for er så langt væk at det ikke vil være relevant at regne til dem.
Støj fra dyr	-	Ansøger har beskrevet at ind- og udlevering af dyr fremadrettet vil foregå i en lukket sluse, som svarer til indendørsforhold. Svendborg Kommune har vurderet at dette vil være tilstrækkeligt til at undgå gener for naboerne. Dette er tilføjet, som et vilkår i godkendelsen.
Støj Der er beskrevet overskridelser på støjgrænser i udkastet Hvorfor regnes der ikke til boligerne i det åbne land tæt på husdyrbruget? Hvad menes der med lokalplanlagte områder?		Der er foretaget en beregning med udgangspunkt i Miljøstyrelsens støjvejledning for virksomheder. Svendborg Kommune har fastsat støjgrænser for omgivelserne med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Den indledende beregning viser overskridelser, hvorfor Svendborg Kommune har fastsat vilkår, som begrænser støjpåvirkningen i omgivelserne. Det er vurderet, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes med de stillede vilkår. Det gør der også se afsnittet om støjgrænser. Der er fastsat støjgrænser for nabobeboelser svarende til "Blandet bolig og erhverv" og beregnet og vurderet på boliger i det åbne land. En bolig kan være udeladt fra beregningen, hvis en anden bolig ligger nærmere i samme retning, da kommunen så vurderer, at hvis støjgrænserne overholdes for boligen, der ligger nærmere vil de også kunne overholdes for de øvrige boliger. På baggrund af høringsvaret er der for forståelsens skyld tilføjet en vurdering af, om der bør fastsættes støjgrænser for åben lav og boligbebyggelse (Områdetype 4). Se afgørelsens støjafsnit. Lokalplanlagte områder er områder, hvor der er fastlagt en lokalplan, som allokere området til en bestemt anvendelse. Områderne fremgår af planinfo.dk og Langeland Kommunes kommuneplan:

Støjbidraget fra dagtimer på fyldning af gyllevogn er beregnet forkert Forkert tillæg for 20 afkast		https://langelandkommune.dk/borger/by-og-landskabsplan/kommuneplan-2021-2033 Det er korrekt. Det er rettet i til 13 i den endelige afgørelse. Antallet af afkast på stald 2 er rettet til 20 og tillægget til 13 dB(A). Dette påvirker ikke resultatet af beregningen.
Overholdelse af lovgivning og godkendelsens vilkår		Svendborg Kommune kan ikke lægge en forventning om manglende fremtidig overholdelse af den generelle lovgivning og godkendelsens vilkår til grund for en eventuel godkendelse. Overholdelsen vil blive en del af kommunens tilsynsforpligtelse og et husdyrbrug af denne størrelse vil minimum have tilsyn hvert 3. år. Oplevelse der manglende overholdelse er man velkommen til at kontakte kommunen.